

DÁNTA DÉ

Obs 151.

DÁNTA DÉ
rún seán agus nuað

Ar na h-éigí i gceist
údoltó ó Laocháin
ré Coimheas na n-éigí
gcomheal,
i mbaithe áráid cliseach.

"Tá n-Ónóimh na Tríonóide 'r i Síocáin na Páire"

DÁNTA DÉ

TOIR SEAN AGUS NUADÓ

ÚNA NÍ ÓSÁIN

DO BHAILÍS IAD, TÁIN FOCLA ASUR RUINN

RIOBARD Ó DUIBHÍR

DO CHUIM COMHSEINNIM ORSÁIN TEÓ

MCMXXVIII

AIR NA FOILISIÚ DO MUINNTIR C. S. Ó PALLAMAIN, Teo.,
I SCOMAR LE HÓIFÍS AN TSOLÁCAIR.

Baile é Micheál O Briain a tarrans amach an ceolt faoi cónáiríle an Tuibhiris agus faoi shúil a máisistír i. Colm O Lochlainn an clótdóir. Trí bliana a bhíodar ag Gabán do'n obair agus ní beag an duaois a fuaradair dá bárr. A Úrde le Dia.

Fé comharca na dtírí gComneal
i mbáile atá Cliat
Samhain 1928.

DO CRÍOSTAISIB ÍA H-EIREANN
Insan mbaite agus i ndeörraitheacht, i mbeacaitó
an tsaoisail-se agus 'san mbeacaitó síorraiðe,
TAIRSIM AN LEABHAR-SA.

Aghus tairsim go h-áiríte é do'n Chraobhín
Aoibhinn, Duibhlas de h-Íde, mar is é a
chéird oibre dhian-éasainiúise bláth-pháirtiúise cois
teallach a thíre, is mó do shaoiriúis agus
o'fóillseisig daimh áilneacét na seóda
nóraða do ghnáth-fóillseisig, le n-a
tonnrað, aigne na nGaeðeal.

Róm-focal ó na h-eagairtóirí

Do cailleadh ár scara Una Ni Ógáin súl mā raiú ar a cumas an sláct teiridh do éur ar an leabhar so. Ar an ádhbar sin tá orrainn-ne a rád annso :

- I. *Sur tarrans sí na vánta so as móran áiteaca éagsamla, agus págan sé sin nac bfuil na focta i gcomhniúde ar an aon litriú.*
- II. *So bfuil locta annso agus annsúd ins na foclaiú atá sgríobhá os eionn na nótai ceoil, aét ní gád clár na loct so do déanamh, óir bionn na focta cearta le fágail insan téics atá clóbuaithe i ndiaidh an ceoil.*
- III. *Na deiré nroánta atá ag deireadh an leabhair, ní'l aon ceoil ag dul leó-san. Do éuir sí isteac mar agusín iad, mar congnamh i gcomháir deabhdóideacta priobáidise.*
- IV. *An litir lóráileac (a) (b) 7c., taisbeánas so bfuil nótá ag bun an téics ar an bpocal ar leis i, tagann sí ar uaireamhntaib roimh an bpocal mar "(a) Ársa" "(b) Dia", agus ar uaireamhntaib eile i ndiaidh an foceil mar "Ársa (a)" "Dia (b)".*
- V. *Seibhme "is", "as", agus "a's" i n-éimpeacht le "agus", agus fó-rud eile de'n tsórt sin nac piú a luao.*

Is dóisigh surab é a bás obann d'fáis na rudaí seo mar atá siad. So utasaith Dia luac a saotair fada búttraetaithe !

ROM-FOCAL.

Timceall ó d'Uliadain d'eaig ó són do chuireas rómam, enuasaéit beag de Dántaibh Diaða a ðéanamh, do béaló comh Saeðealaç, roir poclaið agus ceol, agus comh h-oireannáac do Saeðealaibh Éireann, agus atá a gcuairt Dánta Diaða fén do muinntir aoin tire eile 'san domhan. Ag seo anois toradh mo chuid saoðair. Is maíte is eól dám a liaðtaí locht agus bearna atá le fágair ann; acht tá súil agam go mbéirí an leabhar seo úsáidtear do'n té ar mian leis ceol diaða ár dtíre fén do chur i gcorróidíb agus ar béalaiib ár muinntire ar at-ealaír, ins na Teampuil agus 'san teaighlaç.

Níl 'san gChuasaéit-so acht Dánta dúnchasaéa; is é sin le rád náe bfuil aistriúighaibh ar bið iminti, cé is moite d'aon ceann amháin, (57,) ó Saeðilis na h-Alban, (agus is ri-beag an t-aistriúighaibh do rinneadh air;) agus ó d'caomh, mar atáid 21 agus 50, a ndearna An Craobhín a n-aistriúighaibh ó'n Láirdin; agus do chuir sé Nuaoð-Saeðilis ar lúireach párduais, (56) leis. Agus níl de ceol 'san leabhar seo acht ceol ár sminnsear, ceol a bhí físeáit fuaigte leis na poclaið leis na ciantaiibh, no seán-ceol do soláthraíseas fén doibh, (acht amháin fonn an "Adeste Fideles.") D'eaig-Saeðeal o'ár n-aimsír fén do chuir comh-seinnim leis an gceol ar fad, .i. Riobárd Ó Úniðir, Ollamh re Ceol, atá 'na Easgarðeoirí ceoil ar an leabhar; agus táim lán-buiðeal d'e. Do cheap sé fuinniúra freisin dó, (mar atá, 49 agus 84), a bfuil rian fíor-Saeðealaç orra.

Maitir le poclaið na ndánta, táim buiðeal éar éac de m' éaraid, An Craobhín Aoibhinn, ar son a comh tilis dúnchraétaí is do éabruig sé liom ó tús deireadh na h-oibre seo. Tug sé cead dám tarrantas a leabhar Sár-luaéimhar, "Dánta Diaða Cúige Connacht" do réir mar a tógrócaimh fén é, agus as na lámbscribhinnibh atá 'n a sheilb aige; agus do chuirig sé go minic liom ceisteanna cruacha do léiriúighaibh, go h-áirithe i n-oblair aistriúighe. Do léig mo éara náe maireann abus, an t-At-eair Tomás Ó Ceallaigh, Ollamh i nGallimh,

Seo dán vioib-so, beagnacé, agus do éuir sé ar m' eolas go minic mé ; go scúitísear a cineáltais leis tall. Do éiridigh an tAchair lorcán Mac Cionnaigh, C.I., agus an tAchair Benedict, O.C.D., go mór liom freisin, agus táim faoi comadom mhír aca, agus aig na mnáib uaistí Eithne Culberwell agus Eleanor Knott, leis.

Fuaireas curio mhaité de na Dántaib ó Láimhgríbhinnib 'san Acadamh Gaedhealacl ("R.I.A.") agus ó liss eile nár cuireadh i gcló go dtí seo ; curio eile vioib as enuasaétaib eile, do réir cead a n-úsdoar, cead a tuisgeadar Óam go fíal pláiteamhail. Tairgim anois m' fíor-burídeacás vóib ; .i. do Chualact Coimcille, Maghnudat, ar son dánta as a Leabhrán Gleoite ; do'n Achair Pádraig Breathnac agus do'n Talbot Press, ar son dánta as a "Rainnt Ámhrán," (41, 55, 73, 81, 82) ; do mo éaraidh pilib ó Ó Baldráite, tuis dánta i gcomáir an Aifirinn Óam, (86–91) as enuasaéit bresg vo rinne sé ; do Lachlann Mac Breathann, agus v'Aonghus Mac Aoibh, Striubhle (=Stirling), ar son ceoil seaéit noánta, 5. 15, 24, 34, 43, 57, 70, agus focal dán amáin (57) ó "Songs and Hymns of the Scottish Highlands" ; do'n Achair Pádraig ó Duinnín, tuis cead Óam ruto ar bith a baint as a Leabhráib áilne, go fíal carthanacl ; agus v'Enri Ó Muirgheasa, agus do "Córna," do tuis an cead céadta Óam.

Mairid leis na dántaib a raibh a bpuinn féin leo riám, do réir an tsean-nobis, fuaireas sé cinn ó Maigréao Ó Annagáin as na Déisib, (.i. 19, 53, 59, 63, 65, 76), agus ceiche cinn ó n-a céile Séamus a' Clanndiolún (14, 39, 46, 76). Táim burídeac ar fad vioib ar son a comh-lán-fíalmar lágsaé agus do tuis an beirt sin a scuir ceoil, cónairle agus congnáin Óam, agus v'Antoine Ó Dochartaigh, i uTir-Chonaill, tuis na dánta áilne, (36, 37, 38) Óam, idir foclaib agus ceol. Fuaireas focla agus ceol Duain Cásga (42) ó Áine ni Raigallais, Mag Cromha ; agus ceol (78) ó Ingean C. Townshend. Tuis Aart Órlaigh sé puinn áilne Óam, do bailisg séimeas agus na ndaoine, (23, 51, 56 I. as II., 62, 66,) agus bád mhian liom mo burídeacás a tairgssint fa leití Óam ; agus do'n Dochtair L. Brattan-Flood, do éuir cugam sean-ceol an "Sancte Venite" (50) i n-éinfeacht le Óam ceann eile, (1, 7), agus do'n Talbot Press ar son cead mo roga ruto a baint as an gceol do bailisg S. P. Seoighe.

O'infiáid an ceoltóir bresg Gaedhealacl, an t-Achair Eoin Mac Aoibh, C.S.S.R., an ceol go leir i n-éinfeacht liom, agus tuis sé móran cónairle Óam

'na taoibh ; go raibh na milte maitiúise faoi ; agus tuig sé a fionn píom,
" Moladh Órighe," (64) d'am.

Daoibh mian liom labhairt ann-so i ndiléimhne ar mo charaid Neiliú ní
Briain, atá anois ar Slige na Fírinne. Is minic do chabrais sí liom agus
do éirí sí misneach ionnam i gceáir na h-oirbre-seo, mar do éiríodh sí do gnáth
do réir a cumaíse i n-obaír ar son na h-Eireann. Siotcéam Dé le n-a
h-anam uasal.

Táim ag tabhairt préime gaeilge d'ain, agus gaeilge fuinn, comh bheart agus
atá a eolas agam, i ndeireadh an leabhair seo. Tá dánta as gaeilge anois ann,
beagnach, ó anois phádraig níos mó go dtí ár h-anois píom, dir tuig "Tóra"’
agus "An Craobhín" ceathair dám go carthannach roinnt dá nduantair do cur ann.

B'fheidir naé bhpuit ar droim an domhain pobal eile do gnáth-leann
comh thíleas túrtractaet de'n filideacht Diaða is do lean Clanna Hæðeal tí,
ó breacach lae an Creidimh i n-Eirinn go dtí'n an aois atá anois ann. Bí an
Creidreamh 'n-a lócrann soillseach aca i utráth agus i n-an-tráth, agus
bíodh ag canadh faoi mórdhaet Dé, faoi pháis Chríost, agus faoi úmhlact uasail
na Maighdeine Beannuigthe. Do mairi na dánta agus an ceolt diaða ó anois
go h-anois, tré shóimeann agus doimeann, i níseach ait a bhpuit píor-Hæðeil ann,
nár é caill a n-oigreacht diaða riám. Tá anam agus creidreamh ár sinnsear agaínn
ionnta san.

Táimig atáruigheach ar éirí de na fochláibh a éuairí as eolas na nuaime,
diaidh níos mó, i riocht sur riactanach e focta níos so-éigseolaíse do cur orcha,
(mar éirí An Craobhín ar an "Láireach.") Aéet maireann an tsean-spioraid
áluinn uasal i gceoilteibh ár muinntre pós, lasair de'n teime do las
Spioraid Dé ionta ar dtús ; agus mairfíodh sin go deo, le congnáim Dé,
'n a h-oigreacht luachmair níos mó, an fáid agus a máireas an teanga in ar
cumadh na Dánta seo.

Úna ní oigheamh.

N.B.—Do leanas annso lóis agus sompla an scríbhneora leigheanta,
Micheál Óg ó Longáin, do chealaigh a éirí enuasachta diaða mar leanas :
"Dánta Dé, Dánta Muire, Dánta na Naoimh." Ag seo anois iarracht úmal
"Dánta Dé" eile do cur le céile. B'fheidir go bpeicfimid "Dánta
Muire agus Dánta na Naoimh" lá éigin ó láimh duine eile, de theoin Dé.

CLÁIR AN LEABHAR

MARÚIN AGUS TRAETHNÓNA	LEACANAE	I
Airoibeint	15
Novlaig	28
Corsas	38
Doine an Chéasta	45
An Cáss	54
Cingeis	57
Tóimhneach na Trionóide	61
An Chomadán Naomhca	65
Lúireach Pháoraig	71
Oánta Náisiúnta	78
Féile Colmcille	85
Féile Brísghe	88
Uan Phósta	90
Uan Seachtainne	91
Oánta Moltá Té	92
Oánta Gráda agus Creidimh	110
Oánta Gearra	127
Beannais Sinn, a Óscar	131
Oánta San Céol	132

Dánta Dé

Maidin 7 Trachtóná

"An Réalt"

1

o "Seán-Óeal na hÉireann" P. Seoige

The musical score consists of three staves of music in common time (indicated by 'C'). The first staff uses a treble clef, the second a bass clef, and the third a bass clef. The tempo is marked as 'd=100'. The lyrics are written below the notes in Irish. The first section of lyrics is:

d-100 Bí, a fosa, im' croidé-se i gcuimhne gáé uair,
Bí, a fosa, im' croidé-se le h-aithrigé go luat,
Bí, a fosa, im' croidé-se le cumann go buan,
Ó, a fosa, 'Oé thílis, ná sgar, Tusa, uaim.

The second section of lyrics is:

ios Á, im' croidése le hAíré----- ruige so luat. Bí, a fosa, im'

The third section of lyrics is:

croidé - se ple cum---ann so buan, ó á, ios Á, Dé díl --- is, ná sgar, tu sa, uaim.

'Sé fosa mo Rí-se, mo Cara is mo Sgrád ;
'Sé fosa mo vitéan ar peacaró is ar bás ;
'Sé fosa mo aonúneas, mo sgáctán do ghnáit,
Á's a fosa, 'Oé thílis, ná sgar uaim go brád.

Bí, a fosa, go siorráidé im' croidé is im' béal,

Bí, a fosa, go siorráidé im' tuigse mar an gceasán ,

Bí, a fosa, go siorráidé im' meabair mar téigéann

'SÓ, a fosa, 'Oé thílis, ná fág mé liom péim.
Amen.

Maidin

Conradín Muñíz - CROMTEA

2

Ceol na ndaoine Máis-CROMTEA
Tá an Díne ní Raigallait.

The musical score consists of three staves of music in common time (indicated by '4') and G major (indicated by a sharp sign). The first staff uses soprano clef, the second staff alto clef, and the third staff bass clef. The lyrics are written below the notes in Irish. The score is divided into three sections by brace lines.

Section 1:

Δ ÓIA uile --- Cúmáct-airj síor--- buan, mise

Section 2:

SPRID bocht daor tal --- man, úm-al ḡráid-airj-im tún ann-so

Section 3:

látaír, ar neamh, ar talam's gáe ton --- ad.

A Óra uile-cúmaéctaisg sior-buam,*
Mise spioraid bocht doar talman ;
Úinéil abraim Tú annseo láchair
Ar neamh, ar talamh, is gád ionad.

Creditim go daingean ionnadh
A firinne priomh-árd ;
Tá uócas agam as Do crócaire
Agus as Do geallamhnaib.

Sab uaim, a Tigearna, (nós na baincreab
aige)
Píor-dúrdeacás ar son Do chiochlaicíte ;
Is aitreach liom-sa ó mo ériodé
Fá U'feirs cóir a tuilleadh.

A Óra d'fhláimh ar mo son
Ar Do son fém gráduisim Tú ;
So mbaoth taoisge úamh an báis do tógaibh
'Ná clionaibh óm' geallamhnaibh.

Oprálamh do méadu Do glór' go h-árd
Sniomha an lae seo, cé beag iad,
Cé tarcaisneac tré m'ain-dílseacáit,
Sreamuisg u'nasal-luardeacáit Críost iad.

* = sior-buam.

Maidin

"Cantair Tíre-Connall"

3

Ó na daoine
TRÉ ÁNCIONE Ó DÓCARAIS.

d-104 A Rí na glóire is mó daonnaíct, coimisce mán - aam maid-in's oíd-e ort.

á-cúin-gim Tú, a Rí na rígs - te, slóig-te aing-eal 's ab --- stal naomhá;

A Rí na glóire is mó daonnaíct,
Coimisce m'aamha maidin 's oíd-e ORT !

Ácúin-gim Tú, a Rí na rígs-te,
Slóig-te aing-eal is abstal naomhá,

Siú nár tuill mé Tú do mo éamhna,
A Via do cruthaig pláiceas is tiorta,

As Gleann na nteoir saor mé, a Rí til,
Mar Shaoraísh Ábram is lósep naomhá;

A Atair, a Mie, 's A Spioradó Naomhá,
Bígró nDúr nSártas ar gac taoibh viom.

Mar Shaor Tú Pól do bhi aod' thíbirt
Ó glasaib an viaibail mar soiteáct naomhá;

Mar Shaor Tú an gatuithe 'san scroicé céasta,
Saor mé an peacaí, a Rí na féile.

Ní théadair do slóir-se fós a utraoche,
Is ionann anois 's aréir 's iné Tú.

An uair seo anois is tré Shaoghal na saoghal
Is Ort féin cuirim m'impróe téidéana,

Maidin

CANTAIN TÍRE-CONAILL.

4

Ó NA DÁOINÍB
TRÉ ANTOINE Ó DOCARNAÍ

The musical score consists of three staves of music in common time (indicated by 'C'). The top staff uses soprano clef, the middle staff alto clef, and the bottom staff bass clef. The key signature is B-flat major (two flats). The lyrics are written below the notes in Irish. The first section of lyrics is:

A fosa mialis, a máigistir 's a tír,
A fuasglór oirdearc ainglroe,
Féac t'ár laige 's ná leis ár gclaoiðe
Le tonnaitb buad-AR-ča an peacaid.

The second section of lyrics is:

Féac le Do súilib beannraigte anuas
Is tíomhn sinn ar mó�-guaí;
Cumining, a Acair, sur sinn Do clann;
A máit gan cumse, 's Tú agram! (a)

(a). MS. EASGRADAM,

'Isosa, a Dia is a Tuime fior-maité,
Ó na c' Úailea neac' maité go fior,
A Cruthaigseoir Flaitis is gac' níó,
Go maitige Tú d'úinn ár bpeacair.

Maité d'úinn ár gcionnta 'n-úct na Páise
A Mic na h-Oige, tréo' mór-grásaib,

Ó ceannais Tú c'ac' le fuit Do éum,
Ná déan ár gcuibreach i ngeibinn.

'S gac' níó tá nvearnaib' tu' agató-se
Le smaoineadh, gníomh nó labairt;
Go nglanaird Tú sinn ann-seo abus.
Sul a nglaoðtar orr'n éum cúnntais.

Maidin

5

Ó na d'aoimh i n-Albann
Tré Leòlann Mac Beathair.

Deireand an Ráinn deireanait.

Rí na gcomáct d'ár ndion gac' ló
'S d'ár gcomaire ar shai... id níme an tslo... ;
A laois na h-Oige, sgaoil ár mbrón,
Is ná leis sinn do élaoró 'san ngleo.

Mo grád-sa an liaig do gluaiste d'ár gcaobair,
Fuaire páis is pian ar muar-énoch (b)
Caobair,
'S ba slán aris ó'n uais ar marom,
Anáirde ag triall fá tuairim 'atar.

An lá seo iarrainn buaib' ó'n Acair
Acair ag triall ar uan na bflaitheas;
Grása an Tísearna anuas go dtagairó
Am d'áil go bfuigseadh mé buaib' (a) ar an
bpeacair.

(a)=buair. (b)=mór-énoch.

Maidin

6

"Amhrán TRÓIJS Déideanais"

ó ná daoninib, CIR-CORAIL.

d-52 Ri na naomí d'ár ndíon sáe lae ar sáisgead - aibh daoraín diaibail

Noé

bíos go séar ar tí sáe naomí de éann boíte Réabha rian; P. mo mille léan-sa cláidte faon

faoi sáe éilim dian; Aéet tríot-sa, a Dón-mhic déil-is Dé, go dtíseam-na saor fó pian.

Ri na naomí táir ndíon sáe lae
Ar sáisgeadair daora an tsiabail
Noé bíos go séar ar tí sáe naomí
De éalann boíte Éabha riam :

Mo mille léan-sa cláidte faon
faoi sáe éilim dian,
Aéet tríot-sa, a Dón-mhic déilis Dé,
Go dtíseam-na saor ó pian.

Maidin

7

Ceol na nDaoine
Tré l'Stacan Flood.
mus. DSC.

A Ri na scárat, a Éair an tSlánuisceoir,
fás in mo séasamh mé ar maidin 'oráid-cóir;
(a) Déan-sa mo teagaisg san mearbal, a
Slánuisceoir,
agus sábhál m'anam ar éanail an Árdeiseor'.

A Ri na crumme, do bheir loinnir 'sa ngréim
go moé,
Tilte tromá agus toradh 'na ndiarradh go grot,

Innsim. Uait-se mo culpa (b) agus péacaim
is glaoibhinn Ort,
Agus ná leig tuitim níos fuidh Óam péin
san oile.

(a) go moé ar maidin.

A Ri na crumme, do bheir loinnir 'sa ngréim
go moé,
Tilte tromá agus toradh 'na ndiarradh go grot,
Innsim. Uait-se mo culpa (b) agus péacaim
is glaoibhinn Ort,
Agus ná leig tuitim níos fuidh Óam péin
san oile.

(b) "culpa" : = locta.

Maidin

"Réalt na Maidne"

8

Ceol na n Daoine
o S.P Seoige.

A Ri na ngrás tús slán mé ón oideá e Réir,
Buid-eacás naomí-ta do gnáit do Rí na
scréacht;

Do bhris Do páise, a Árd-Mic, tóidean
mé saor

Ó gníomharcaibh Sátam saor lá is go críoc
mo saoigal.

'Ácair na gcomáct fóir mé ó péist an uile
Anns gaé anaé a ngeóba san róth 'n ar
mém liom vul,

So caeachoir [Do Slóire] a gcomártar
térim ar dtús

'S a n-aonú na trócaire treorúil fém mé
moriú.

Trachtóná

"An Cúl-fionn Ruad"

9

"OIFM" S.P. Seoige.

J=72

A domhíle na h-Óige, a Stóir, 's a Sgiat na mbóit,
n-éiric an Chrainn le'r ceanglaod Tú gan loct,
Braon de Tócaire doirt ar ár n-anmaib a nocht,
's ná leig ar seoro níos mó mé, aét claoíodh mo corp.

Tú gan loct, Braon de Tócaire doirt ar ár n-anmaib a nocht,
's ná leig ar seoro níos mó mé, aét claoíodh mo corp.

Tú gan loct, Braon de Tócaire doirt ar ár n-anmaib a nocht,
's ná leig ar seoro níos mó mé, aét claoíodh mo corp.

A domhíle na h-Óige, a Stóir, 's a Sgiat
na mbóit,

1 n-éiric an Chrainn le'r ceanglaod Tú gan
loct,

Braon de Tócaire doirt ar ár n-anmaib
anocht,

'S ná leig ar seoro níos mó mé, aét claoíodh
mo corp.

A Rí na bpeart, go n-acluighe Tú mo
ériodh,

'S go dtugadh Tú leat mé ar neamh mar a
bpuil na ndomh,

An tmealladh aonaithe mo loct Duit, mo éam
is mo élaon,

So bpuil mé fé gúlasairib ag peacaróib tuibh
an tsaoisail.

A Rí na nDúil, éus cabair is amarc do'n
dall,

O'fúlamh sgiúrsairí an éinró lúthais tár
geannáid ar éraim,

Agus o'fúlamh go h-umhal O'úir-éneas a
ceangail go teann,

Cabair maitéamhais túimhne, an sgúir
doct peacád, Tó élan.

Tráchnóna

"Sancte Venite"

10

Ó ms 1756 - Tré G. Flood
Mus. O.

Music score for "Tráchnóna". The score is in 2/4 time, key of G major. It features two staves: a treble staff and a bass staff. The lyrics are written below the notes. The tempo is indicated as d=96.

Top Staff Lyrics:

d=96 Páid-ik mílis trócair---e A-tá lán de gráe ---
101 cuir---i--- mid-ne cug---at---sa, d'ár scáomhainc ar nám---
101

Bottom Staff Lyrics:

cuir---i--- mid-ne cug---at---sa, d'ár scáomhainc ar nám---
101

Páidoir mílis trócaire

A lósa mílis trócairiš,

A tát láin ve grása

A Mic na h-Óigé cúnra,

Cuirimro-ne cugad---sa

Sábháil sinn ar na piantaib

Dár scáomhaint ar ár námharo,

'Tá (a) foítharaé doiréa dánta.

Ag turige dáninn achoét

Leat a gnáimio ár ngearáin

Is ag éirige dáninn amáraé,

Óir is agad 'tá ár bhpóirtín,

In oindir na Triondóre

Seacain inn ar an tseacráin

'S i siotcéam na páise.

Is cuir inn ar an eolas.

(a) nō : Tá i n-Ípreann ; mar éuala Seán Mac Énri i gConnaughtaib é.

TRATNÓNA

"Te lucis ante terminum"

11

Ó na daonib
TRÉ ANTÓINE Ó ÓCARTAIS

"CANTANTIRE-CONAILL.

A Dé do dealbais gáé níó
'S tárb curam fós téidean éáié,
Ar ndul tóinn cùm suam a nocht
Sáib ár scúram ort do láim.

Ar ndul dúinn cùn suan a - nocht
Sáib ár scúram ort do láim.
Ar ndul tóinn cùm suam a nocht
Sáib ár scúram ort do láim.

A Dé do dealbais gáé níó
'S tárb curam fós téidean éáié,
Ar ndul tóinn cùm suam a nocht
Sáib ár scúram ort do láim.

Taróbsi oróée nocht bhos sáit,
'S cealg Sátm, naé maié le tuath,
'S gáé siabha 'fásas dá dtaoibh suno.
Cuir iad ar gcuil abhpao uainn.

'Áro-ácair na n-uite buairi,
'fosa mhlis, uair do Shín,
'S a Spioraidh 'sere-snaomhas iato,
A n-iarrmuio sonn, téanaró sin.

Trachtóna.

"An Salúac."

12

"O.I.F.M." PSeoríse

[Bíod] Aingeal an Ríos 'na súde ar mo
Sualann deis,

Am' leabaird am luigé ad' lín cén suain
mé beir;

Ait... cím Do síuid... Úatácta dom fua... gla...
a bruid

Is gá... a...im do díon 'sán
oidc... ó slua... Píac coir.

pá'do díon, a Rí do sín Do Séaga ar éros
Is u'fuisling tríot na mílte céadta loit,
Luigim-se sios pá díon Do sgéice aonáct,
Am tíméall píogair an Crainn vo céas
Do Corp.

Trachtóna

13

Sean - Ceol na ndaoine.
CRÉ I TRACHTAN Flood Music.

The musical score consists of four staves of music for voice and piano. The top staff has a treble clef, a key signature of one sharp, and a tempo of d. 96. The lyrics are written below the notes. The bottom staff has a bass clef and a key signature of one flat. The lyrics continue from the top staff. The third staff has a treble clef and a key signature of one sharp. The lyrics continue from the second staff. The fourth staff has a bass clef and a key signature of one flat. The lyrics continue from the third staff.

d. 96 A Rí na h-Adóine do sín do gheas' ar an scrois,

 - Ó fúilim Tú na míle 's na céadta loit,

 - sín-im-pid síos Fá did-inn oo sgéit-e a noct, so

 - sgárait Tú oraim tor-ad an Crainn ar céas-ad do corp

A Rí na h-Adóine do sín Do gheas' ar an scrois,

A Tísearna, ó ófúilim Tú na míle 's na céadta loit,

Sinimto síos pá ófíomh Do sgéite a nocht;

So sgárait Tú oraim torad an Crainn ar céasadh do Corp.

Aidbeant

AIĆRIDE ŠEÁIN DE H-ÓRA

14

Ó MUINNTIR NA NDEISE
TRÉ MBÍSÍRÉAD NI ÁNNADÁIN

Δ MIC MUIRE NA NSPÁS, DO CUIREAD 'UN
BÁIS

Is U'FULANG AN PÁIS PEANNURDEAC,
DO CEÁNNUÍS SIOL ÁDAIM LE H-ALLUS DO
ÉNÁM,
LE O'FUIL AGUS CNEADA DEARGA;
FREAGAIR MÉ, A GRÁDÓ, BEIR M'ANAM I
DÉRÁC

SO PÁR-TAS LÁN-GRADAMAC,
ΔS CAITÉAM AN T-SÓLÁS FADA SÍL BREAS
DIR APSTAÍL IS ÁRD-AINGEALÁIB.

FREAGAIR MÉ, A CRÍOST, A CARA MO ÉCROÍDE,
AN CARRAIS SEO IM' ÉCROÍDE, CORRUÍS Í,
'S OM' DEARCAIB LEIS SÍOS NA SROTA AIÉRISE,
DO BEARFAS GO CRIC PLATIS MÉ;
MAR IS PEACÁD MÉ DO BI SGANNALAC SÍOR,
ÓROIÉ-BEARTAC, FIOR-MALLAIGTE,
'S NÁ TAGAIR-SE DAOIS BEARTAC AN TSAOÍSIL
AR M'ANAM LE LIMN SGARTA ÓAM.

NI LIA LE RÁD GAINIMH AR TRÁIS
NO TRÚCT AR DÁRR GLASRA,
'NÁ PEACAO TE SURDEAMH AR M'ANAM, FAIRIOR!
Ceangailte 'DOM' CRÓTÓE CALCAIGÉE;
CRÓ MÓR É A DORIAN ROMHAM 'SAN TSLIAB
NI FÍGNANN CÍAD EAGLA,
'S GUR MÓ IAD LE LÉIGEAMH GRÁSA ÓMIC DÉ
'NÁ 'NUEARNA AN SAOGAL O'AIMBFIOS.

ÁR N-ATAIR ATÁ INS NA PLÁCAIS GO H-ÁRTO,
SO NAOMÍCAR TRÁC T'AMM-SE,
SO DTIGEAÓ DO RIOSAÉT, DO COIL AR AN
SAOGAL
SO NDÉANTAR MAR I SCÉILOC PÁRREÁIS I.
ÁR N-ÁRÁN LAETEAMAIL TABAIR É TUÍNN,
IS MAITÉ TUÍNN ÁR SCIONNTA AMBFIOS
MAR MAITÉMIOS DO CÁC;—NÁ LEIS SIMH I
UTLÁS,
*
AÉT SAOR SIMH Ó BHÁS AN-ABHARÓ.

A MUIRE 'TÁ LÁN DE CUILE NA NGRÁS'
TÁ AN TIGEARRA, A GRÁD, MAILLE RIOT;
IS BEANNAIGÉE TÚ A ÓFLACAS ROI'R MNÁIB,
(a) IS BEANNAIGÉE O'ÁRÓ-MAC FOSA;
IS TAICHEAMÁC AN RAÐARC É TORAO DO BROINN,
FOSA, O'Á ROIÑN EADRANN;
ANOIS AGUS RIAM, 'S I N-AM ÁR BPÍAN,
SO RAÐAIR, A ÓIA, A' SEASAMH TUÍNN.

(a) Leagaint eile: SO NAOMÍCAR TRÁC
O'AMM-SE.

Aidbeint Aitcríde an Seoigé

15

Ó ná daoiniúb : n. Áidbeint
TRÉ LACHLANN MAC BREATHAÍN

A Ri tá'r neamh, ná h-áisair m'uaill,
Aét commis uaim-se uair mo báis,
So n-ac-luirge an aitcríse an sean-ériúide
CRUAID
FAILL - - iúsc FUAIR, tá ann mo lár.

Céist mo guróe 's ná stop Do cluas,
Aét fliúc mo gruairde as sruth na ngráis,
Féad ar an bpeacaíocht docht i ngráis
'S gan fear a truaigé aét Tusa amháin.

A fosa t'aithbeoðaig fadó o cuirp,
'S do naomhaig an gádarde ar uair a báis,
A Dé bí an uair sin a's tá anois ann,
Ní cruas Ort mise téanamh slán.

Dócas m'anma as Do gcealladh,
Tá mo shéasamh ar Do Láimh ;
Is mó Do trócaire, a buíochas leat-sa.
Ioná coir peacaird síl óthair.

Taobhaim leat, a Rí na hÉireann,
Saoi uile beatha 's gaoi uile báis,
Ná féadadh, a Tísearna, i mbriathar mo locht
A's ní béal docht ó aonacht go brád.

A fosa 'céasadh ar an gcrois,
[A's] o'fhlaitheoir tairngiúe, cos a's láim,
Iompairis liom, a's iomróidean leat,
'S nár iompairísead uait arís go brád.

A Rí na rigthe, a Rí na cruinne,
A Rí tu bá, tu báis, 's atá,
So maitir túimh-ne 'gus tá oíche uile;
Saoi mo gurúe, a Rí na nGhráss.

Aidbent

"An Colm"

16

Ó Pétri

d-60 Rann II Is Díon
na nDígs eachla na n-dúl
dón cé a sír-eas a séarc - - - - - rún;
dó

-cás a nDíla is maic - - - - -
sír-eac do síor a trócair e.
(a)

N.D. (a) Seinnear na d'fhoíche seo so h-an-éadrom, searr; óir níl aictí siolláit searra ann.

AS AITRÍSÉ AGUS BRÓN DANBHÁ.

Tarbh Ó Neachtam.

Díon na nDígséadach Tíra na nDúil
Do'n té a síreas a séarc-rún;
Tócas a nDíla is maic,
's fhuiread do síor a trócaire.

Is maic éaras cuing díl Dé,
A n-óigé is a bporóine;
Sír do'n béal do luaitreató lán,
Is uileáct doibh san Tiúarna.

Pógamh is smaéann Sé sinn,
Mar sin sinn-ne ní tréiginn; (a)
Do'n deoraíodh daor dáileann Sé
Tróca're maraon is truaighe.

Níl 'n a Chroíde inn do éráid
Nó sinn go bráid do blogadh,
Nó as cumháne inn do cur
Leis go deimhn is deacair.

An Tára Cúro.

Sinn-ne do chuill óiomhuaidh Dé
'Casadh cíul le ár gComháid;
Inn pát a tréigean tráid,
Ár marbhadh is ár mastaid.

Oé !seo pát o'fill uaimh a bhearc
'Cuir ár n-amháig ar amarc,
Cuanas boíar do bheir Sé tuimh
Tré mar chuill sinn a óiomhuaidh

Silro mo shúile sreadb téar
 Tré'm uргuinim (c) slaoðað soiléir,
 Nil sgic ó téaraib um' bearc;
 Toilis, a Dé, orainn amarc!

Siurdeas go cruatò in mo cràd
 Trócaire ó'n Tigearna;
 A Ann glórmar do shoir mé
 Ó bpuil furtacht is foróne.

Bí spín is sméar a smaëct Dé,
 Milseaëct mar aon is seirbhe,
 Ni mharbann aët slánam Sé,
 Is ionamh a seirb-ice.

Tràt dearcaim mo bholard trom'
 Úmhaig' go huile m'anam;
 Trócre Dé nae sgriostar sinn
 Tá cabair Ćriost go foiréann (b)

Sac lā(c) méadurigeann mo pían,
 Is mór T'fearcta a fir-Dia!
 Is é Dia mo lionnmar lón
 Is mo bhdas a houibrón.

Cailis Ćriost glaefao a ngrád
 Is i n-aimm an Tigearna;
 Am béal go beaët biaid glóir Dé
 's ba seor(d) mé ó neart námho.

As mo deirc (f), a bhlis Dé,
 Sgairteao Ort go cruatò cràtòe.
 Ó'm sgreatadach ná scop Do cluas
 Óir dearcais ar mo òaor-gusais.

Agaraim ort, a bhl Dé,
 Truito liom is éist m'urnuigéet,
 Abair liom-sa lán de ghrád:
 "Ná h-eagal, 's leir oo loigead."

Cualais mar scannraig siad sinn
 Is sac meaduiti siad orainn;
 Briathra a mbeol is feas duit,
 's sac olc' gnídeas an namho.

Dia mo bion 's mo lácair lonn,
 Neart námho le sméar slaoðann;
 Saorparò Sé an t-am bus tràt
 Ó bhruto an bean bocht Danba.

(a) Treigmn=treigseann.

(b) No, 'sár bpónctigim.

(c) MS. Sac maroin.

(d) Seor=sao.

(e)=argam; no, úr-goin?

(f) No: deire.

Audbent.

17

"Slán Beo"

Geol na n-daoine, CIARRAISe
ó Ceol ÁRSA NA h-EIREANN. S.P. Seosamh

J:96
Cáird.....e tamaill. ó céad-ais dam Rí na naomh, sis Cáird.....e
SEARR i 5th am---a-RAS inn---sim é; Cáird.....e meas-am
CÁIC-eam le h-inn...cinn Dé, so Cáib...teicneas-ta d'Réir ait...eng-ca-chiost's a cléir.

Seán Ó Murcaoda, na Raiteáinéad.

Cáirde tamaill ó ceadaig Óam Rí na naomh,
'S is cáirde gearr i, san amras(a) mnsim é,
Cáirde measaim a caiceam le h-inntinn Dé,
So cráibteac chneasta d'Réir aiceanta
Criost 's a cléir.

A páis do tabairt fé moeara 's a gniorú
do léigearó,
Is cás a ceangal, a maslao 's a mílte
creact,
Suí fágat marb san anam Mac Vilis Dé
Ar árto-éros gairb, san foire um a taobh,
mo léan.

A Shráis ag neartmáir, ná h-agair 'san
vioigál-san mé,
ná fág gáe tarcuisne tairgisi u'ioe im'
taobh;
'S cé tá go mdeacaird mo peacaird tar
mnsim sgéil,
Déad slán aet gairm ar cabair an Trír
go tréan.

A árto-érlait, a déair, a déis-Mic 's a
éamh-Sp'raitó naomh,
Ó'r tál gáe maiteas i bpláiteas is trío
an ssoghal,
Ó'r lár im' leabharó, im' seasamh, nō surde
má gnéim,(b)
Ó'r ngrád go bfanaró im' anam, im' érioróe,
's im' déal.

(a). "Amaras," leabar eile.
(b). Gnám.

Aidbeint

18

Grád Seal mo Óroide

ó na ddoiríb.
(Fionn Ó Corcaidh.) PéTRÍ.

Is peac - - ac bocht mé faor unl - - ac trom, Is méad mo peac - - aí

Áct - - - - - réig liom; Áct ad - - - - - muiúim creid-eamh Dé dop síor, le Grád óm' croide is le

Dó - - - - - fcas píor, Ló bun na croic - - - - - sioaid - - - - - suas, △ Iosa - - - - - eisear - - - - - na clon △ - - - - - suas

Is peacac bocht mé pé ualač trom,
A's méad mo peacaró is aičreadc liom;
Áct atomuigim creidteamh Dé to síor,
Le grád óm' croide is le uócas píor;
O bun na croicé glaoðaim suas,
A Iosa, a Tísearna, claoñ anuas.

Anois agus ar uair ar n-éag'
Taoðaig vúinn-ne siočcán Dé;
Is cruaidh na glais a éeanglas mé,
Saor mé, a Criost, ar olc 's ar éag.
So moltar linn so píor gan maoiðeamh
An t-Achair, an Mac, 's an Spioraidh Naomh.

Aidbeint

19

céol na ndaoine
ó Cualán Colmcille, Maighneadat.

Seán Mac Cormára,

19AÓ ÁOIS.

Achair na bfeart, oé glac mé aris duit fén,
's ná h-agair gáe beart mí-ceart ó túis mo
saoigil;
'Sé m'anam so ceart do céannuis Criost
so daor,

Anois rónó mo céasna is peasta bím-se
saor.

A Naoimh-Spioradó éréan do naomhuis na
h-apstaíl so leir,
Le teanga temeara 'éuir friotal ar tocúis
'na mbéal,

To bronn orca meisneach gan luitse do réitó
a scáis,
Ní tréig-se mise óir cuirim mo ghear-
gurde éigse.

A Criost é a seasfao m'atcurse aét
éigse aris
To érctuis 's do céannuis mé, a Cara
mo éléib 's mo érctóe,
'S sur Tú 'tearmum Matadéana is Dáiti
Rí
Agus peastar abstal te'r séanab Tú fá
trí.

A Árto-Spioradu neamhtha na scúinnaíct, ar
uair an gábháil,
ná fág, ná treis, 's na léig mé i láimh mo
náimhao,
Tioseantas ná déan ar éréatúir dona mo
sórt,
Is Do trócaire fém náct pétoir a stao
le teoir'.

Teóra le O'trócaire, a Móir-Rí, cláoróe
nó spás,
Miorb eol do'n toiméan fós ó aois go báis,
Súr Tú 'cúir móir-muir ar cónluinn is
péar ar fág;
Aois leo' lonnaid déan treoir (a) tuim
go pláiceas na ngráas.

(a) MS. Tinn.

*

Aidbhéint

"Binn-lisín aerac a' brogsa."

20 I. II.

Ceol na ndaoine. S.P. Seoige.

d-96 Ri s'il slan Paoibhinn na ngráis, bi is

Práis Béas buan, do cruinneadh ais déiseilte dir pan

Pláis fan suan; do rinn min-muir 's scáinidh na énamh do daoinib, 's ar

lán-taib cuim buail, ná cuim-nígs Páirc-phobal do trácht, aic bí-se Plinn fabrac neamh-crui.

Seán Mac Connara.

A Ri s'il slain aoiúinn na ngráis, do b'i is
atá is b'eas buan,
Do cruinneadh cloéa is áird, is cuir
deigilt 'dir an lá is an suan,
Do rinn min-muir 's gae nitte 'snáthann
do(a) ñaoimh, 's ar bántaib 'cúir
buail,
Ná cuimnígs ár gcelaonta do trácht, atá
b'i-se linn pábarac neamh-crui.

Níor fulaingis peannaito na páise a leit nach
sábhálfurte Do sluaig,
Sád a leanfaoi gan maslaib gan cám Do
react is Do rártóte go buan;
Do gheallais do sléachtait Sil Áthair, an
té glaicear an cráobhas, (cé mór
Droch-bearta a beata le tráit,) na pláistis
le fágáil do mar luac.

A Ériost gil, a éamh-lície na h-Ois,
 gan críne, gan ceo ar bhé, gan cluam,
 Tug túil a nhoró-gníomharthaib an tsaoisait,
 is Tú siente pá brón ar éros éruairó,
 Do leig naomh-fuil Do Ériorté sios go
 peoir(b) 'nar níseas sinn ó cónmácta
 an deamhain,(c)
 Déan tionscathum ó'n gelaonaéit gacé ló,
 agus roimh linn do trócaire go buan.

Óa bríos sin, a fosa na gceannácht, tá éamh
 gceannáir glórímar gan ghráim,
 Cuir naomh-aingeal taobh linn, a Stóir, go
 sinepear ar feidhmeann 'san uais;
 Lé failtear gníomharca na slógs, nuair
 suróipró Tú ar bórt an Énige tuas,
 Ná cumhing ar sinn 'cur a mbróin, a dtéantríb
 tuibh tóigte na ndiaibh.(c)

An Tára Rómh.

A Naomh-Spioraibh éamh gileasgill gan éamh, te
 purtaeáit tig láiréacá anuas,
 Daim crota as an gclóic 'tá am lá-r-sa, Tuit
 pém gáb suróeán(d) ann go buan;
 Om' rosgaibh leig srota le cráonás a ghlanfas
 mo éamhete 'bfaid uaim,
 Déan leanbh tionscath o'Ácair na ngráis, te a
 mbemh am dearbháistair ag an Uam.

Sríosais mo Ériorté ionam tá 'n a éruman-
 Carrairg cráibh éamh cruairó,
 'S fan taobh liom gacé oróée 'gus ló, is
 déan tionscathum ó cleachtá an tuisibh;
 An t-am críochpair linn aimsir an pám,
 beir leat sinn do lácair an Uam,
 agus cartheam seal-beata na ngráis, roir abstal
 is aice-ainseal' suíam.

Mo brollaé dovo' tórcáibh bívó láin, 's dovo'
 tioúlaicibh slánais an sluaig;
 Cuir meisneacá ar m'anam atá lag marb
 spadánta le fuaéct,
 Tabhair doeo' dí as tobar na ngráis, is
 beataig i,—tá sí 'n a truaig—
 Is nuair sgárfaró sí amach as mo lár, beir
 leat i ar Do láinm óeis go buan.

Ó a Tísearna, a Óis na gceannácht, atá
 iadta in aon-glóire amáin,
 Cé n-abharcaor gacé(e) Óis do'n Trionóid,
 is aoin-Óis Tú is ni triúr,
 Tabhair físeáint go fíalláin is fóir, ár
 oTísearna do tóigas Do nrosha;
 Ceart-Óis agus súile sinn gacé ló, agus
 tionscath ó cónmáir ár namard.

20 III

Ó ná daoineib san CLÁIR
TRÉ SÉAMUS CLANNDOIÚIN.

"Tád's buide"

d-69 A Críose šil, a éamh-mic sean-marra h-Óig. Tá roinntear an lón-se 'beir taithniom
 náomh-spioraid eabhlóid nár n-anam sac lá, is déan díon dí nuair sínpid tú an colann ar feadh!

An Comh-Óeangal.

A Críost šil, a Éamh-mic gseannmair na n-Óig,

Tá roinntear an lón-se 'beir taithniom
 do T'órd,

Cuir an náomh-spioraid taoibh le n-ár n-anam
 sac lá,

Is déan tionnáit nuair sínpid tú an colann
 ar feadh.

A Éamh-mic gseannmair an achor 'tá san
 ghráim,

Lev' luit bheannaisg' do gceannaisg iomlán
 an tsúlaísh,

Nuaire sínpid tú ato breiteamh ar an árto-
 énoc tuas,

Ná déibir sinn go h-léarionn, áit na ntuabhal(c).

A lósa a mheán mhuire o'fhlaithe an Pháis,

Do bhi a gcuibreacha Dia hAoine is do cuireadh
 eun báis,

Aoiúneas neamh-ériochuigé pílaic is na ngáidé,

Roinn go neamh-comhseacá é linn-ne is te cás.

(a) R., I, 13 MS. Óubad.

(b) R. 2. 13 MS. feoiriib=péar.

(c) Labhartar "dáin." MS. "Diabail."

("dáubail") Péac rann 4, líne 4.

(d)=suró'cán.

(e)=sac pearsa.

Nodlair

Adeste Fideles.

Duine éan ainn Duis a 18.

21

J. 88
Ó cígs-id a fir-eán-a, cígs-id lán de gáirdearás, cígs-id, deif-ri-5id so-

Beg-le-éen, Féac-did ag ma-ísa. Rí na nain-s-eigl nglór-ína. ó

cígs-id a-sus ad-rais-mis-ó cígs-id a-sus ad-rais-mis. ó cígs-id a-sus ad-rais-mis-an Tísearna-an Rí

O'n larón, An Craobhín d'aistris.

O tigid a firéana,
Tigid lán de gáirdearás,
Tigid, veifrigid go bheartem;
Féadairt an Mac-sa,
Rí na n-aingeal nglórmar;
O tigid agus adraigmis (a)
Tigid agus adraigmis
Tigid agus adraigmis
An Tísearna, an Rí.

Seimnrois "Udar"
Cóir na n-aingeal naomha,
Seimneadh 'nois árus na bpláiteasa (b)
Árdo-Údar
Do Óia ms na h-árdait;
O tigid agus adraigmis, 7c.

* Rann a III Siúdanna

Óia ó Óia,
Sotus ó solus É,
Ó broinn na h-Óige támis Sé ;
Fior-Óia fior É
Rugad É 's ni dearnad;
O tigid agus adraigmis, 7c.

Agus do'n Té sm
Rugad an Lá-sa,
Duit-se, a fosa, glór so veo !
Briatár an Átar
Siorráidé, rimneadh feoil Dae ;
O tigid agus adraigmis 7c.

(a) nó : adraigmid. (b) nó : Seimnrois i n-árus na bpláiteasa.

Nodlais

Suantraige nu Crúan
go mai i go soca-a.

22

O Petri (an-dáasa)

Dia P do beat-a; ña bñig e flagim 'San main' sear du éibid op
corp. Jé meádráec is saibhír tú 's glórmair id' dún fein a — nocht.

Aodh Mac Aingil, Árto-Easbog, 1572-1626.

Dia do beata, a Maorthe naomí !

(a) San mainsear do élaon do corp,
Jé meádráec is saibhír tú,
's glórmair ro' túin fém anocé.

A Maorthe big atá móir,
A leanbháim big atá sean,
'San mainsear ní cuire a láin,
Jé nac bhraga áit ar neamh.

(b) Ar neamh riám gan mhdáir duit,
Gan atáir 'nár géríe anocé,
I t' fir-Dia 'riám atá tú
Is ro bhuiñe ar dtús anois.

Ní sime t'atáir 'ná sib
Óige an Mhácair, a Mic Dé,
Sine is óige an Mac 'ná í,
Óige is sine i 'ná é.

I giorios ceangail aet cé taoi
Gluaise mar gaoi ós gád spéir ;
Déantóir na n-ule is na noul,
longnád déanta go h-úr é.

Coisg, a réasúim, stató, a ciall,
Slac an creidreamh, srian do beo,
Ní tuigfe, is níor tuig 'riám,
Dála an lemb-se, aet Dia beo.

Oruio do súile, a náváir dall,
T'eolas annseo, is cam an róid :
Creidim gád níod 'búbairt mé,
M'úgðar an Té nár can go.

Dia do beata, a lósa arís,
Dia do beata i gclí ón big',
A Shníos is áille 'ná an grian
Ná mílte fánite, ro' Dia big. (c)

Uc ! Tá láimainn tuil isteach,—
—'Táim amuig leu éeao, a Rí,—
Le fáilte do bhearamh fós,
Mile is mile pós vib.

pós tuor' béal, a Úrátair gaoil,
pós, a phápa naomh, tuor' eois,
pós tuor' láim, ós Tú mo Rí,
Is Tuait uile, a Úia ,mo toil.

Ameasg na nuaome ar Úin,
Áit, trém pheacaró, ní tú dám,
Aét Vo aorídeacét ná riúlt uait, (d)
Ós Tú m'aoríre, a Úam gseal.

A Muire, a Mátair ós,
Osgail doras an éró dám,
Só n-aóram Áro-Rí na noul ;
Náe córa dúninn 'ná do dám ?

Do téan seirbís do Úia abos,
Faile go moé is go mall ;
Sádair na mbuaileaill ón slíab,
Buailefead ón Triat atá fann.

Do béal misse liom go moé,
Sguabfad urlár bocht mic Dé,
Do téan teme in anam fuar,
Tréigfead túdraet mo chuirp féim (e)

Mísead a bocht-bréite Ó ;
Is tá dtugfá, a Óis, ceato dám,
Mo éeirt' féim do bainfmh tiom
Óa gcur mar dhion ar do filac.

Mile fáilte aonéct i scili
Le mo ériordh dom Ríg fíal,
I n-ár nádúir ó do éuairó,
Pós is fáilte uaim do Úia.

(a) MS. eile : [m]s an mainséar cé
taoi bocht.

(b) An neamh vib san mátair riom
San atair 'n-ár n-iait (?) aonéct.
Féad 23. 1. 4. R.I.A.

(c) MS. 'oo Úia óis : (óis=óis) " Vo "
=" ro".

(d) MS. " Aét uairó-ne ná riúlt uait " (?)

(e) MS. " Tréigfead tré túdraet mo
corp cláon, (8 siolláid).

Nodlais

"Deibidé"

23

ó na daoinib. TRÉARC Nodlais

Aongus ó Nodlais, na Tiaraícta.

ob : 1570.

Dia do beata a mhc muire !
Pára ataoi dor' tárnaire,
Tú do toct(a) dár mbéin a bruio,
'San bpéil a-nocht um Nodlais.

Oróe Nodlais, naomha 'n gheim,
Rugad Cúsa, a Rí an ríceáit,
'Rí an beata, is Dia dám-sa.
Dia 'beata, mo Brácar-sa.

Dia beata, 'mhc do mhcáir,
Fóireas cás ón gcomh-bátaid,
'Rí an beata, go mbí an Docht ;
Dia 'beata i gclí o'ár geabair !

Dia do beata, ós tá reic ruit,
1 nsgíoll led' breit vo bámuir,
ro' Dia, ro' dume, a Chú cróide,
1 mbrú muire Maigdome.

Dia 'beata i mbéitil dor' breit,
Do éuir an iomáin o' aon-leit,
Do gni' sion gac duine dinn,
Ar Dia biot a buri. (b)

Dia do beata amuas ó nemh,
A mhc, oisge Dé tárnlis ; (c)
Do éacht is mó 'ná mictio,
Le ró-searc dár bpóirítm.

(a) toct=teacht. (b) nó : ar muire.
(c) MS. eile: fo' mac Óisge, a Dé o' fuiling;

Nodlais

Carball

24

ó dhaonibh na h-Alban
tré laclainn Mac Beataim

le croid-e soilbhír semmimro fáilte
le Mac Muire do rugad 'san stábla,
is muna mbeadh turas an Leinb an lá sin
Do bhiomar-ne uile 'n a vorn ag Sátan.

Urlátar Siorrurde an Srian-Riogh grásaijs,
Do éum an domhan tu'aon-fomh, 's a déiméad;
Aingeal na Cómairle móire anáirte,
Anois i gceartas-éangal, is banaltra tál air!

Semmro na h-aingil do'n leanbh-sa fáilte
Só follus do'n tsaoigéil 'san spéir faoi
lán-guit;

“ Glóir gan ciaé do Dia 'sna h-árdaiib,
Is siotcéam feasta do maitíub Clann Áodham.”

Mi éuala Séasúr tréan, nó a gárdá,
Nó'n [ouaire-]ri héarovo tús éag do na
gárlaigs,
Déit ba élos tu'aodharaiib faon-luigé fásaijs
Gáir na n-ameal ag aghall an Áiro-Mic.

A Tobar na h-aitne, a Maise púirt
párrcais,
'S an érinnne uile fáid' cumas mar áitreab,
Cred fát fár tóigais mar roga an stábla,
Déit grám ar uail na n-uailbreac sásta?

Maiteas na cruinne 's a h-ionnmhás áiriméac,
Siord mató leat uile pé cumas Do láma;
Do ceapais boicéid gan doicé do O'céairtib,
Sead an satóbreas taibseac lánnar.

A Mic na banaltra is fearr do támis,
Ós táir gceannac mar margaibh tágis,
Mait ár gcionta, cé fada le h-áirion,
Is deir ár n-anaimh go pláiteas do O'árus.

Nodlais

25

"Cáim since ar do Cuamha"

25

d=76 A Solus-Mic p. uor croc-ád ar crois an crann-céas-a Óar dtabairt-ne ój du-AR-bruid na óna dhuinib

Bfir-e, pen-e, foll-us duit sinn-ne i mboctain e'si Tidors.

-séib-inn, ó fortai-s sinn san Nodlais-se le do crain-p-i-dáonn-aec.

A Solus-Mic fuair crocátó ar crois an crann-céasta,

Óar dtabairt-ne ó dochar-bruid na Bfir-péime,

Ós pollas duit sinn-ne i mboctaine 's i mbaor-séibinn,

Ó fortai-s sinn 'san Nodlais-se le Do crain-taonnaet.

A Uéig-Mic na Maistíne beannuigte bresá,

Léigis-se ár dtéinn-luit is cheasúis ár gneáda;

Tábhair denim-pios is foighe óúinn, cheas-dáct is gráda,

Le n-a rágam ar Do tealgáe go pláiteas na ngrásta.

Nodlais

26

Ó PéTRÍ. AN-ÁRSA

Lúinneáct

d-52 Ó dia do bheath-a a náidíde a - nocht, doj sábh adí díagdáctí daonn... aec, jár

saor - - ad, a línú croyde, a brú maoch - slan mayjs - dñi - e.

Ó dia do bheath-a, a náidíde a nocht
 Do sábh aro' Ó iarrácht uasonnaéct,
 —Óár saoradh, a línú croyde,—
 A brú maoch-slan Maiigtoine.

A nocht do b'isíol o'ár b'fhlait
 A géró éumhang an asail;
 Mo céan le a támair vás tol,
 O'ár 'fágair neamh um Nodlais.

Saoil is grád, trócaire is tol,
 Le dtug Ó dia a Mac vás malairt
 O'ár ndion ar éatair na sciaé,
 'Rí is éatair is dom-Ó dia.

Nodlair

27

ó "O.I.E.M.P. George

"Réalz na Maidne"

3

Music score for the first system of "Réalz na Maidne". The key signature is G major (one sharp). The time signature is common time. The vocal line starts with a dotted half note followed by eighth notes. The lyrics are: "d-96 Dia do beatá id-ir as-al is dám san RIAR, Is Dia do beatá-sa ad". The piano accompaniment consists of eighth-note chords.

Music score for the second system of "Réalz na Maidne". The key signature changes to F major (no sharps or flats). The time signature remains common time. The vocal line continues with eighth-note patterns. The lyrics are: "lean-b. ad fíait, san ciacl, Is Dia do beatá-sa ó d' flaireas go". The piano accompaniment provides harmonic support with eighth-note chords.

Music score for the third system of "Réalz na Maidne". The key signature changes to D major (two sharps). The time signature remains common time. The vocal line continues with eighth-note patterns. The lyrics are: "teac-na bpian, Is Dia do beatá-sa ad' AÍ-SAIR, ad' ÍAC, ad' ÓIA". The piano accompaniment provides harmonic support with eighth-note chords.

Is Dia do beatá roir asal is dám san RIAR,

Is Dia do beatá-sa ato' leanb ato' fíait
san ciacl,

Is Dia do beatá-sa ó ato' flaireas go teac
na bpian,

Is Dia do beatá-sa ato' AÍ-SAIR, ato' ÍAC,
ato' ÓIA.

Rann Iae an Taisbeánca

28

ó "O. I. F. M." P. Seoige.

"Réalt na Maidne"

d-96

3

3

Cóigín Caománaí, 1815.

MAR ēREOR-ATIS Dia a scian na rígs te aноёт,

AR lorg an Tí to ēriall dár saor-áil ó'n
oile,

So leanam-ha A RIAN MAR iad le géar-searc
Tó,

is go maic-fid ár bfiac' so fial, 's go
ngeilleam Tó.

nodlars

29

"MÓR CLUADINITÍ"

so maorða

An Ársa, ó Pétri

Síðra þáðrais ós Mac an Úaidro eft.

Síðra is molæð Úair, a Þé!

Tú an pláieas vā bēil buan-re,

Tú do bí 'san clí san coir,

Tú an Rí ós na riȝebi.

Leat do cumað an teað tall,

Tú an saor v'ollmuis ifrinn;

(b) Lá na h-ainbfeime is Tú tig,

'S is Tú an tairngire támig.

Tú do éruðaig an érumne,

Tú an sósair 's a' seandouine

Tug erú Do énesð ar ar son,

Tú neamh is Tú an tatom. (a)

Tú naomíðaet mion-bromn fluire,

Tú an Uislaðaet fuit daonnaighe. (c)

Tú an Ti do éataig (d) fár scóir,

Tú an Rí a's t'ðeair in aonglóir.

(a) = tatom.

(b) Lá Taisbeántha? (no, anfa, rabarta?)

(c) MS. eite : fuit v'aontouine.

(d) MS. eite : caiteadh.

CORÓS

30

ó Pétri.

d-76

FILL, a peacáis, ná lean an réim sin pút,
Má caoi-se taparó, ná meallad an saoßal
tú ;
Crioç a bheatad ní fada sur baoßal vo'n
truáis,
'S an laoç 's an leamh 's an sean-dúine céid
fionn úr.

taparóid ná meallad an saoßal tú ;
Crioç a bheatad ní

FA - da sur baoßal don truáis, 's an laoç 's an lean-b 's an sean-dúine céid fionn úr.

FILL, a peacáis, ná lean an réim sin pút,
Má caoi-se taparó, ná meallad an saoßal
tú ;
Crioç a bheatad ní fada sur baoßal vo'n
truáis,
'S an laoç 's an leamh 's an sean-dúine
céid fionn úr.

Smaoin an t-allus is masla thíic Dé na noul ;
Smaoin a peannaro, a éeangal, a éaoib,
's a crú,
An spín 's an tairnge, barrad na scréact
go vhlut,
Is duit sur ceannais beic marcannaí
saor 'n a mür.

Suriò an t-ácair go dtugfaidh an llaoimh
Spioraidh cùigat,
A dhileadh is aiteanta taisighd mar son a rún,
Caomh do peacaró go h-attuirseácl dearaid
vábacl,
Is tuillfir maitheas beannuigé an Tréimh-
thíic úr.

A Tígearma tréim, ná léig mé 'meallad
's an gcas ;
Cuir srian lem' céadphadair, déan mé
leasúg, a vtrát,
Is triallfaró mise a(a) ngéibinn anba
an báis
At' dhasaró-se, a Dé, san bheim go pláiceas
na ngrás.

(a)=6 gérbeann.?

CORAS

31 "DE PROFUNDIS"

Ó PÉTRÍ

"AN COLM"

Music score for 'An Colm' (d.54) and 'De Profundis'. The score consists of two staves. The top staff is for 'An Colm' and the bottom staff is for 'De Profundis'. The music is in common time (indicated by 'C'). The vocal parts are in soprano range, and the piano accompaniment is in basso continuo range. The lyrics are written below the notes.

An Colm:

d-54 ó áit ----- e dormí-ne béis mé Cúsgat a Rí - flaitc
neim-----e, Éisc, mo gúcaRí na rann, a ---nois ó cùmin-nacáil-ran

De Profundis:

ó Pétrí

Continuation of the musical score for 'De Profundis'. The score consists of two staves. The top staff continues the soprano line from the previous page, and the bottom staff continues the basso continuo line. The lyrics are written below the notes.

De Profundis:

neim-----e, Éisc, mo gúcaRí na rann, a ---nois ó cùmin-nacáil-ran

SIOLLA-BRIGUE O h-Eogusa—ob : 1608.

O áite domhne béis mé
Cúsgat, a Rí-flait nemh,
Éist mo shé, a Rí na rann,
Anois ó tám a n-acram.

Biodh do cluasa go h-airgead
Ag éisteacht le m'agallta;
Tuirse ná deán lem' gurde,
A Triat na sé socharde.

Má éuirir gáe peasta a suim
A Tír, ná a (b)mó h-comhruim,
Cia l'é'r féoir seasam leat
A Rí nimh na mórfear?

Óir aú' fochair tá go buan
Trócaire agus siot an-muar;
Óiomháras go foighead leat
Trír óiliúib, a Rí ro-éart.

Óiomháir, le fior-slior do béal,
m'anam-sa na n-ole n-aitébhéil;
Do éuir m'anam uile a d'oidh
do mairé, a Triat's a Trionóid.

Ó maromh moe go neol-neom
(a) a Rí na glóire brioc-tusain,
'Cuir Isráel a n-oidh go léir,
's tú éarréais iad ó am-méim.

Óir maille leis an Rí Mór
Atá an trócaire an-mór,
's as Lionnáir n-a fochair 'tá
fuainglaibh doimhne tré n-ghráibh.

Saoirfeadh Sé Isráel go léir
Ó uile ole is am-méim,
Mar sin go saora inn uile
priomh-Tobar na trócaire.

(a)=1 Rí.

(b)=Measú?

CORAS

32

Ceol na nGaoithe i Slíseach
Ó Pétri

San Ainn

Dúinic mé, a mic ár seátar, dár meád mág - ra'sméileac - ad, druid an

Ró - dor - (W)áic éin Ross, Taib'r dom' tál - - am' corp ceas agy an - ic mé, a mic ÁR

n-Ág-AR, cuim - - ni garmo CRUÉAC - ad, am' cion - taib do éamais mé, do dearb - ais díobh coigirinn ne.

AN RANN DEIREANDAÍ; SEINNTEAR AN CÉAD CUID DÉNBHONN T CRÍOCHNÓTÁR MAR SO:

Com Mac Crait. ob. 1240.

Ainic mé, a níic ár seátar,
Dá meád mágra is m'éileacat,
Druid an(a) ró-doréacét om' Ross,
Taib'r dom' talaín-corp teagast.

Ainic mé, a níic ár natar,
Cumhing ar mo crutaead;
Am' éontaith do, éamais(b) mé,
Do dearbais O'iocht-coil oirnn-ne.

Tú doov' éur a gcrut buine
Dom' éur a gcrut neamhóide;
Tú dul a mbaibreas t'ár dooil
T'ár gceur 's an tsairbreas tsuaim.

Dom' biaodád do tross Tusa
Aict nim t'ól trém' iota-sa;
Do saor Do búidh ár mbuiribe
Gur saor O'uire m'fior-éumhse(d)

Do céann'ais(b) mé is mé doo' reic,
A mic an Astar oiréire ;
Luac Do loighró do'n uite
Fuat i n-aigarró ionmhuine.

Do báisnigis t'ár mbeit beo,
Do ghealaíos túinn an tuibh-éeo ;
'S Tú mo Tíste do'n(c) uoman
Do b'iste dom ártoigeadh.

Mo éar-sa go neamh aonach
Do cur a n-uasg's a n-lpriomh
Iar bpáigaire clí a's croróe ;
'S i an mhalairt miorbhuile.

Do rinnis t'inn ato t'ainne
Clann Ériost do clainn deamhuróe ;
Tú ár n-Oigré(e) a's ár n-Astar
Tú t'oirgró(f) tré'r n-anácam.

(AN TÁRA CUIU)

Tugais tamh tuitraet eile
—'Gníos Ériost, Anam angtróe,—
Is T'angeal caom' dom' comhre ;
Saobh t'á gcailltear comhairce(g)

Mé pos oo céann'ais 'san scrois,
Mé luac Do t'ige toimblaist ;
Nuá deonaró, nuá tréig ár uoró,
Nuá teig O'Feol-fhul a n-aisse !

Bárr tuitraecta ar [a]insearnais ;
Tug Tú t'fhuasgait m'éigean-glaist
Do Corp le ró-báiró ruinne(h)
A riocet arán dhlumine.

Mae mairb is dòbar mairb mé,
Tú an beata beo is buaine ;
Beag m'oile i ngoire Do ghráis,
Is m'oet-comhre pà cón-fás. (i)

Pá Muire mar Máeoir Meic,
Pá an Mae 's an [t]átar oiréire ;
Ró-neim Té t'á reic go rath !
Amic mé, a Meic na Mátar.

(a) MS. eile : druif ón ró-o, mo ross.
(b) MS. céannais. (c) MS. eile : ón uoman. (d) m'fior-cumhge=m'fior-cumhange? or cumhage, cumhac=difficulty;
(e) MS. ár n-Oigré 's ár n-Astar. (f) MS. eile: Tú t'oirgró. (g) no: comorgairé? MS. comhise. (h) a.i.e. ró-báiró linn-ne.
(i) MS. m'oet-goire ; oet=néet.?

CORAS

33

Ceol na n Daoine, Oileán na Cruite
TRÉ ÁNCOME Ó DÓCARCAÍS

"Dán na h-Áoine"

Tábh Saeoileatac ó Súilleabáim CCT. ob. 1775.

Ámén, a fosa, dám' díon is dom' gárdad
Ciód sur liom-sa do cuireadh éun báis Tú,
Is mé do buail go cruaidh tré' déarnann
'S ro éaoimh-éois cùmha na tairringsí.

To róige 'gus O'aitearanta feasta ná
beannamh,
Aét biom go saltrae sailmeac páirteac
'Nár saoiče seasamh 'san macaire lámh
leat,
So binn faoi bratac glan beannuigte an
Airtó-Mic.

A dhaoine, is gairid an sealao tá agamh;
Tá bhríg sin casam go cartannach cráibheac
Ar fosa an Leabhair do ceannuig 'san pháis sinu,
'S béró soillse párrcais agamh tá bárr
sam.

CORAS

Fionn Oisíneac

34

Ceol na ndaoine, Oileán Lanndaid, Alba,
tré lachlann mac beartain.

Cúinnig ar an gerois gáé lá,
a's ar Rí na ngrás bí uirri suas,
Cúinnig sin, is ar a Páis;
Cúinnig go bráct ar do thul 'san uaist.

Cúinnig tus' ar Mac Dé, an uair
do cuiread É ar an gerois sin suas,
Nuair éréig a cárde É go léir,
aet a Mhácaid do bí ag sol go truaing.

Cúinnig tusa, 's ná téan breáis,
Cúinnig, a's léig doiomarbaid éart,
a's ná biond mionna móra ro' béal;
Cúinnig go dtiucfarb an t-éag doo' cos.

Cúinnig go dtáinig aon-mhac Dé,
Cúinnig sur céasadh É ar do shón,
Cúinnig ar na taighdinib géar'
Cuanid tré n-a gheaga ar do shón.

Cúinnig ar an tsleis bí gear
do chuaid tríd a caob isteach,
Cúinnig ar an toimblaib breáin,
Cúinnig sur leis do mhúid a éart.

Cúinnig mar do céasadh Críost,
Cúinnig ar fuil a ériodh do ssgairt,
Cúinnig go raib 'n a sruth leis síos
's sur saoradh sinn-ne leis an mbeart.

Cúinnig ar breitheamhnaid Dé,
a's ar lá an tsléibe ag breit ort,
ar an aitrigé i gceann gáé lae
Cúinnig; a's tréig go léir gáé ocl.

Cúinnig ag tul ar do leaba suas
ar an uaist mar a mbéiridh go moé,
Tabair tú féin do Aon-mhac Dé
's maic do gáé aon a mdearnadh ort.

CORÇAS

35

Ó Pétrí, as Cae Siúis

San Áinn
Pétrínic Pios --- a thé ár scoir
do neam anuas ón

dóirt fuli Cuirp Puil Pe AR AR nigrád tré

trócaire dóirt P SAC MAIR - CÍRDÉ fulil Ó cús so deir - ead

dom - ain, Doba mó sséal braon den full Ó DÓIRC ios --- a cré ár scoir --- cub.

Tainig fosa tré ár scoir
Do nem anuas ón Acair,
'S do dóirt fuli a cuirp uile
ár ár nigrád tré trocaire.

ár dóirt sac mairtir tá bfull
Ó cús so deireadh toiméar,
Do ba mó sséal braon de'n fuli
Dóirt fosa tré ár sciontaib.

Fuaire Criost dás croiche ar ár son,
Oíarr orrainn ár scroic t'ioméar,
'S ár ufoil do cur le n-á tol
agus é fém do leanmáin.

Cóir a burde le Dia til
Ár mbrait i n-amhsír creidim,
Is Criost do leigear ár scoir;
'S gan abraod tuait, a saoßail.

Δoīne an Céasta

Caoineadh na h-Δoīne.

"Caoineadh na h-Δoīne"

36

Ó ná dánainib i nOileán na Cruite,
idcir Comáil - cré Δoīne Ódócarcais

a lósa mílis, a t'fúlairg an páis
ár éramn na croicé, 's Tú cláoróite éun
báis,

Bád mór Do peascáir go dtáinig an lá,
Is daor too céannaig Tú peacais Síl Áðamh.

Oé oéon i ! Oé oéon ó !
Oé oéon i ! 'S é mo brón go deo.

Cao éuise nár gól Tú nuair léig Tú an páis ?
Cao éuise nár gól Tú 's Tú gaibte dor,
bráit ?

Náé iongantácl nár gól Tú nuair éuair
an csteág ann Do lár,
'S gur gól Tú fá'n peascácl 'beit i n-ífrionn
go bráit.

Bi an Maighean beannaisc' 'n A Óirid
'san Sráid,
ár rian A éuro pola,—'s í farsaing te
fágair—

"A Chom, a taisce, nít mo leanb te fágair!"
"A Beag-bean beannaisc' , seobair A
chuiriss ar ball."

Is peacád bocht mise éuairí i dtíreas ar Óir,
Le smaoimhí maluisc' , 's te glórcaib
béal;

Tá mo shúl go raingeann ar aon-thíleac Dé
Sílín na Uíflaitheas go bpuigír Siol Éab'.

Tá Óir 's na flaitheas, tá A Éabair te fágair,
Tá sé sgríobhá le peadar, is bérth go bráth,
An té silpeas le h-aithrisé fras-deora go
leor,

An té éadomphéas fá'n peacád, go bpuigír
sé'n glóin.

Oé oéón i ! oé oéón ó !

Oé oéón i ! 'S é mo brón go deo.

Aoine an Céasta
Dán na h-Aoine

"Dán na h-Aoine"

37

as Oileán na Cruite, Cír-Connall,
ó Antoine ó Docartaig,

D-5E 'Sí seo an Aoin-e tuir-seac brónaċ.
 'Sí seo an Aoin-e
caoin peac deor-aċ, Ío a clann Ád-aím, cruin-i-gid go brónaċ, go
 Raca-pmaoidag caoin-ead Aon--- mac na h-Óig-e

Táiréis an Ráinn deireanais

I.

(As Contae Áru-Máca)

"S i seo an Aoine tuirseac brónaċ,
"S i seo an Aoine caomteac deorac,
(a)Ó a clann Ád-aím, cruinigid go brónaċ
go racamaoto ag caomeadó Aon-Óighe na
h-Óige.

Óir is i Dia h-Aoine nár fán sí tá cóbrius'
Gur síúbail sí an fásac gan snáice bróige
Ag iarratò a h-Aoin-Óigic, 's gan aicí an
teolas,
Gur easadh fuit fosa ms an róu tí;

(a) Tá dhá líne eile annseo ag na Daoimí:
Uisge cinn agus i go glaoðaċ
Agus na deora folta ins an ross bí ró-breáig.

"A Míle na gSeumann, 's a Míle na páirte,
Nac m'mic a dhúibhirt Do Mácair fém leat
Cibé pian no polladh a bhí i nuaón tuait,
Is mise fém a gceobas an t-aon-bás leat?"

Crom si sios uinri tá pósadh :

"Is é seo an beatae a ndeaearann Óig-peair!
Nac cruaidh a éangail siad É le códraibh
(b)Nuair éug Sé fuil a Choróde dám go
bfaigheadh mé an t-eolas?"?

Crom Sé a éamh, is baodh beacaír Óg a
d'éanamh;

"Is i seo éugán Mo Mácair gléasait,
Déantar beatae dhí tríd an Ghárdá."

Do tóis si a dá láimh geal' i n-áirde;

"Ó a Mácair éumann is a Mácair
cráibhceac"

Tá Mé fulaingt ar son clainne m'Áeara,
Tá Mé fulaingt ar son síl' Eab' agus
Ádamh,
Agus béríomh go fóill agus mn-ne crunn
i bpárrcas."

(b) Tá tme go teit eile annseo : "Cáin
iongnadh sun do'n Óig naomh,
Oileáman a glúime feiceál tá roinneadh,
Leis an eime lútoisigh, tá sgiúrsath leobra."

II.

(As Oileán na Cruite, Tún-na-nGall.)

'S i seo an domhain turiseach, brónaé,
'S i seo an domhain a sittear na deora,
Le h-uinneige Do éinn, a chúig mille Stóirín,
Agus allus folaithe Do malaibh (a) ró-glan.

A Ácair ghrábamhail, is cráibh a bhí Tú
Do' seasamh lár an gárraraidh faoi támh-
neal na h-otóice,
Bhí na srutháin folaithe 'tealct anuas ar gac
taobh dhoit,
Is Tú smaoineadh ar an bás 'bhí te fágair
agadh Dia h-domhain.

Nuair a éualta 'n Maighean Beannuigst'
sun gábaidh a h-aon-Mac,
Níor fán sí le ná ceann deas a cónraig,
nó a ghléasadh,
Síubhal si an róid fán aon snáite bróige,
Ag earracht' a h-aon-Mic a tug na lútois
leobha.

Do éarla fuil fosa go h-iostóil 's an róid dhí;
Do érom si sios agus tug si pós dhí;
"Ó nár cruaidh do éangail síu mo chúig
mille Stóirín,
Is i fuil a Choróde 'scig a rinne dám an
t-eolas."

(a) Dhúibhirt A. Ó. D. : "Malaibhdeácaib"

"Tá a gceo-ro éclarómead' leo, a's iao
ró-lionmha,

Le h-agaird Tusa 'éasgairt, a Éin-Mic,
fosa!"

* * * * *

Sin éigseib Criostó agus É tom tárhoétuigé,
Ceangloibh do píleir É ameass a tearnas
námhoib;

(d) Na céadta buille te na sgiúrsait a bi
tionsca.

Buailleadh sin gan éosnamh ar a cholann
naomha.

O'fear Se 'n-a thiaró, eis sur mór éruaird
a géitheann;

"A máctair ró-mhílis, a's a Máctair thíl
Mo cléibe,

Téan tusa foighe mór inidh a's amárae,
Agus bérromto i gcurioeáeta go fóill tuas
i bpárrteas:

Béir amgla na bplaitéas 'breit greim
bárra láinn ort!"

(b) "Is minic minic a tóbairt leat do
Máctair,

Cé'r bié pionnos no buairóreató a biorú i nuaán
duic

Surbh í Do máctair fém a sgaoilfead [Do]
thá láim teat.

Is doiliúr daam 'n thiaró sin an foighe sin a
téanadó,

'S mé ag amarc ar mo leanbh bán, 's é
polta le taingmhu!"

—Bí Sé tuil i laigeacáib, a's É ró-claoróite,
Ag amarc ar an tróng (c) bí ag cruinneaghs'
ar gáé taoibh te...

Cuireadh culaird amadáin air arist, ó!
'n téirí sin,

Boltaird ar a bosaibh a's púcógs ar a éadan,
Coróim spine ar a cheann, te na deilgimh
ba gheire,

Crann na croíche ar a ghuailníb le gesell
ar a céasach.

Tús siad go Sliaobh Cealbairí É is bain siad
te an t-éireadó,

Scróic siad an feoil annas ó n-a créacú.

Tús siad cupán tomblais Ó, 's a Óis!
nárth i 'n deoc ghearr i!

Cadar tuis te na biceamhnaibh do rinne siad
a céasach.

(b) Tóbairt A. Ó. Ó.: "Is minic a
tóbairt mé leat inidh agus an lá sin."

(c) Tóbairt A. Ó. Ó.: "An tróng
máluingé."

(d) Tóbairt A. Ó. Ó.: "Cúig mile
buille."

* Tá curio de'n ramh seo carlige; téan
stáv gearr ann-so.

Aoine an Céasta

Caoine Muire

38

AS OILEÁN NA CRUISTE, TÍR-CHONAILL
O ANTOINE Ó DÓCÉARTAIS

38

as Oileán na Cruiste, Tír-Chonail
o Antoine Ó Dócéartaís

Caoine Muire so min, ceangaille

d-54 A Peadair a as - Pail, an

pp (oc, oc Asus mo Brón so deoil)

"A peadaír, a Asbaile, an bpacá tú mo grád seal?"?

(Oc, oc agus mo brón go veo !) (a)

"Comaic mé ar ball É i Léacair a náimh;"
Oc, oc agus mo brón go veo !

"Sábaró i Leit, a dá Máire, go scáoinró sib mo grád seal;"

"Céard tá le caomeadh agam, muna scáoinéamhú a énáma?"

"Cia h-é an peair breáis sin ar Chrainn na páise ?"

"An é naé n-aitníseann tú do Mac, a Mácair?"

"A's an é sin an Maicín a t'iomácar mé trí ráite ?"

No an é sin an Maicín do rugadh 'san stábla ?

No an é sin an Mac do n-oileadh i n-uacht Máire ?

A's an é sin an casúr do bhail tríot na táinig ?

No an é sin an corón spiona 'éuairí ar do malaib áilne ?

No an é sin an tsleág a cuirfear trí Do Lár seal ?" (b)

"Céist, a Mácair, is ná b' cráidte,
Tá mná Mo Éamhle le breit go fóilleadh."

"Nil aon duine éampeas tú, i n-Oileán Párrtas

Nár seal a leaba i bPárrtas na ngrásta."
(Oc, oc ! agus mo brón go veo.)

(a) Seimtear an caome seo tar éis
SAC líne.

(b) "Do éuairí trí Do Lár seal"
Dubairt Bean Mic Uí Céoga.

Aoine an Chéasta

"Taois buide"

39

ó na daonilb Cae Táillimé
CRÉ SÉAMUS CLAÍDÍOLÚIN.

A Rí na cruinne do céannais sinn go taor
do síneadh a scrois ag fulaing fíor-šoin
créacáit,
Ó'n saoíl so abus, nád bfuil ann aict
daibheas baot,
Saoíl sinn-ne uile riott do O'rioghs-bruise fén.

A Rí naomha Ó Daonnaíctais fuair peannair
is páis,
Gur óidim fén go siocháid séimh Tú, is freagair
mo cás,
Ó scrois baoísalach laoi an tsléibe beir
m'anam leat slán,
Le linn m'éaga bí taobh liom dom cabair ó'm
náimair.

Dóine an Céasta

SUANTRAIÉ

40

o ná d'aoisínib, Óile-Árasán.
Ó Céad Ársa na hÉireann, SP Seoige

Cumming a duine, sur tríd o' coiréib to
céasád Criost

Cún sal an peacard to glanád to préimí-
shlocht Aoib;*

O' Óibhí a éito folá cún sinn-ne go leir
do níj,
Biom dá sior-moiád go h-osnaidéar
coitc.'

An láir mo ériordé-se, a Rí gil na bpláiteas
naomí,

(a) Ádhain teine an Naoimh-Sp'ráid, mar
caora tá 'bphád ar strae mé,

A lasairfeas m'inníinn cún gníomharca
na n-ole do tréig, (b)

'S a éuireas vibirt as mo smaointe ar
baoise an tsaoisail.

Mile glór do'n aéair gní gac ribe
de'n bphéar ag fás.

Mile glór do'n filac 'gní gac gráinne de'n
gáinní san tráig,

Mile glór do'n Spioraid 'gní gac réalt a
bpláiteas go h-áro,

Mar do bí a dtúis an tsaoisail, mar bheas
a's mar tá.

* Aoib'; = Éabha, (a) = fadouis. (b) = tréigint.

Aoine an Céasta

41

Ceol na ndaoine. Cuirse Murmán
TRÉ 1. O Séasáda URRC

"Tóra," 19a - 20a 1915

Is tinn's is cláe do bíl ar lár,
A lósa, a slánuigceoir,
San scáit, san scáit, is do éróidé gá cráid
Ar iosgair an sháirdín brónin;
Do gúrúis go h-áid ar Ríg na ngráis
San a iarráid an t-ártac d'ól.
Aict gur cláordé le'n áru-tóil fém amáin
An céim do b'fearr leat fós.

Do évalais gártá a's nusill do námaíto
1 bhuar-bróis Cáipis cróm,
'S i gcuimt pioláid le túil ic' báis
Do luigeadh go tána ac' ñeoir;
Do luigeadh san clás na spionta smáil
Ar do maoil, gá ráid gur corán,
'S ót éadaid aille, ar éannanib gnáit,
Do romnt níor stán an éorp.

Mo lán na cheáda 's an séir-sgiúrsáil
Seo taobh dot' bánderuit mótháin,
Is ualaé lán na croise ac' éráid
So tuibéar ar stáir na noedre;
Is tolláid náireadh cos is láim
Ac' éeangal do'árd-crois móir,
Si' bhuairis bós dot' ñeom ar ssgáit
Do tréad beit slán go deo.

Téan dion is pádar d'úinn-ne atá
Do o'gurde-se, a slánuigceoir,
Ós uait-se atá 'gáinn uain is áis
Cun buaróide ar sástan gó;
Ás uet do pháise, as uet do báis
Le'r cuigais slán ar sóid,
Ó'n dtáir neamhda faig d'úinn atá
Ar stuas na ngráis fé ñeoir.

An Cásgá

"Cancion Cásgá"

42

O ná-daoineib
mágs-Cromda
tré Áine ní Raigallaiś

Molaimis go léir an t-Áon-Mac Críost
Do éannais go daor ar an scrois céasta
sinn,

A tiocfas gan baoisghlach t'ár saoradh 'ris;

Slóir do Dia 'sna h-árdaitib !

'S é leanúna bhéite É is naomha gnaoi,
An bheanaltaíra séimnearán-élaon, nár smaoim
nuair a cuirling Áon-Mac Dé 'n-a
bruiginn : (a)

Slóir do Dia 'sna h-árdaitib !

Do ghuais an triúr bhan g-eáilfionn gcaomh,
Bláth na bpionn-mban múnite séim,
Fé ionnsuridé éuamb' Cuirp shuaire Mac
Dé ;

Slóir do Dia 'sna h-árdaitib !

Ní crerofealó Tomás go bráth gurb É
Cún go bpeicealó gan spás le n-a thá rosc
fém

Rian na steig's a's na utairneigi ngéar :

Slóir do Dia 'sna h-árdaitib !

(a) nón : brumnn.

'Sé tóbairt an Rí glan, Criost gan cáim,
" Féadé go cruinn ó tu ériodé ar Mo
éneádaib,
Is tuigéid doibh sur Sinn a fuair an Pháis."
Slóir do Óra 'sna h-árdaitb !

Nuaire do connaithe Tomás an Árdo-Fuil Criost,
A cosa gan cáim a's a láimha gan temneal,(c)
" Aitníosum É a's is É mo Rí."
Slóir do Óra 'sna h-árdaitb !

Bí aingeal gan vréis i mbréitearib fíor'
Dá aitris do béisibh maordá min':
" I nGallilia 'seabh tá bár Rí."
Slóir do Óra 'sna h-árdaitb !

Mile buirdéacás leat, a Doin-Mhic Dé
Do céasadh, a Rí is naomha dhíge,
'S do támis saor ó'n eag arís.
Slóir do Óra 'sna h-árdaitb !

(b) nō : 'gus na h-easbail ag teáct so
seánmhar sítheac.

(c) Temneal : abair " Tíal."

ár marain ba séim [iau] tréit' an Trisíte,
(b) 'Gus na h-easbail naomha ag teáct
so dian
O'ionnsurðe tuimba naomh-éuirp Criost ;
Slóir do Óra 'sna h-árdaitb !

'S é tóbairt an Saoradóir Naomha Linn,
Nuaire a támis Sé cún a tréiro gan temneal,(c)
" Sioteáin Dé 'nbür gcaomhnais bionó !"
Slóir do Óra 'sna h-árdaitb !

" Is beannúigte an té nár géar-dearc Sinn,
a's a ériofeadh ó'n scleir ar scéalta fíor' ;
Plaiceas geal Dé gaothfad sé mar tiol ;"
Slóir do Óra 'sna h-árdaitb !

An Cáis

CANTAIN TÍRE CONAILL

43

CEOL NA NDÀOINE AS
OILEAN NA CRUISTE.

Slán iar n-á mharbha Mac Dé, aon - laid sin is sia a buain-e,

Ní cás mar do éuaid a Cáorp, Fuair bás a-sus fuair fort-oct

Taobh Ós Ó h-Uiginn ob : 1442.

Slán iar n-á mharbha Mac Dé ;
Aonlairó is sia a buaine,
Ní cás mar do éuaid a Cáorp,
Fuair bás a-sus fuair fort-oct.

Sé fuair bás do Breit úmhal
Ní h-urusa a achrugadh,
Atá Sé, biaid, is do bí ;
Ár liaig É is ár n-ártó-Rí.

Iomáin le Dia na Daoine :
Ní grád go dtí Comaoine ;
Má tá cléástrád is é sin,
—leáir-grád Dé do na Daoine.

A nearnamar 's a neánmuro
Le Dia ciannas eúteo-c'muro ?
Ionráid náimh an Rioch sinn,
Táir ngníom támis a tuim.

Níor bfuí sm sluaig na crumme
Tuim fosa eadromne ;
Sá utam aét do tuim seisean,
An Lám re loic leigisfeas.(a)

Go dtugairid Dia na d'éirí sin
Do cláinn Éada is Ádamh
Fáilte moíairid gae lála,
Sláinte o'fearaib easlana.

(a) MS. An Lám-sa re loic leigisit.

Cíngcís

"Sancte Benite"

ms. 1756
TRE. S. Flood, Dr. Mus.

44

Mael-Ísú ó Ó Broin, ob : 1038.

Duan mael-Ísú.

An Spioraid Naomh umainn, ionann agus aghainn,

An Spioraid Naomh eus ainn so dtigé, (a) a Chríost, so h-ob-ann.

An Spioraid Naomh o'áitreachás ar gcuimhneann,

is ár n-anma,

Oár gcuimhneac (b) so lágáil (c) ar ghuaisib (d) 's ar gairib.

Ar deamhainib, ar peacaró', ar lphrionn 's ar fíor-loit,

A losa, so naomhaisé, so saoruis' inn Do Spioraid. (e)

(a) MS. Taet. (b) snáidh. (c) solma.

(d) gáibh. (e) A Ísú ronnaeba, rónsaora Do spírit.

Cinjscis

45

Ó Pétri

"Seal seal"
Andante

d. 104

Seala-Šrásta an Spiorato Naoim so
n-gábhamaoro,
A's ann san gcerreóeam fíor so scómhnúigmito,
Deag-sompla na bříreán scór so
leanamaoro,
A's i tceampall Criost so veo so
břanamaoro,

An Trionró Siorruiš Naoim so n-iarramaoro,
ár nuócas i n-fosa Criost so scuirimito,
ár leat-crom croróe na mboéit so břórimito,
A's coróe do réir tola Dé so siúblamaoro.

Ann san břírmne molta so labramaoro,
lla criocá téigéannaça so meábrúigmito,
le cruatcán na nuaome truaig so
scábruigmito,
A's ar páis fosa Criost so smaoinigmito.

Le pároún ár Rioğ 's ár utriatc so
břanamaoro,
Leis an tSacraméto naomha til so
nglacamaoro,
Le beannacé Té 'gus duine so ngluaismito,
A's i gcerreóeam na Naoim 's na n-abstal
so siúblamaoro.

Asg peiceam na glóire gile so rabamaoro,
A's gnáis Mic Šlórmáin Dé so břeicmito,
Asg molad 's as grábuig' Dé so rabamaoro
i scátair Mic Dé so saogal na saogal ;
Ámen.

Cinéis

"Sliab na mbán"

46

Ceol nandaoine
TRÉ SÉAMAS & CLANNDIOLÚIN

so néád
d-88

mir-e baoðcas leat sa, a fir-Spioraito
Spáid naomh-éad, do ceap na spéar-ta is neamh ar

deúl, p do lioncar-éis sinj an mórrúna baoñan- ag le carraib éis ag inn-te as

snám na dcomhlúir chuirchic is stéib-te a bpáirt a céil-e, s éuir albhneán tsaosail-se le fánairid ar

stiúr, bánta an féaj-sluis is gleannta ón réil-sing, coillte is croaibh-ac-a faoi bláth gac suíord.

Mile(a) baoðcas leat-sa, a fir-Spioraito
naomh,

Do ceap na spéar-ta is neamh ar utús,
Do lioncar-éis sin an mórrúna baoñan
Le carraib éis ag snám na dtóinn ;
Cuir enuic is stéibte a bpáirt a céile
's éuir albhne an tsaosail-se le fánairid
ar stiúr,

[sin,
Bánta an féaj-sluis is gleannta 'on réir
Coillte is croaibh-ac-a faoi bláth gac suíord.

Is glan 's is léir duit gac bláth ag(b) séiread
Is ag(b) leataid ar gheagaib na dtóirte dtiúis,
Mil tá réir sin tá fágair le taossadh
Tríó' comactaib naomh tá (c) mborrail
suíord.

An deac 'n téirí sin, 'tá lán do'n éipeast,
So gnótaid saotraid 's a cosa ag suíbal,
(d) D'fionn fágair 'déanam le teas na
gréime

Cum a deit ar éaoi aici mar stór 'n a triúnc.

William Ó Marnáin ect. 1808.

Na milte(a) baordéas arís leo' Óaonnaét
 'S reo' cónaécta naomí-sa, a Rí na(e) ntuúl,
 Do ghlón na spéartha is do bream na réalta
 So soillseac glémeac 'san oróde Óáinn;
 Tug meabair is éifeacét do lán an tsaochail,
 Cuir maise is méim maité(f) 'n a uteara
 siúd,
 Do éeap na h-eantlaic' 's cuir ceol 'na
 mbéalaib,
 San surðeam ar éatac no ar tigeas na
 sciomh.

CURO A TO.

Ba pháirt te u' Óaonnaét nuair sgsaorilis
 O' Aon-hlac
 Óu' lám deis gléasil o'ár utearasgád,
 le truaig do O' tréacataib bí ar fán san
 aodhaire
 So eásmaor céasta faoi péim an ubaill.
 Do ghuais o'ár n-éileam 's do bheartuis
 in' aonar
 Mar lonnaí gréime, is do stató a scúm
 na miná bád naomha is do b'fearra tréigse
 bí a scéalann daonna, is do b'áilne gnáis.

Mo grádó Do tréigse, Do éneadá 's Do
 tréacata,
 Do cosa, Do éab is Do téigion súl,
 A mic Muire bheasaibh pháirtig phéarlaibh
 Cráibhig éanáinag ba ghlome gnáis.
 Nár' áro Do céim-se a scúint na gréime(g)
 'S na támte téigion ag teaét 'na utriúp
 O'uaistilb bheasaibh go soillseac glémeac
 le O' cónaéctaib naomha-sa ag fillead
 na nglún.

'S a cártoe, géillidh gurb uó É an t-Adóaire
 náe raih [riam] taodaé nō cruaidh 'n a
 Cróiróe,
 Do bí lán te Óaonnaét 's le searc tā
 tréacataib
 Is do bheasaibh san baordéas ar pláto an
 fill ;
 Do riol gan éileam ar bpiacá an éinfeacét
 Is tug táméit saor leis ó ghráim (h) anios,
 Agus o'fill le laocas san(i) viobháil téarac
 Mar soillse gréime ó'n tuumba aris.

(a) —bunrdeacás. (b) MS. to. (c) MS.
 mbuarrailb. (d) MS. bpiasgal pósmair.
 (e) MS. Rí na n-úmal. (f) MS. Cuir bhearta
 is ghaeilge. (g) MS. na ceréime=scrúimne,
 no gréime ? (h) MS. ó limbó anios. (i) MS.
 San énead san tréacata. *MS. bas áilne
 gnáis. † no : támce.

Oireann Duán a 20, Curo a II., do'n
 Féile seo.

Dóimhneach na Trionóide

"Táim sínte AR do Éuamhá"

47

ó na daoineib C. Mumhan

do d o d p d o d p d o d p d o d p d
d-92 Dia Pan t-Ácair do deal-bhais plait-eas naomh
mac-tó full-ins ar son an cine daon-ta p Dia an Sprid beann-n-uighe △
soill-sigean go beannan saoigh, lisséid cír da mbreáid orainnis pot-mat so leughair p réin-teac

Tá an t-Ácair do sealbhaig plait-eas naomh,
Dia an Mac do fuilimis ar son an éime
naomh,
Dia an Sprid beannnuighe a soillsigean
go beaet an saoigh
Ins gáe ciac tá mbeoir orraim is doémaí
go dtuigearó réiteac.

A mearcail* smáil cé páigáid mé annsan
tsaoigh
Do deasgáid élimh' Ádamh, mo éas, do
stracáid Do gheas',
A mic Muire na ngráid do fuilimis páis is
peannaró péim
póniis mo éas, a Óian-Gráid, 's mo samail
ná tréis.

Grásta saor ó péim go bpáigseam annsúid
Ó don-thiac Dé do saotraig saothreas
túinn;
Bliád na féile is Laoé na soillse Tú,
Agus gráid gan éalaon éugais péim do'n
Maigistín úmar.

* No : mearball.

Oíróinneach ná Trionóide

48

"Colmcille"

cel ná nbaidine.

Cáel Dúrde Mac Giolla Súna ect.

I755.

A lósa, a Naoimh-Spioraito, a Áctair an Uaim
Tús fior-fuill Á Croidé sil dár sceannac
so cruaid,
Bí am' tion-sa, bí am' cuimhneadh, bí am'
aice gac hair,
má's luigé dám, má's surd éam, má's
seasam, má's suan.

Ó íslig mo dhoighaltas, is m'pears is m'fhuat,
Is vibír na smaointe mallaithe uaim;
Leis braon deas ón' Naoimh-Spioraito
beamhais te amas,
A sgoileas an cróide-se tá' n-a carraig
le cruaideas.

Tábaír trionsaist vom Ghníomharcaib |
Uaim go buan,
Is criocnúis le fíor-éart do ghnáit mo uaili,
So bpuiginn-se teáct saor ó gac ceals
is cluam,
A Ri-Mic, 's go bpuiginn-se veit ag amarc
ort tuas.

Tábaír fém dám veit ag féadant do
créácta go buan,
'S veit léigeadh do céime gac tráit gan suan;
A Ri sil na gréime, nár leis cárde uait,
M'anam réit-élan beir fém leat go
párrcas suas.

DÓRMHÁC NA TRIONÓIDE

"Naomh Pádraig"

49

Riobárd Ó'Duibhir

BASGALAC MÓR (Oub) Mac Aodhaagáin.

1680 1015.

A ΔCAIR nua(a) neamh-dá-sa
Oo bí RIAM re Oo(b) Dúilib,
TAR mo bÉASAIÙ neamh-gian
Saib ÉUÍSAD meise, a Dúilinn.

A Meic oécta Óg-Mhuire
Oo fúlansg Páis t'ár ngráidh-ne,
Im ériodh-se i gCóimhniúde
Cuir fém timneas Oo Páise.

A TRIONÓID, a TRÓCAIRE,
Ná leig eadrom is m'fheideam ;
Méadais fém ár ntuócais-ne
Ár ngráidh agus ár gcreideam.

A Spioraid naomh neamh-mharbhá
—ronn taoine glantair tige—
Tigeatbh Úiect-sa deas-dáibh
Oo déanamh óuit im ériodh.

Féin tānsais ar T'eachatalib
(c) Tar-sa oram mar lasair,
Saoē maité riom go neamh-ssgortair,
Na h-ulte riom-sa go ssgortair.

Cumhaetá ó n-ár n-Atair-ne
Is T'eagna, a Meic mhoéuir,
Do ghrád-sa go gclannaige,
A Spioraito naomh, im spioraito.

A aoin-Dia na trócaire
Iongaitb sinn ar an ⁹ éarcair ;
A lósa, Meic Óg-muire,
A Spioraito naomh 's a Atair.

(a) Nuas=sollseadé ; no, cumhaetáé.

(b) MS. n-a.

(c) MS. toirrce.

An Comaoine Naomh

"Sancte Benite"

50

Seán-éol Saedéalach ó ms. 1750
Ó S. Flood dr. éoill.

Ó'n sean-larom. An Craobhín u'aistriú é.

Tigró, a firéana, a's Corp Chríosta glacaisig,
Ólair do naomh-fuile, an fuil naomh do
céannuis sinn.

Sibh-se do blánuis fuil is feoil an Tigearna,
(Heartuigéas sinn-ne,) Slóir do Dia
canaithe.

'S i an tSacramint-se, a feola a's a pola-
san,
Tárramhéas daomh siar ó lfreann
fossaithe.

Bronntóir na saoirse, Criost Mac Dé ar
tigearna,
An domhan caillte tré n-a fuil do céannais
Sé.

Ach son gáe éinne do marbáin ár tigearna,
Ba é an sagart a's ba é an iobairt É.

O'rduis an Seanreatc vúmn-ne, oíráil
iobairta,
(Sompla no sgáile na rámh-tiomair diaibh.)

Bronntóir an tsolais, Slánuigtheoir gáe
anma,
Tug Sé do'n firéan, tar gáe cumse,
bronntanas.

Brompairí ár nGártá, (ó is É is Sciúr-
uigtheoir
Na beata suíame,) tabartas do na creo-
meacailb.

Úair Sé an t-áráin Neamhda do luét ocras,
'S ó'n Tobar síor-úeo, do luét-tarta
deocanna.

Alpa 's Óméagá É péim, Criost ár tigearna,
Táinig a's tmeafas cum na breite siorrainé.

An Comaoine Ó Daoínté

51

Céol na n-daoine ón CLÁR
CROÍ ÁRT DÁIRÍLÁIS.

d=100

Fáilte róit, a Rí na n-ainseal, déis do Éamáin, a Chuirp an Rí; Ais

sea an clí'nar, cóir do gúid-e, Fóir, a Rí, sac dum-e

* nó, do Réir an tsean-nóis, suíonna:

dinn.

Aongus Ó Órlaigh, ob: 1570.

Fáilte róit(a), a Rí na n-ainseal,
(b) Déis do Éamáin, a Chuirp an Rí;
Ais so an clí 'n ar cóir Do gúid-e,
Fóir, a Rí, gae duine tinn.

Tia do beata, a Bláth na tile,
A Leimh óig, is ársa aois;
Tia do beata, a Chú mo érordóe,
'S Tú an Beata is gloine gaois.

Tia do beata, a Tísearna uasaill,
A fosa Chríost, a Cruit sóirb;
Tia do beata, a Bláth an faoileadh,
Gnáth-beata gae dom-pír oirb.

Tia do beata, a Oisge 'n Áirí-Riog
Do airg lprionn, uamh na locht,
Tia do beata a gclí uár geabair,
A Rí an Beata, amic m'ole.

(a) = ROMAC.

(b) NÓ : ROM.

An Comáin Ó Naoimh

52

Ceol na n-Óiseine, i n-Alban
Ó laochlann Mac Neartain.

Ranna deireanacha

Via do beata, a Cuirp Ćriosta,
Via do beata, a Rí na bfeart,
Via do beata, a Trionóid Ó Naoimh,
Via do beata, a Cirt na gceart.

Via do beata, a Rí na ngrás,
Via do beata, a Fhiil 's a Feoil,
A Trionóid Ó Naoimh gan tú sán deireasó
Ná bí i bfeirg liom níos mó.

Ná bí i bfeirg liom níos mó,
Báistí m'anam i bfeoil Do grás;
A Via-Dhuine, céad fáilte rómád
Aois agus ar uair ár mbáis.

An Comaoine Naomhá

"Sa Mainistir ló"

53

Ceo na ndaoine
ó maigreadh ní Anna agán

d-76 Sile mo éroire Do Croíde-se, a Slánuigteoir, Is ciste mo éroire Do Croíde-se o'fágáil im'cónair; Os follus sur lion Do Croíde dom' grád-sa, a Stóir, 1 scocall mo éroire Do Croíde-se fág i scómad.

Sile mo éroire Do Croíde-se, a Slánuigteoir,
Is ciste mo éroire Do Croíde-se o'fágáil im'cónair;
Os follus sur lion Do Croíde dom' grád-sa,
a Stóir,
1 scocall mo éroire Do Croíde-se fág i scómad.

Ari fulamgís tráinn-ne, a Ri Síl árd na gcomáct,
ni tigean im' smaointib 'surdeam ná 'trácht i scóir,
's sur le goraidh-som níne Do Croíde 's
Do Cneadá-sa, a Stóir,
Do bhostuit na milte saoi go sám i gcorón.

Ai dteair 's a fosa 'bion leo' báis mé beo,
's to dteabh mo gnaoi gan eriochus' ceáro ro' clóib,
nac vanardha an gnior, a Criost, nár grádas-sa fós
Aet gae uile nrb a mbioib Do gráim do'n tsórt?

Ari fán cé bis-se, a Ri Síl naomhá ó neamh,
Do cráite tráinn-ne i slíseib nac leir a meas,
Do grád-sa, a Criost, nior maoideas sur réab an tsleas
Árus-dín ro' Croíde do'n tsaoisal ar fad.

An Comadoin Naomh Cás

Seán-dán diadá

54

Ceol na ndaoine
ó Pétrí

Aongus Ó Tálaig, ó: 1570.

Creidim Buit, a Dé nime,
Cóir báinn téanamh aicríse ;
Bim i leit gurte Do shás
Dom brei - ón uile uaibás.

Ag seo Buit, a Dé Achar,
Peascé is mór mearaċas ;
Tabair aðrasó an uil do,
A Stiúir m'anma, a fosa.

A Spioradó Naomh Cás neart-mór
Beir m'anam ón éigearst-glor ;
A Rí, motuig mo mearbal,
Cotuig im eli Do céileabhrá.

Foglaró Dé 's mo éolann ériau
Óa namáro m'anma ar aon-rian,
Sao a Spioradó Naomh Leo neart,
[A]n-ionad ar aon do oigreac.

A Shrádó m'aintinne 's m'anma
Slan m'aicríse is m'úrlabha ;
A Dé nime foirbte óis,
Im ériúe toir-se,(a) a Trionóid.

Sírim ort do éis Do ériúne,
A Áblinn bláit beannaigte,
Leo ériúam, a Cuirp an Rioig,
Maiteamh m'uile agus m'amgniom.

Im éolann ériau ó taor istig,
A Cuirp éréactaig Dé vúilis,
Slan an truaill-se i bhfuile féin,
A uaisle funte (b) an firém.

(a) Toir-se=tar-sa.
(b) Funte=fola.

An Comaoine Naoimh

Pé in-éirinn í"

55

ceol na ndaoine
ó S. P. George

D-72 ó a losa báin, ro láchair geobad
 báin, id' láchair geobad ag caoi do
 báis 'san

ARÓ-CROIS móIR, ó sois zo báis ag
 tal na ndeoir, 's ag

maordeam mo shaghd dom slán-Púig-eoir, ó
 slán-sláinteoir,

"Tóirne."

Ó a losa báin, ro láchair geobad
ag caoi do báis 'san ARÓ-CROIS móIR,
Ó sois go báis ag tal na ndeoir,
's ag maordeam mo shaghd dom Sláinteoir—
Ó a Sláinteoir !

Céad mile páilte, a páirtíg, rót,
Níor frié do bárr mar sásam lóim ;
'S is fíor sur feára tion 'ná bruit óir
An naomhfeád 'tá a gem Sláinteoir
Ó a Sláinteoir !

Mo ríon go brát, mo sságt, mo tredair,
An foibhaint aró, opráil mo Stóir,
In' fion-fuil neamhá gnáit 's in' feoil :
Sm maom im láin óm Sláinteoir—
Ó a Sláinteoir !

A Érioré do grádúint siocáit ádamh tar
meastáin,
1 soillse an grád' rug bárr na nós,
Do Érioré-se fág le grád dom sórd
Sa' érioré seo im láir, a Sláinteoir—
Ó a Sláinteoir !

Is guróim Tú, a Bláit fuair páis is breóib,
Tré vrísg Do báis a Sláinte slóis,
Cún Riois na ngráis deir slán ar seóil
1 bpuintse an báis mé, a Sláinteoir—
Ó a Sláinteoir !

Dánta Uaisiúnta
56
lúireacáit Pádraig

Ceol na ndaoine
I 7 II 11 as Cao an CLAIR
III o Daile arsaí

4
d. 92
ÉIR-işim i ndiu. NEART TRÉAN, TRÉAN-SUDE NA TRION-BÍD--e, ls

3
P rit tempo.

2
#101
101
ped.

101
#101
ped.

CREID-EUNN TRÉAN-MAR IN SAN TRÍÚR; FAOIS-DIM UM - AL SLAN DÓIN AOND-ACT, CRUCAÍS-TEoir AD NA

D.\$ DAIREACÁIT 4th RAINN

n-UIL-e NDÚL, COM-RÁD CÁIL. ÉIR - işim i - ndiu,

Cantaír Uéarfarai 1-4 leis an gceol seo énas.

(5)

neam-ur-cáid na n-in-şean naomíta, l şcreid - eam ceore na şcón-feas-oir, l nsníomh-ar-tailb na

ncladóine şcreidiméac, imbeart-aib fós na lífiá-éan şcónra. Mór-nearc neim-e, soill-se şáum-e, şil-e seal-air,

seim-e tigheann, déin-e seimn-tigé, daim-neac maha, luac-as ʃaoit-e, seas-máic éad-air.

Cantair Úeapairai 5 & 7 leip an şcéol seo Éuaor.

C. 7. An dÁRA Róinn

Slan-nearc Dé dom' stíúr-ad, cùm-aict Dé dom' céarct-uşad, Ciall Dé im' éim - - céall,

D(14)

Súil-e Dé dom' báearc - ad. Críosc i - ríoiu dom' Ói - - - bdean AR nítm, AR losg - - - ad, AR

E

báct - - ad, AR sjon - - - ad, go bfaşad a luac láin - - - inn.

Béarrai 7—10 le céat C.

3

E

D-86 CRIOSC TIOM, CRIOSC RÓM - AM, CRIOSC IM' ÓIADÍD, CRIOSC OS MO ÉIONN - SA, AGUS CRIOSC

fúm; CRIOSC I N-A CÓM - NAIDE IN MO ÉCROIDE - SE, CRIOSC FÓS Ó DEAS DÍOM,

CRIOSC Ó ÉUAIÐ. LAE. CRIOSC I SGUAS-AIB SAC AON - DUIN - E

tempo lento

Béarrai 15—17 leir an scéol seo.

[Béarrai 18]

de na daoin-tó élois-feas mé; Éir-iúim, creid-im, agus glaoíd-im ar an Trion-áid, Ériúna nán.
 ón Tísear-na tis slán-ujsad, ón Tísear-na tis slán-ujsad, so rath do slán-
 - ujs! △ Tísear-na nár meass so saojs na saojs --- al. Á ----- men.
rit

LÚIREAC Ó NÁDRAIS.

[An Craobhín do chuir Muath-Sævnlse air.]

1

ÉIRÍSÍM MTOU

NEART TRÉAN, TRÉAN-ŞURDE NA TRIONÓRDE,
IS CRODEAM TRÉAMHAR MSAON TRIÚR,
FAOISIOM UMHAL GLAN DO'N AONTAÉT,
CRUCHUIGCEOIR ÁRTO NA N-UILE NUÁL.

2

ÉIRÍSÍM MTOU

NEART BEIRTE ĆRIOSTA, NEART A BAISTE,
NEART A CROÉTA, NEART A UASÍS',
NEART AGUS BRÍG A ÓEASSGABÁLA,
NEART A ÓUL-SÍOS AG BREIT NA MUASÓ.

3

ÉIRÍSÍM MTOU

NEART ÓIRTO NA N-TRUPIM I N-ÁRTOE
I N-UMHLAÉT DO NA H-AMGLIB CUAS,
I BPREASTAL AR ÁRTO-AMGLIB ÓRDA,
AG SÚIL LE H-EISEIRGE SO LUAT.

4

ÉIRÍSÍM MTOU

I N-URNUIGCIB NA N-AITREADC N-UASAL,
I DTARNGIREACHTAIB NA SEAN-FÁIRÓ,
I MBRIACRAIB DILSE GAC SEANMÓRA
Ó BÉAL NA N-ABSTAL,—CÓMRADÓ ÉIRÓ.

1 neamh-urcóto na n-ingean náomhá,
1 gcreidimh ceart na gcomfeasáin,
1 ngiomártarálb na nuaime gcreidimh
1 mbeartaib fós na hfpíréan gceair.

Mór-neart nemh, soillse gréime,
Sile geallaige, temne tréanáin,
Déime temnighe, toimneadé mara,
Luacás gaoite, seasnaidé talamh.

* * * *

Glan-neart Dé vom stiúraid,
Cúmáct Dé vom' neartúg,
Ciall Dé im' tíméall,
Súile Dé vom' dearcaid.

Focal Dé im' labairt,
Ctuasa Dé vom' éisteáid,
Láma Dé vom' éosnam,
Smaointe Dé vom' ériuig.

Sluasighe Dé vom' éosant,
Sgáileadh Dé vom' thíocan
ár na deamhainb slice,
ár gaoitche fiabhrub.

ár troc-élaonad agus,
ár gaoitche námaro élaonta,
ár bpraoi uaim 's i bhfigus,
fá'n sluaig, nó im' aonar.

* * * *

Eadarainn féin a's gaoitche aon troc-beart
Cuirim tréan-neart vúilis Dé,
Do mo éosant (corp a's anam)
ár gaoitche ionnsóideas mé;

Neart éad-trócairead na námaro,
Ráinteach fárbaod éanas breag
Uigheach dubha na hfpíréan,
Ciricis na n-imreataid saobh;

13
Óraofhreácht gabann, ban, a's vrúaid,
Ádaraid teanán agus iorbal,
Agus gaoitche troc-eólas coirpe
Do shni corp a's anam crion.

* * * *

Criost inmú vom' thíocan
ár nimh, ar losgadh,
ár báeth, ar shonadh,
so bpragadh a luac láin-aoidhinn.

* * * *

Criost liom, Criost rómham, Criost im'
thiuis,
Criost ós mo chionn-sa, agus Criost fum,
Criost i n-a édmhuróe in mo croróe-se,
Criost, fós, ó theas viom, Criost ó tuait.

Criost ar fad a's Criost ar leicead,
Criost annso a's Criost annsúid,
Criost i gcreidimh gaoitche duine
Bhéas ag smaointeadh orm inmú.

Gaoitche aon duine, te na daomh
Labras liom-sa—Criost na béal,
Criost i sunl gaoitche uile duine
Dearcfaidh orm-sa pead an lae.

* * * *

Criost i gcluasairb gaoitche aon duine
Te na daomh éloisfeas mé;
Éiriúim, creidim, agus glaoibhaim
ár an Trionóid, Tríúr 'na n-don.

Ó'n Tígearna tig slánuigadh
Ó'n Tígearna tig slánuigadh
So raiib do slánuigadh, a Tígearna,
'nár meass go saoighil na saoighil.

DÁNTA NÁISLÚINTA

"Uais an Óairéid"

Fonn an-arsa oileann
ó Lachlann Mac Deacain

57

Music score for 'Dánta Náislúinta' in G major, 6/4 time. The score consists of two staves of music with lyrics in Irish. The first staff starts with 'A Óra mór! A Rí na nglóir!' and the second staff continues with 'Tabhair cluas;'. The lyrics are written below the notes.

A Óra beo ! a Rí na slóis !

Tabhair cluas ;

Beannuis clanna Áthaíomh.

Suirölgs sic ; vibir pioc
is fuat ;

Lion gáe croíde le grád.

A Óra mór ! a Rí na nglóir !

Tabhair cluas ;

Beannuis inis fáil ;

Íslig uait, 's daome truaig
Tóis suas ;

Bam-se leo te bárd.

A Óra naomh la atair éadomh,

Tabhair cluas ;

Beannuis sunn ve gnád ;

Bi linn tolúc in gáe cús
Is uair ;

Riarais orainn do grád.

Amen.

Dánta Náisiúnta

"Dán na h-Áorine"

58

Ás Oileán na Cruinne Tír Connall
Ó Antoine Ó'DOCARTAIS

de 52 A Díl glór - MAIR cón - aCt - aIS naomí - tA, Do ceann - aIS, mo tás, id?

páis 50 DAOR sinn, A PRIONNSA AN oIN - IS ler cum - - ad an Féil - le

STIÚR - aIS mise 's an cín - - ead bocht yon - nA A - - - - men

Táis Saeðealað ó Súilleabáin.

ob : 1795.

A Óra vil glórmaír cónmaétais naomíta
Do ceannuis, mo éas! ro' páis go daor sinn,
A PRIONNSA AN oINIS LER cumas an féile,
STIÚRAIS mise 's an cimeas bocht daonna,

Cum Do éoile go soibhír séamháir
Le toilgeas mairteannaíe maisead é do téamas;

Lá 'n áir 's an éogairt-se is loisceáleáiseas
Ó tás agat 'n ár geómaír, a Stóir, ná tréas
sinn.

Cumhingis an oróe sul ar éagais
Ins an Sáintoin go ntearnais an laochas,
An t-allus pola tréa éolann do séois
So huasal dár bhuascáit ó [oleas] na péiste.

Máctnais-se milsead é an Cinn do céasád
Leis an gcoróim spiona go liomha 'léasád,
Mór-loit na sleas a's na cairringíde
earraoib',
(Mo éuis cuma, m'attuirse!) ro pearsam
i n-éimpeacht.

* Ó'n utír toir ériall i gclian na Réacsá,
—'S gan eoladó ag na leomáin riogdá
áct réiltean,—
So stábla an asail le n-a dtábhartaí
daorá
Do o'áorád, doo' onórád, a Chruaingteoir
na gréine.

A Chroaire na banaltran deannuigthe,
Seir-Searc,
Fíor agus tearmainn go taitneamhach stoict
éada;
Cúinnsí sur fulamhais, a leinb, Tú a
daorád
Ar éramh na Croise, a Mic Muire, dár
saorád.

Tóis suas d'aighe, a peacais,—na h-éigmis,—
So móthmaraí meidreacé ghréineacé gléiseat
Meisneamhail meanmhaí feasaí fíor-aonta,
'S ná caill an éorúim ar nímeant scéipe.

Más lia do peacaró ná peacaró an tsaoisait
péar an talamh, an Saiméam 's na réalta,
Is uisce na fairrge, maitearó Mac Dé duit
Má ionpairis ro' aicrigéacé deas-chroídeacé
naomh air.

(An Dara Roinn)

A Rí na reann seanda do tuis saor leat
Maoris is a champa Éabhrá ó'n Eígípt,
Tré tonnait mórá na bóna gan sméaréadó
Re comhrom pár éití leatán trócaireacé
Do sghéite;

So bpeiceadó Do phobal ag bloseadó 's ag
blaothmató
I ghríocáib an domhan le greamh duit,
a Éimílie,
'S go brád gan agamh áct O'eaglais Séadacé
So fíor-aonta cùinnsí, i lonnaíodh naomhá.

So bpeiceadó-sa lá seat breas le
bunréacás (a)
So fíor-fírmneacé lán-tsoilleacé 'n ar
bféoir
" Fíor-ontleán uaéataracé uasal naomhá"
Do gairm gan moill arís ort, a Éire.

Cneasaísh ár gcheinéadá, 'sus slánuig i
n-éimpeacc,
A Mic Ghlí Shrádmair Íárrcais, éist linn,
'S go saiméacé sámh séiní ácasacé glaothuis
sinn
Fad' bratacé-sa 'r Do láim óeis shúbháileis
taobh leat.

* Oireadáinnaí do lá an Taisbeánta.
(a) Nó : baothras.

Δαντα Ήάισιύντα

59

ó πα σδοιηνέ
ό πλαισρέατο πι Δηπαζάπι

Duán Críost

duán Críost

1. d-80 Δ íos - i - Δ mīc mūire Δ Rí p sīl p nā

2. Ríste A lm - pi - re an cín - io p σδον - - na 'sa

3. nγράθo Δ Críost mlis ol - nis Δ soilt - - se. ple'R

4. cumao Ríosdáct Neime's nei - ce Pan tσδος - - al i

5. Dcráč, ví - - dir ÁR noaille ÁR mbaois ls ÁR

Tágs Gaedhealacl Ó Suilleabán.

ob : 1795.

A fosa, 'mhc Muire
 A Ri gil na ríse,
 A Impire an éinidh Ódaonia 's a ngrád,
 A Chríost mhlis oimigh,
 A Soillse lé'r cumad
 Ríogáct neime 's neite an t-saoisait iutrát;
 Ó vísbir ár nuaillé,
 Ár mbaois is ár mbuile
 Coróée as ár sceroróthib, a Réiltean na
 ngrás;
 Is i' lo'bairt-se, a Leimb
 Rónamóncha na croise,
 Ó cumínig go dtugais saor sinn i' Páis.

Mo sgeimle-se an stoirm
 Scriosmhar so, an cluicé
 Ciamámar do éuir i ndaoor-bruio sliocht
 Ádhaim;
 Do vlíge-se do vriseas,
 A nlaomh-Sp'raio, do tuilleas
 (a)pianta uile a's teme éraosac am' crád.
 A Ri vil vo rugais
 Maois leat 's a trupai
 Tré éraos-corp na tuile tréime gan bádá,
 Óa vrígh sim, a Cumann,
 Na Gaeil boéta comaire,
 'S go vioigraseac cluimhar saor sinn i' báis.

(a) MS. "Temte uile an coire."

Dánta Náisiúnta

"Rí na Sídeóis"

60

ona daomh
S.P Seoige

A Rí níme do bí róimhe, Béas agus tá,
An' naoimh-leimh a gelsí Muire, a Séas
na ngráis,
A fíor-Duine do ghní tuile tréan do tráis,
Ó aon-dhuit ssgaol uile m'éigseac tráis.

To bhail an rae cláon so mo éróidé tá
am cláib,
Is vo meall an saoísal bréagach mo ghnáoi
tá mian;
Ar an-toil baoi éadrom na cli 'tá am vion
Cábraig me, a Via vialis do bí, 'tá is bia.

A Chríost vo céannais ar gceanna le céasat
an Cráinn,
Minig T'fearg le h-Andana cléime caomh';(a)
Vion is neartuig ar peacat ar feat Féar-
guirt Flóinn
An fuisgeall beas maireas n-a mbeata
v'fun Éibir Finn.

(a) MS. an cleir gluin caomh.

Dánta Náisiúnta

Moderato

61

Ceol na ndaoine
O ÁRCA ÓARLAIS

1 n-áinn an Ácar go mbuaid,
n-áinn an Nílce do fuair pian,
n-áinn an Spírit Naomí le neart,
(a) Dia is a Mac linn ar triall.

n-áinn an Spíor-aid Naomí le neart, Dia's iA Mac linn ÁR CRIALL.

FEARTAÉAD MÁOLÁM *

1 n-áinn an Ácar go mbuaid,
1 n-áinn an Nílce do fuair pian,
1 n-áinn an Spírit Naomí le neart,
(a) Dia is a Mac linn ar triall.

Mhídeál feartaéad ar scuiró stóir,
Muire Óig, tá apstal déag,
Brigíto, Pádraig, agus Eom,
Is maite a lón ererdeam Dé.

Colmcille feartaéad caom,
Colman Mac Aodh ceann na scíolar,
Béaró linn uile ar aon tsúilge
Is ná b'i 'caoi fá'r noul siar.

ÚIR-SGEAL (b) Ársa tuigtear lib;
Clann Israél do bean te Dia
Fán Éigípt sé b'i a mbrúrú
Furtaéad go hroin do fuair siad.

Do éuadar trí an muiр móir
Só ntearnaibh doibh róid nár gánn,
Súr éiríg an fáirrse glas
Mar (c)éarraig 'máe os a gceann.

Ar noul doibh [arís] fó tir
Fuair siad cóir ó Rí na Rann,
Furtaéad, cabair agus biaó
Ó'n Dia b'i riám 's tá iníú ann.

Amlaird sin do théantair lib,
Seabhaird síb gáe maite ar dtúis,
Is tá bair (d) noulse ar neam
'S ná bigró leanún an bair scéins.

Ionann Dia d'úinn [fém] is doibh,
Aon-Dia fós do b'i is 'tá,
Ionann Dia abus is tiar,
Aon-Dia riám is béis go brád.

(a) Nó : Muire 's a Mac. (b) MS.
ÚIR-SGEAL AR SIN. (c) MS. CEIRÍG. (d) NOULSE

=NUÁLTAS, NO NUÍLCE.

* MS. EILE : MEALLAM.

lá Féile Colmcille

62

ó na daoine
tré airt oárlai.

Colmcille ect, 549 (?)

Aingil Dé tom' t'ion
Ar caisgion clé ad-cím,
Seacht n-aigseadh na n-óss,
Slóis nac mbláiseann b'io.

Rí neimhe na ntuáil,
Uile úr ós bárr,
Leig teamhainn t'iam óruim,
Gae arm is gae láin.

Na seaéit scuir(b) te sit,
Criost fém, pear san crit,
T'iam saoradh fá seaéit
Ar baoisgal san mbid.

Sgiat éaradó fá'm éti,
Sgiat nac gabaird gaoi,
Spiroraid Túnlinn Dé
Mo lúireacé gae laoi.

Criost torm, Criost fum,
Criost ceaétar mo éab;
So uti am' ériodé 's am' éliab
Rí neimhe na naomh.

Lúireacé Dé 'r mo óruim
Scaoileas teamhainn t'iom,
Mé a manair na naomh,
Aingil Dé t'iam t'ion.

(a) no naisgí.

(b) Cuir :=burdean.

LÁ Féile Colmcille

63

"ARÉIR IS MÉ"

Ceol na nuaorúine,
ó Maighread ñ Annasaí.

d-63 Com-nais, a CRIOSCE, ain CROID-e, △ Coim̄ de △ mic̄

muir---e, jač Sač-aírn̄ zar, a brát-aia, p̄ us cám - - nais am

cadue, ná déan siubal na SAOIR-e, △ AR nón n̄a nuaorúine eil - e, △

mic̄ de, fain Día Dóim̄-nais, agus coim̄ - - nais am, crioí-e dia

luain s-an áic céad-pa, △ Réalt - △ coil AR n-an-man.

* Suána

Cóm naísc a Chriose, im' érotóe.
A Comhaois, a Mhic Muire,
Saoi Satairn tair, a Brácair,
Agus áitig am' érotóe.

"Tiomna colmcille."

Cómhaig, a Chríost, im' érotóe,
A Comhaois, a Mhic Muire,
Saoi Satairn tair, a Brácair,
Agus áitig am' érotóe.

Ná d'éan siúbal na saoire
Do nós na maoine oile,
A Mhic Dé, [fan] Dia Dómhnais
Agus cónmaig am' érotóe.

Dia Luain anns an áit céadana,
A Réalta eoil ár n-anman,
Cómhaig, a Chríost, im' érotóe,
A Rí náme is talman.

Saoi [fan] Márta go lá m'éasa
—Tearc dár d'éanta a mtearnaó—
Lion mo érotóe todo ré-coil,
A Oisge an átar neamhó.

Tair im' éann is im' cluasaib,
A Rí uasail an Dómhnais;
Déis ár saoráta aroile
Tair im' érotóe agus cónmaig.

Dia Céadaoim', a Dé naomhá,
—deis ár saoráta aroile
Saoi n-iocaig Chríost an eogaó,—
Tair 'Do cuilao am' érotóe.

Diadaoim, a Úir-Mhic Muire,
Tair im' érotóe leo ghrásaib ;
Saor mé, a Liasg na crumme,
A Dearbrácair clamne Ádamh.

Tair im' érotóe Dia n-dome
A Naomh-Cara, a Mhic Muire,
A Liasg leigis Saoi Anna,
A Lámh cabréa na crumme.

Tair im' éosaib 's im' lámhái,
Eist, a Brácair, mo guróe ;
Tair im' béal is im' shúilib,
Tair, a Óiliúim, im' érotóe.

lá Féile BRIGDE

64

an t-Áit Eoin Mac Aodha

"MOLAD BRIGDE"

Sag-a-mhínd-co Brigid-de. ion-muin i le héir-finn, ion-muin le ná.

cianf - - talb, mol-amhíd go leire 1. Hoc paxm seal na lais - me ac.

'soill-sius' fead na tir - - - e. Ceanin AR óisí-lb Éig - - eann,

ceann na mban AR min - - e. Is fil teas call 'na deoibh sin.

LÁ Féile Brísgoe.

Sádaim molta Brísgoe, ionáinum i le h-Éirinn,
ionáinum le na cláontaib, molamhí go léir i.
Léorann sealt na laisneadh, 'soillseadh
peast na tire,
Ceann ar óigibh Éireann, ceann na mban
ar mine.

Tomád tobar is ceampall naomhais ainn
Brísgoe ;
Minic cluinear fós ar éailínib ár dtire.
Tig an gennreathú tian tuibh, 'gearraod te
n-a géire ;
Aict ar lá 'le Brísgoe, gar dúninn earrach
Éireann.

Via go scuirriodh an uair-se tré gurúe grádmair
Brísgoe,

Earrach soillseadh suamhineadh ar ár nuaclais
vúis ;

Via go dtugtaró dhócas ar an bFéile móir seo,
Cum go bháis mo ro grása is pláiteas éall
na theoró sin.

DUAN PÓSTA
PÓSTA NIADÓNTA CÁNA.

"PÓSTA N. CÁNA

65

Ó NUADAODIÚIBH
Ó MÁIŚRÉAD NI ANNASÁIN.

Ag an bpósta bì i gCána bì Rí na ngrás
ann i bpearasm,
E fein is Muire Mácair, is nár-bh áluinn
i an bamféis?
Bì cuideacét ós cionn cláir ann, agus fion
orra i n-easnam,
'S an tuisge bì 'sna hárctaisibh nár b'
áluinn é 'blaiseadó?

A Tíba vóil, a fosa, 's a Rí gil na crumne,
Uioméire an corón spíne is iobairt na
croise,
A stolladh is a straoilleadh ioir daoiniú
san cumann,
Na glasa do sgoilis, a uisadh n'ár
sgomniú.

Is ró-breagáis an stóir tá ag Ríg na glóire
dúinn i dtuaisge,
A éirí folá agus feola mar lón do na
peacaití.
Ná currigíodh buar ntodcas i n-ór buirde nó i
raicmás
Mar is bréagán mar céad é, seaðas glóire
na bhflaireas.

Ouan Seachtaine

66

Ó NA DUAOMÍB
TRÉ ART ÓARLÁIS

D-66 Dé do bheata, a Rí an Dómnaig,
Is Tú 'cób-ras le daomh;

Sabh sinn tar ceann ár bpreacanib, ó Ár mbreite go flatas los - - - - -.

Dé do bheata, a Rí an Dómnaig,
Is Tú 'cób-ras le daomh;
Sabh sinn tar ceann ár bpreacanib
Uár mbreite go flatas fosa.

A Rí an Dómnaig, téim ato n-10ct,
'S Tú éugas tam' bun-stoic fém,
'Rí an lae 'nóe 's an lae moib,
'S a Rí na bliana go léir.

A Rí an Luain, a Cara ériodé,
Ar t'aire-se bím-se, a Dé,
An t-an fá mbéad-sa go fuar
Freagair in uair m' amháin mé.

'Rí na Máirté déan mar súd,
Faoi m' báil-se na bí go fuar,
Bí (a) fairiom ar uair mo báis,
Freagair mé ann gáe cás cruaidh.

'Rí na Céadaoine go fior,
Ós Tú m'aon-Rí ós gáe túil, (b)
Tar ceann a ntearnas-sa o'ole
Sabh an t-anam ó'n corp éigéat.

Rí na Tiartaíone toim t'fion,
Ós Tú mo énu t'fioigrais riám,
Bí (a) fairiom ar uair mo báis,
Searr an tamall uaim go triall.

A Rí na h-Adome fuair páis
Do tóirt t'fuiil táir ngrádó 'san éanna,
Ní dual duit ár leigion uait
'S sur Tú fuair tuath tar ár gceann.

Ní binn an Satairn gan Rí
Ar a mbím toam' cur do gnád;
Le mo tseangam blao tá guró',
Mo ériod' 'n a manair ó tá.

(a) = liom.

(b) MS. : Is iad súd.

Dánta Molta Dé

"Misneac"

67

An Céad Cúl.

Céol na Óaoine

d-124

molt-fair *mis-le* *Rí na* *ndúl.* *Don-mac muire* *le déas - rún*

sgiat *kum* *pauris na n-ógs nglan.* *Triac na* *inmortha n-ád - scat;*

pri na *ndúl,* *ára - Rí nem* *- e,* *croibh ciún cum-as* *áins - liò - e,*

cab-air *gráid* *na mai-s-deaw* *nbinin,* *caoman* *tóir cálé so* *tuile - tionn.*

Molpartó mise Rí na n-óig,
Don-mac muire le deag-rún,
Sgiat cùmtoigde na n-ógs nglan,
Triac na naom's na n-abstal.
Rí na n-óig, Ára-Rí nemhe,
Craobh ciún cumais anglrde,
Cabair* gráid na maigdean mbinn,
Caomhantóir cái go coitcinn.
Urronntóir grás to'n té o'ár cónair,
Crutuigteoir cái le h-nódir,
Tealltar gréme 'n a gnáis ghl,
Náic mealtar le rún meában.

Craon tóiminn gáca tuime,
Deag-mac muire móir-gluime,
Réalt [seal](a) eoil an tomáin tuimn,
A molat's cónair go coitcinn.
Rí na n-óig do bóire fuil,
Táinig go diaid táir bpolr'cm,
Ú i nglasaib daora (b)—dar linn—
O'ár (c) saora ó lasair lprinn.
Breiteamh ceart marb agus beo,
Rí naoc nuaeanann aon claochtóib,
Aict sgaoilpeas a grás po seac
Coróe ar cái le h-omeac.

* MS. Cabairteoir. (Line ró-féada.)

(b) MS. Doocar.

(a) MS.: "Réalt eoil an t.o." (Line ró-géarr.)

(c) = saorat.

Dánta Molta Dé

"Sráid mo chroíde"
Quasi Recit.

67
An ÓARA CÚID.

Ó Pétri

Sráid mo chroíde
Quasi Recit.

An ÓARA CÚID.

Ó Pétri

d-84 pp An Rí céad - - - na luaiòtar linn, le saor - - - tar

cáct i scoit - cinn, éact - a truaigh - - - e dúinn i -

- ndiu A éréact - a cruid - - - e 'caoin - - - eaö.'

An Rí céadna luaidtear linn,
Le saorcar cár go coitcinn,
Crécta truaige d'úinn inmhu
A créacta cruaidh 'éadmeadh.

Caoimtear fós gáé lá linn-ne
Créacta Meic na Maighdean,
'S a Corp séim 'crocaidh a ghearrann
Is 'leagadh le neart géar-lann.

Cumhingh créacta na spíne
—Var linn, ábhar éagsaomha—
Cuirteadh ar éann Rioch nemhne
A ghearran éadom na trócaire.

Cumhingh créacta an tó éos,
Créacta an éróidh 's na ngeal-bos,
'S an méadu do phair Rí na rann
Do péim ró-cruaidh 'san Rí-Craon.

Cumhingh mar céasadh Muire
'Faisim a Meic morbhuite
Tá crocadh go cruaidh 's an ghearrann,
'S uá stróiceadh le buaird laethrann.

A (a) éti cumhingh cús an báis,
Tuig-se gur dámha uóláis ;
Ar maoim ná tréig Mac Muire,
'S geabfáir téirc na trócaire.

Scrúdú do chomhais go slán grinn,
Déan aitrisg' dian go coitcinn,
Péad, a dhúine atá lán,
Gur cré uile do corpán.

Lárrain ort, a Meic Muire,
'Áitro-fhlaith éréamh na trócaire,
A Shníús doibhá is ró-slán gnáoi,
Mo éamhnaidh 'r róto an peacard.

* Gab-sa uaim a n-ioc mo locht
Mo dhuain diaibh le d'údraict ;
Nuá leig m'anam uait go grot,
Is Aon-Mac Muire molpat.

(a) MS. : Colann. (line ro-fáva).

* Rann a 15. Is cuma é gan an rann
so a ghabail.

Dánta Molta Dé

68

"Deibidé"

Naomh ceart a mic Muire,
Naomh ó tús a chroílair,
Naomh grian is neoil náim,
Dé fiad eoil na h-aimsire.

Naomh ceart a mbfuisil éall n-a thíos,
Naomh gaeil d'ádáilib,
Naomh an Ré a's na Réaltam,
Naomh an Té ó dtaisibéantair.

Naomh na siona saoba,
Naomh an feartaim Abraona;
Naomh an tsionnionn go ngné gil,
Naomh an domhionn Dé vúiliúig.

Naomh cearta na crumine,
Naomh clochá 's caomh-óille,
Naomh an teme, giodh h-i aim,
'S gae ni eile dá n-abraim.

Naomh an gaoth lonn ag labairt,
Naomh fairrge 's fiormamaint;
Naomh gaeil aon-mhait v'ar féig,
Naomh 'n éanlait 'san aerdir.

Naomh na coillte pá énáilb,
Naomh an fíneamham abairt,
Naomh gaeil torad dá utig,
Naomh an talamh ó a dtáinig.

Tonnta Mór ó Dálaig, ob: 1244.

Naomh ceart a mic Muire,

Naomh ó tús a chroílair;

Naomh grian is neoil náim,

Dé fiad eoil na h-aimsire.

Naomh ceart a mbfuisil éall n-a thíos,

Naomh gaeil d'ádáilib,

Naomh an Ré a's na Réaltam,

Naomh an Té ó dtaisibéantair.

Naomh na siona saoba,

Naomh an feartaim Abraona;

Naomh an tsionnionn go ngné gil,

Naomh an domhionn Dé vúiliúig.

Naomhá an tráig 's an tuile,
Naomhá fás na fiochtaróe,
Sniomha naomhá teags is luib,
Naomhá an Ceard do éructaing.

Naomhá fós fógar na utomh,
Naomhá suíbal na srotann,
Naomhá an riass fraochta 's an péar
Naomhá an t-riass 'san airgean.

Naomhá a tionsgnam 'a a coin,
Naomhá oibreáda 'n Acair,
Naomhá a cheart 's a crerionm,
Naomhá a fears 's a foighreast.

Naomhá teaglaé a coinse,
Naomhá an Trionóto tógsurde,
Naomhá a ionráid ag sac don
Naomhá ró-grád a ró-naomh.

Dánta Moltá Dé

69

Fionn Óisínéac

ó nádáinib in-Alban
TRÉ laclonn Mac Deatán

* Creidim Duit-[se] mar gáe náil,
Is druid do éaoim le mo éaoim;
Ag seo an cùimhng moltá mór
I n-úbail óir corcra éaoim.

An cnú fionn 'cim (a) ar an scoll
(b) Noéa liom i, a mhionn na mionn;
Leat, a Rí, an cnú 's a coll,
Is Tú do dhonn i, 's do fionn.

Bárr na mbárr Tú, tréan na dtréan,
Fann na bprann Tú is tions t'ár náion;
Is Tú do gáin cnú na gceaoibh,
Saor na saor Tú is Rí na Rioch.

Do rinn' an gaoct Duit a tán,
Mar do chuis an gaoct Do gníom;
Do las Duit go gríobhá an grian
(c) ar rian Meic Riochna is Rioch.

Sé beag an t-éan ióctair ní

Do min-trois is tréan do chuis;

Náca bí clúin tres an gcreis

Nád creid, a Rí na noul, Tuit.

Air an bpéim do fuairis ann,

Air an scéim do éasdais liom,

A fir fuair croic tar mo céann

So mbéam fá cloic éruair do O'cionn.

Tú an Deo do bí fán gcloic,

Tú an t-Éo is an Rí Rait,

Tú an Éaor nád mbi aét ar bruit,

(d) A Rí sruit, a Laois 's a plait.

* MS. Creidim-se tuit mar gád nouil.

(a) MS. : do éiu = a cim.

(b) MS. : Náca = [nocá] liom i = ní liom i.

(c) MS. eile : Is clár meic te.

(d) nó : A Rí-Sruit.

d=50

Ál - uinn fáirr[!] sespéir-slas, Ál --- uinn uis - easc - a crúin', Ál - uinn clá - neán na ghréin - e

ár ná dorn - traí - aib fulinn, faol - eain sé ceal's na spéair - aib, ceas le h - éir - je an laé,

ó! nac aib - inn an saoÍ - al, ó nac aib - inn, ay Dé. Siúp uait aib - arca násbí - te,

bárr - a bpolat fá céo, caoir - is clúin'ar aib, slao is son - as aib sóis.

dearad dean - sd cár - us, P. Dé. Á - - - - men.

Áluinn fairrge spéir-glas
Áluinn uisgeadá ciúm',
Áluinn taitneamh na gréime
Ar na tonntaibh tá fúinn;
Faoleamh 's eiteal 's na spéarcaibh,
Teas le h-éiríse an lae;
Ó ! nád áluinn an saoghal !
Ó ! nád áluinn, a Óé !
Siúd uait amarc na sléibte,
Bárra a bpoladh fá éeo,
Caoiriğ ciúm' ar a dtaoibh,
Siot a's sonas a's sós.

Tógrád suas mo ériodh-e-se
Tógrád suas mo glór,
Molfaid Eisean a-éoradh
Fá gaoé iongantas mór;
Árdaig feasta mo smaointe
Mar na sléibte 'san aéir,
Ciúmaig feasta mo ériodh-e-se
Mar an t-uisge soitéir;
Éist le m'acéumis', a Tíş'ra,
Tar a's cónmhaig im' éléib,
Ríordis m'anam : 's im' inntinn
Déan-sa t'-árus, a Óé.

Dánta Molta Dé

"Údáct Pádraig"

71

Ó na Daoine
Ó Séamus Ó Clann Óiolún

J:116 6

Á PRI cónlaicteas, a Rí slórmar a Rí Páoir na

6

Ísreine, ÁRÓ Rí Páir---a, ÁRÓ Rí CAL----man.

6

ÁRÓ Á PRI fliat---leas Páé tú. Suibim - se tú.

6

Rí na noul, trím' chroude so pléir déarfao, sibaim mar pár---ailo

6

Rí na n-ánseal dam' bion fáil moir-eas rae cam

A Rí cónaictaig, a Rí ghlórmaír, a Rí móir
na tréime,
Árto-Rí mara, Árto-Rí calman, Árto-Rí
plaiceis Dé Tú;
Ghlórím-se Tú, a Rí na noul, tráim ériodé
go léir tóirfaoi,
Séabann mar éarai Rí na n-aingeal, dom'
túin fáid mairfeas rae 'gam.

Tá sluaig neartmhar tuas a bhláinteas go
buian ag innseint sgéal Tuait,
Táid na h-aingil, táid na h-abstail, Eoin
is Peadar naomha,
Muire Mátair, Muire ghráimhar, Muire
Maoeléna,
Bíodh m'anam-sa le n-a dtaoibh-sam, i n-anfaoi
lae an tsléibe.

Táid i bpárrtas cuallaict éaréanaid, puair
anacra an tsaoigail,
'Feidhm ar cónaicta Rioig na glóire, is
deimhn sun mór an éim sm,
Táid 'n a n-aice sm na h-Uirth deannraighe
nár smaoim peacadh a déanamh,
San osaodh san sgit ag moladh mo Rioig, sm
obair da éinibh is léir d'am.

Lean go tapardh dlíge na n-abstail, 's ná
bí-se ar easbaiti céille,
Bíodh an pháidir ériodé ar t'aire, is bíodh
na Saim 'gá léigeadh tuait, (a)
Is do gheobair gradam Rioig na n-aingeal,
's béró rádharc plaiceis Dé agad;
Déan, a peacairg, túin do'n anam, san
moill faoi mairfeas rae agad.

(a) MS. : bíodh an t-saim 'gá éiseanach.

Dánta Molta Dé

"SCAIR CRÍOSTA"

72

Ó na Daoine i n-Oileáin
na Cruice, Tír-Conaill,
Cé Antoile Odhcartais.

Deic mbliadna is fié Óaois bì lóis-a nuair baisteadh é mar caircear sios é;
Ni-a croscadh fíodh lá 'na díaois sin, fás-áil sompla do sácaid aon dúinn.
Seic mbliadna a's fié Óaois bì fosa
nuair baisteadh é mar cairtear sios é;
'N a crosgaodh dá fiúd lá 'na díaois sin,
fágáil sompla do sácaid aon dúinn.

U'iomra deor do síl Sé ar uaigneas
I nruíl go bpurigeadh a caoire suamhneas;
Easbárd érioth, easbárd áruis,
Easbárd coínlata agus sámais.

Cineadh lúdarde annsan ruairí air,
U'iomra amháin, léan a's fuacht air;
Cuaradh a ghníomhartha ós ciomhán air (a)
le n-a mórdhaet a's le n-a féile.

Ar feadh trí mbliadna annsin o'á téarma,
Ag leigheas agus ag teagascas gac aon-neac ;
Do na dalaibh tug Sé súile,
Na bacáig fuair lút ailt a's glúime,
Na balbáim aictris, na bódaráim éisdeasct ;
Ó ! glór do'n Ri, 's É gnídeas gac éipeasct.

Tug Sé lasarus beo ó'n uair,
'Sus mac na baintreachaibh 'ris le truaig ;
Duacáill breoite i dtiag duim'-uasail,
—baid sona an fear dor leigheas Sé a
duacáill ;
Socruig 'n gaoth 's na tonna tréana,
a's leigheas gac aictio a ráibh léan air. (b)
* * * * *

Seo mforbuitte Mic na h-Óige
a's go molairi an saoighil Mac Ríos na
glóire.

(a) Duibhreath "réasúin."

(b) Duibhreath "duabartá."

Dánta Molta Dé

Ceol na nDaoine
Cuirge Muimhne

(Molto legato)

73

d - 52 CÉAD SLOIR - e leis an LÁ - ÓIR, MÁR MÓR le RÁO Á DIN - MI

cómac caé iiris na flig - as aibl le trácht las tan Paoisai

Peum spáid élios no hainis - ri

smult san iceo san peacáid os san ceim - da mar san psreán

Rúar - ais spear - ea's scam - ail, Cuir sol - - as láró 'san séab - ais,

Liam Ó Marnáin, 1814.

Céad glóire leis an Achair
Nár móir te rád a Áinn
So comáctac ms na plácasair le tráct
ag an saoigh;
Do éum 's do élód na h-aingil
So lomraíocht soillseach lasmar,
San smúic, san céo, san peacáda, san
teméal mar an gréim.
Do riaraig spéartha 's scamaill,
Cuir solas árto 'san ghealaig,
Na réalta éigíann ag amarc, 'san oróche
ar an aer;
Do lion gád abá is eaise
'N a slaothair siúbal go tartmhar,
An mórmuir brúctaí fairsing, lán dá
cuio éisg.

Céad glóire 'ris leat, 'Achair,
So siorruróe leo' Áinn
Do tuill agus fuair ceannas, clú ceart
a's réimi;
Do lion gád coill de éannaib
So buacaé bláctear daithe,
Na h-éim go binn ag cantam ar a ngséagair
go leir.
Cé suaraí iat na beada,
Do éug dóibh slige theas beata,
Sur tóip ar úgðar gasta é do'fóglunn mar
céiro,
Nuair bionn an grian ag taitneamh
Do saotruig a gcuio meala
Mar stóir i gcoir a chaitéime msá' ngeniread
le céill.

Tuig-se féin, a peacais,
 Le foighinn ós na beathair
 A shaothrúiseann a scuir meala ó gheannaitib
 na gceair,
 'S na náomh do b' go deatl,
 Ná rinn' an stóir nó'n peacat,
 'S ná éuireadó an t-ór a dtuisge nó i
 n-namhséanai (a) an tsaoisín;
 Tugtar so léir faoi deara
 An sompla rinn' an leanbh,
 Nuair éuirimis ó na plácais le grád vúmn
 go léir,
 Nuair rugadh É, go dearb,
 A mamséar fuar an asail,
 So bocht úiriseal deatl gan ionmhas gan aer.

So uigearó an lá 'na gcaspar
 'N bhrú scómair so léir mé ag baile,
 'San árus úr ar lasair le glóire is le
 gréim;
 A nDáireach an tsém 's an átás,
 Mar a ngnáthúiseann ceol na n-amseal,
 'S mar a bpragtar rátharc san sciamall ar
 snuas mílis Dé;
 Do béríodó mo ériordó lán (b) u'ádas
 Nuair ériofinn séimh-pír Úanba (c)
 Réid le saoigéil na beata 's le canntlaet
 na gcláon,

San fágáil ag saigseáu an peacair
 Teatáit go brád o'ár gcealgs,
 Aict surðe go sámh san aistear a bpáirt
 le gád náomh.

(a) MS. : mbanncaib.

(b) MS. : ag áitís.

(c) MS. : mällaró (Do luét ceoil.
 Eaglaise mällaró do rinneadh an tán so)

Dánta Molta Dé

"Pádraig Sarsfield"

74

ceol na n'Gaoithe
ó Ó Úathair

d-94 Buirdéas as duit, a Rí na nBhlí, buirdéas as do'n Tríúr atá is bí,

buirdéas as do'n Aéir as do'n Mac, buirdéas go beact do'n Spioradach Naomh.

(a) Buirdéas as duit, a Rí na nBhlí,
Buirdéas as do'n Tríúr atá is bí,
Buirdéas as do'n Aéair as do'n Mac,
Buirdéas go beaet do'n Spioradach Naomh.

Buirdéas as duit, a Rí na nGráis,
Uí Fág mé ar an tsaoiséal beo ;
So nglantar ó'n geolann a cion
Nár sgára 'n péarla léi (b) go veo.

Tiomnaam m'anam duit, a Óta,
Tiomnaam go tian is go beaet,
(c) Nár tig éoróe an tiomna ar ais ;
A fosa Ériost, mo coimriúise ore.

(a) Labhair : Buirdéas.

(b) MS. : aistí go veo.

(c) MS. : Nár tig an tiomna ar ais
éoróe.

Dánta Moltadé

75

ó na daoine
ó Pétri.

d-104 Tá'n foísmar so go h-aoráid, céad baothas le h-fosa,
Tá eorna 'na slaothra is caomh-érumneáct tiortha;
Tá cnó buirdé ar na craobh' is sméar ar an bpír-úris;
Céad glór do'n aon-mac le moéantaí gáe aoin-ní.

Islaobh, is caomh-érumneáct tiortha; Tá cnó buirdé na craobh - aic; is
sméar ar na bprír Roáis, céad glór do'n aon-mac le - moéantair sáe aoin-ní.

Micéal Óg ó Longáin ect., 1801.

Dúan Fóisímain.

Tá'n fóisímain so go h-aoráid, céad baothas le h-fosa,

Tá eorna 'na slaothra is caomh-érumneáct tiortha,

Tá cnó buirdé ar na craobh' is sméar ar an bpír-úris;

Céad glór do'n aon-mac le moéantaí gáe aoin-ní.

'S é seoblann na réilte, (a) teáct gréime a's taoré,

Beir neolla na spéire, an gaoth a's na sionta,

Eom binn an aeir uile is éissi insan mion-muir,

Is pós cuireas fíar glas cum tréada na dtiortha. †

† 'San MS. tá linn eile ann-seo :

"'S gur tá cónaicta teáct lae éigiamh déise níalta na h-oiríde."

(a) = níalta.

Og-fláit breasg tréitead* is leigearna, 's
is liomála,

Is cómaictaige 's is tréine, is péile 's is
fire;

Tá ceolt ag an éanlait san traochadh dá
imseim

Gur tem' Stóir-sa is breit-baothas ó'n
tsaoisal uile tmeall.

Mo brón-éread go n-eagfar, (b) mo sgean a's
mo sgimle,

Sac ió tig dom' rae is mé 'réabhadh do
vliúise-éint;

Aét a Stóir gil ná tréig-se 's ná séanais
sinn tríod smi,

Is ar móir-éruis gur saorais siocát Éabha
teo' fíor-fuil.

*MS.: tréigte.

(b)= mo sgeon is mo sgemte

DÁNTA ÍRÁDÁ 7 CREIDUMÍN

76

Ó ná daoineas
ó mairí réad ní Annagáin

ÍRÁDÓ DÉ

d-72 Fíno P. grád - sa mo dia, mo grád - ba, mo liaig. mo grád - seal mo

tis - - ear na trócairead; mo grád - milis críost,

grádum é leam' críoibe, mo grád - ag fáil tú, Rína glór - - - e.

Tábhac Sáeðealaclach Ó Séilleabhaín, ob. 1795.

DUAN AN TSLÁNUISTÉORA.

mo grád - sa mo dia,
mo grád - a, mo liaig,
mo grád - seal mo tigearna trócairead;
mo grád - milis críost,
is grádum é leam' críoibe,
mo grád - ar fáil tú, 'Rí na glór;

mo grád - sa do súil,
mo grád - sa do shúbal,
mo grád - sa do éilí 's do cónaitéa,
mo grád - tú le fonn
Cíod - táim bun - ós - cionn,
's ná tigearna, mo cùmha, do cónairle.

Mo grád-sa Do naoim,
A n-áilleáet 's a ngníom ;
Mo grám bearta baois' na h-óige ;
Mo grád-sa Do óige,
A b्रéaghaéet 's a briß,
Mo grád-sa pò éri Do súmpla ;
Ar bearnas do U' riagán
Le scéabhaet an triabail,
U' fág sin gan ciall mé, a Scóir gil ;
'S a Máiúistír na gcliar,
Ó réabas Do riar,
So slánuigír, a Tíra, mo mórr-loit.

Mo grád-sa na h-úird
Naomhca iO' cùirt,
Mo grád-sa Do ériote is Do éclóu seal ;
Mo grád-sa Do tréao
Fárdé na séao,
Mo grád-sa Do mémh 's Do mórraet ;
Mo grád-sa Do pearsa
Io' páis sunn do ceannuis,
Mo grád-sa Do éacair ceolmar ;
A fosa na vfeart,
Ná daor mé leo' ceart,
'S Tú mo soillse, mo neart, mo vócas.

Dánta Šráða 7 CREIDIM

77

Liðriðge Šéain de h-Óra

Ceol na ndaom
ó Maigread ní Anna Ógáim

The musical score consists of five staves of handwritten notation. The first staff starts with a treble clef, a key signature of one sharp, and a time signature of 2/4. The lyrics are in Old Norse: "Ó ða los-a, om me tröðaðið an Térudás leoz mo cas, omr píðan-ða 's um críðo ars ða". The second staff begins with a bass clef, a key signature of one sharp, and a time signature of 2/4. The lyrics are: "gelaðom trúip, psas völ - aib tac la, céi soðlan san sblás, Am'". The third staff starts with a treble clef, a key signature of one sharp, and a time signature of 2/4. The lyrics are: "cáp - Pó te gíán óá gelaðn - ta; fímun Þóðar semanarðaí, smé glac - aib lo' líam' ó'n". The fourth staff begins with a bass clef, a key signature of one sharp, and a time signature of 2/4. The lyrics are: "námaði Þeoð - feð, Þóðm' lea, lea far mé AR lár, is". The fifth staff starts with a treble clef, a key signature of one sharp, and a time signature of 2/4. The lyrics are: "cuir fear mé 'un fálin, Am' CAOR-A boicí grando - ða n tréðo ---". The notation includes various dynamics like forte (f), piano (p), and accents.

Ó a fosa a Mic grábaig, an truaig leat mo
éas,

Am' phianadó 's am' érád ag an gelaon-trúip,
'S ag tuiablaibh gáe trád atá go tian san
spás

Am' éapadó le lán d'a gelaontaibh.

Muna dtágair-se am' báil, 's mé glacadh ro
láimh

Ó'n namairt seo atá d'am' léanadó,

Leagfar mé ar láir, is cuirfeadh mé éum páim
Am' éaora boíteadh gránda ó'n tréada.

A Rí gil na naoimh, ó fuassail mé óm' péim,
'S ná foighnís mé lem' saoigil am' éalaorde leo,
Seasúisg-se 'fam' taobh 'gus neartaisg mé
go h-éag

'S ní h-eagal liom a gelaonta éoróde.

Folaig mé san gcreáct tá ar fíor-lár Do
éleib,

Agus dion mé ó gáe baoigil óm' naimhne,
Cneasaig-se gáe créim 'tá ar m'anam ó
gáe léan,
Is tátaisg mé go séimh leó' Éoróde 'stígs.

Ó a fosa mic Muire, o'fúlaims trinn-ne
gáe buille

De sguarsaró le fuinneamh dá mbualadó ort,
'S an é'róm ort do cuireadó, agus ionam
na croise

No sur céasatú ar mullaic an muar-(a)
énuic.

Ós le grádó dháinn do rinnis gáe sásamh do
cugais

Do'n árd-Rí 'sna coircibh is dual dháinn,
leó' grása déan mise do grádaidh ar gáe
doinéann

'S beir slán mé gan milleadh go buaodach
teat.

A mic naomha na ngráas, ná tréig mé go
bráe,

'S na leig mé éum páim ar straé uait,
Réordis rónamh gáe árto, is roinn liom le grádó
móir-luaitheáct Do éneadó ar an gceárt-érois.
Mar éumhne ar Do páis, a Ériúde gil san
cáim,

Sin éugas Do láma is glaoibh mé,
Comhig mé gáe trád, go dtigé éugas an
bás,

'S beir m'anam ann-som slán, saor teat.

Cé sur minic am' saoigil sur éasas mé Tú
aréis

lem' éalaontaibh a's le baois na h-éige,
'S nior cuill mé D'aordeáct fiad ato' Céatair
gil do sior,

No Do seasamh d'am man óibeann san cónmrac ;
Aict ó tagairse éum síc leis na peacais
seo do bionn

Ag cur feirs' ort gan sgíle gáe nómint,
Tá mo énáit leat ó Ériúde go maitefir d'am
gáe gnóimh,

Is go stiúirfír mé go caomh 'san róid glan.

Iarramh ort le grádó, a Rí gil na ngráas,
'S ar an Spioradó(b) atá lán de naomhaéct,
Tré coradó Do éuro folá 'n anuas ort 'n a
srocaibh

'S Tú at' éruaig docht ar crocadó ar gceárt-érois,

Mo Ériúde ionam do losgaid le grádó Dhuit
ato' mholadh,

Is le grádó d'am go dtágair taobh liom,
Am' grádaidh 's am' cosaint ó Sátan is ó'n
scolainn,

'S go ngrádófainn Tú ar neamh t'reis éagóra.

(a) muar=mór. (b) MS. eile : Muire.

DÁNTA SGRÁDA 7 CREIDIM

78

Ceol ná n Daoine
Ó'n lionán, C. na Sáillínne
tré C. Cowshend.

Do buro mian tam' anmain-se
feicsin gnáise Dé,
Do buro mian tam' anmain-se
beatá buan maille.

Do buro mian tam' anmain-se
léigean leabhrán léir,
Do buro mian tam' anmain-se
beit fá ria-sál réil.

Do buro mian tam' anmain-se
Soilbireadóit le cé,
Do buro mian tam' anmain-se
Buaró 'n eiséirge iar mbráit.

Do buro mian tam' anmain-se
Tul ón toman cé,
Do buro mian tam' anmain-se
feicsin gnáise Dé.

Do buro mian tam' anmain-se
Áitreibh ri-teadh réil,
Do buro mian tam' anmain-se
Taitneamh amairg gréim.

Do buro mian tam' anmain-se
Stíubhal i ngnás an Rioch,
Do buro mian tam' anmain-se
Il-éiúil tré bíð sior.

Do buro mian tam' anmain-se
Roctam nemé neol,
Do buro mian tam' anmain-se
Tonna diana deor.

DÁNTA ÍRÁDA DÉ

Ceol na nUaointe
(An - ÁRSA)

79

An Joll

pp

d-63 Jó rab tú mo boil-e, Á com Poe CROIDE

ní njo neac bíl-e Páct Bí Preact Pum... 3 sur-ab

tú mo mact-nam the ló as-us sio... ce, sur Pab tú mo P.

TRÁD ARC, mo TCOO P... ló coróce sur D.C.

Ceanasal [Tá�éis an Raimh Órló]

sur eb cu rao P... e, P... coim... f... f... P... P... men

*Surab Tú mo boile, † a Coimíoi criōe,
Ní nró neac̄ oile † aēt Ri seaēt nime.
Surab Tú mo māctnam̄ te ló agus o'orōcē,
Surab Tú mo ratharc(a) i mo cōrlat̄ corōcē.

Surab Tú mo labrath, Surab Tú mo tuigse,
So mād̄ Tusa dām̄-sa, so mād̄ mise Duit-se.
Surab Tusa m'āctair, surab mé Do māc-sa,
Surab Tusa liom-sa, surab mise leat-sa.

Surab Tú mo cāc̄-sgiat̄, surab Tú mo
clárdeam̄,
So mād̄ Tú mo mōrðaet̄,(b) surab Tusa
m'aoibheas.

Surab Tú mo vīdean, surab Tú mo vāmgean,
So mād̄ Tú vom tōgháil(c) vo cūallact̄(d)
na n-aingeal.

Surab Tú gac̄ maiceas vom' corp̄ is vom'
anam,

Surab Tú mo flait̄eas ar neam̄'s ar talam̄,
Surab Tú at̄' aonar prím̄-searc(e) mo
criōe,

Ná raib̄ aon neac̄ eile, a Árto-Ri nime.

So nteonaitsir(f) dām̄-sa dul i Do Lámaib̄,
Mo cūro, mo cūisle, ar mēad̄ Do grád̄a.
Do searc im' anam̄, Do grád̄ im' criōe,
Tabair tham̄ am̄lariō, a Ri seaēt nime.

A Ri seaēt nime, tabair tham̄ am̄lariō,
Do grád̄ im' criōe, Do searc im' anam̄.

A Crot̄e mo crot̄e-se, a flait̄ na n-oile,†
Cib̄e mo cmeam̄ain,(g) surab Tú mo boile.†

Surab Tú mo boile, a Coimíoi crot̄e.

*MS. Rob. (a) MS. acceur. (b) MS. ordan.
(c) rom̄ tōgha. (d) a n-aontais. (e) MS.
sainserc. (f) Talla orm̄. (g) cipeao
vo[m]mai[r]e. †=uile, buile.

DÁNTA SRÁÓDA DÉ

80

"Akreír is mé"

Séan éol gaeóidealaí
Ó Muiréad ní Annagáin

The musical score consists of five staves of music in common time (indicated by 'C') and G major (indicated by a sharp sign). The vocal parts are written in soprano (S), alto (A), tenor (T), and bass (B) clefs. The piano accompaniment is written in bass (B) and treble (S) clefs.

Staff 1:

Áil-ne íosa nán círu-nne, ná bláth Róis nó

Staff 2:

lil-e, Stúd bláth cíomhán gá Muire cíaró agus innsíneach-sol

Staff 3:

linn-ne is mil-se ina siúcra 's'ná drúct meal-

Staff 4:

mhuine, 's'ná mil briúiseas beas-áin, los-á, imór-mhac

Staff 5:

tímeas cí-be sráódas íosa d'nal' círotóej so

clúcthar ní téid cón-ghrád(e) elle
 Ann so deir-e an
 domain jós ----- móir mil-lis
 jós - - - mic Muire do deal - - - bús sac
 ins sac min - - - bús sac Muire sac
 Riobárd de Buitléir,
 17at no 18at aois.

Áille fosa 'ná an érumeen,
 'ná bláth róis nó lile;
 'S Tú a bláth caom ó Muire,
 Cúard a ngnáé-saol linn-ne.
 Is misce 'ná síúra,
 'S 'ná vrúct meala mume,
 'S 'ná mil bríseac beadaró,
 fosa Mór-Miac Muire.

Cidé ghrádas fosa
 'ná érótoe so clúcthar,
 ní téid cón-ghrád(a) elle
 Ann so teire an domain.
 A fosa móim milis,
 A fosa mic Muire,
 Do dealbhais sac ins,
 Sac min-bús, sac muine,
 Súid orainn(b).

(a) MS. don-ghrád.

(b) MS. téan trócaire ar Táos Ó
Neachtam. (i. an sgríbhneoir).

DÁNTA ŠRÁÐA DÉ

"Cantata Máigcromta"

81

Ó na Óaoineib, Máigcromta
Tré Áine ní RoSallair

Is bunn lem' cumha T'áinn áin,
Is ait lem' cromte Do óioſgráis ſráða,
Aé mil liom foillsius' T'eadam úreáß
A tísearna ſráðmair, losa.

Tar binneas glór is binne ceot,
Tar áitneáct róis is áitne snó,
Tar uaileáct seord is uaile lóß,
Is ait liom T'áinn, a losa.

Do'n ériodé 'tá scóilte pá ériorúe-brúsgáð,
Do'n Ériosturídé érólídé pá éatugáð,
Do'n tí doð' éoruigéadé 'tá gan cluain,
Is fóircmí T'Amh, a lósa.

Aét Ó, an duais a gheobas T'fíréim
At br-brúg tuas ós ciomh na néalt,
Ni h-eol a luad do pháinn no béal,
A Tígearna fíalmaír, lósa.

Is Tú ár mián, is Tú ár sóg,
Ár gcuio de'n tsaoigéal tar acmum óir,
Is Tú ár n-aonáneas tall go deo,
A phéarla gléigil, lósa.

DÁNTA ÍRÁDA DÉ

82

Ceol ó Arann
Petrí.

d-56 Céil-in-i Póis ... a díad...a, tá fé ria... lac-a Riois. na ngráas, bid ciún tais ban-amail ciall... moar, ar diu... las-ai h-ionom ad

Srád; Fais...-ing suar- aí spias- aí ar bár n-ead-ai né biod so

bráit, Ná bür ginn go tuis... lac píoc- aí, máshmanib na flait... is la fásail.

Pádraig Tenn. 1890—1900 sois.

A éalaini óga viaða

Tá fé ria...lac-aib Riois na ngráas,
Bíordó ciúin, tais, banamail, ciallmair,
Ais tian-lasaib te h-ionomai Íráda.

Fais...ing suarac spiasgac

Air bür n-eadaíc ná biot go bráit,
Ná bür ginn go guasac piacaí,
Más mian lib na flaitis u'fásail.

Úur sunle biot go náireac

Le grád ceart do Rí na n-óis,
Úur scororóe biot go bresg glan
Lán suas le Dia na gcomáid;

Seasúid amac go láiroir

A's sáruis' bür námato gac ió
Le cumann éamh a's páirt mait
Oár Slánuigceoir 'tá 'n-a gíair.

So placas Dé nuair raigearó sib
 Is ghrinnimhar a bérdeas bür spórt,
 1 gcurdeacáta doibhinn naomhá
 Na réilteann is binne ceol.
 Béaró fosa Críost ann taobh liub
 O'búr n-aodhaireacéit le taitneamh mór
 Os eionn gáe sluaig dá aoirde,
 'S an Rí-Bean 'n a sunte 'n bür gcomhain.

Dánta ÍRÁDÁ DÉ

83

Riobhar Ó Duibhir,
Ceol le 1925.

An Paidir

d=92 bíos Δ Dé Δc - aLR nedm̄ - - òa, Δ meadn - - ma ambéal gáe

101

tauin - - e C'aimh le saoígal na saoí - - al Írád naomh aib fead na cruinne - - e.

Bónabentúra ó h-Eoghasa, ob: 1614.

PAIDIR AN TÍSEARNA.

Bíos, a Dé, a Áctair neamhá,
 A meamna, a mbéal gáe duine,
 C'aimh te saoígal na saoígal,
 Dá naomhá fead na cruinne.

Do éoil, mar ainglib nemh
 Órántar linn-ne ar talamh;
 Beata vár Scorp, a Áctair,
 Tabair (a)anios, 's vár n-anam.

Tíseád éugann do riogaict,
 So rábam siotacé sáðai,
 Ísan guais deamhan nó doimham,
 Ísan oimhín breite an vrácta.

Maic na coirte do gnáimio,
 —gé táir 'n a bprácaib tromá,—
 Mar mairéamh féin a scoirte,
 Do éac oile(b) ar do són-sa.

Ná leig catuigéit an vrábat
 Do dul a bprácaib oirnn-ne,
 Áct saor inn ó gáe éan-olc;
 —Órántar a n-iarrimuit oirb-se.

(a)=mrua.

(b)=eile.

SRAÓ DÉ—AN CÉAD FIONN

84 Ceol le Ríobard Ó Duibhir. 1925

"Íte Naomhá"

A musical score for two voices in 3/4 time. The treble staff starts with a dynamic 'p' and includes lyrics in Irish: 'tíos na li eas - - na uam - an dé, ní bfa - tar cas - -'. The bass staff has sustained notes and lyrics: 'na mar i, mar an s - né de'n eas - - e, eas - - - la'. The music consists of two measures.

A continuation of the musical score for 'Íte Naomhá'. The treble staff begins with 'd. o.' and lyrics 'dé si - b - é ar a mbi'. The bass staff has sustained notes and lyrics: 'oo. p g'. The music consists of two measures.

A continuation of the musical score for 'Íte Naomhá'. The treble staff begins with 'oo.' and lyrics 'oo.'. The bass staff has sustained notes and lyrics: 'p g'. The music consists of two measures.

"Breatnán Naomhá"

84 Ceol le Ríobard Ó Duibhir. 1925

A musical score for two voices in 6/8 time. The treble staff starts with 'd10i.' and lyrics 'tíos na h-eas - - na ua - - man dé d lí'. The bass staff has sustained notes and lyrics: 'g'. The music consists of two measures.

A continuation of the musical score for 'Breatnán Naomhá'. The treble staff begins with 'öfa - tar eas - - na' and lyrics 'má - i, mar an s - né'. The bass staff has sustained notes and lyrics: 'p'. The music consists of two measures.

A continuation of the musical score for 'Breatnán Naomhá'. The treble staff begins with 'ea - - - ná é' and lyrics 'ea - - - la dé si - b - é ar a mbi'. The bass staff has sustained notes and lyrics: 'p'. The music consists of two measures.

Tús na h-eagna u man(a) Dé,
Ní fágatar eagna mar i;
Maité an gne de'n eagna é,
Eagla Dé, gró b' é ar a mbí.

Leor duit-se, a dhúine san neart,
Mar leigear ar gac uile oile,
—Tús na h-eagna é ann gac eadct,—
Searc Dé, agus 'eagla ort.

Sol pá gónaibh Rioch na ríos,
Órá oti doo' rosgaibh pá rún,
Tar gac sochar 's é an séan,
(b) Déar fa croíctó Dé na nroibl.

Smaomh gac píor-gom domhain tolúit,
Óra hfuair lósa, cabair éáié,
Smaomh ar éabdh-gom éruaird na cíé,
Smaomh ar éáié baoghlais an bháit.

Smaomh ar leatctó na Lámh utéinn,
A phéasait 'tá ar an utéinn,
Péas nae baoghlac cneadó' an éinne,
Is rinn faothrach bearra an bhuinn.

(a) MS.: omán. (b)=deor.

Dánta Tráda Dé

85

Ceol na ndaoine ó Ó DART Ó DÁLAIS.

1. d-54 Al-uinn dún Mic Muir-e, an dún is gluin-e bláit;

2. Aoibheas ann agus ceol, nuí fáic dearbhán go bráit; ní

3. fáic-tear ám céann caban, cuirse trom ann no cás, ní

4. fáic-tear cùis na coir, an neac ann go bráit.

Tóinnéar Mór ó Ó Dálaís, ob: 1244.

Álunn Dún Mic Muire,

An Dún is glume bláit;

Aoibheas ann agus ceo,

Ní fáictear brón go bráit.

Ní fáictear ann céann crom,

Tuirse trom ann no cás,

Ní fáictear cùis no coir,

ár don neac ann go bráit.

Tu cíótear ann do sior,
Aoiúneas Rioğ na ngrás;
Tu cíótear sin san Tún
Seoilse naé múnáinn smál.

An Spioradó Ilaoim go taitneamháic
Mar ghearrthí siúblaic' gréime,
Is é ag scaoileadh go ceannasaic
[Sté] grása Rioğ na Féile.

San mbrúg suaitheacáil solus-bláit,
—Óir 's ionann lá is oróche,—
Ó corráib 'n Óróga Úamh-gil
Tig dealraíodh lán do'n aoiúneas.

Tá mité ós is máirtireac
Fuairean san tsaoiséal gae doéar,
Lán do'n aoiúneas taitneamháic
Ann go sáin glan socair.

SORTA IS FOTA IS OCRAS
'S gae uile galar cláoróe,
Deoic as tobar na trócaire
O'fóirfeadh iad sin éoróe.

Tomhuijmír ar ár n-aic airis,
Go bfeicmír Rí na ngrása,
Is iarrmaidír ar ár nglúine
Ár leigean 'san Tún is áitne.

DÁNTA SEARRA

86

Ó Muíseó
Tré Pilib Ó Ó Dálaíche

"Úna Dán"

Ó Muíseó Tré Pilib Ó Ó Dálaíche

Úna Dán

Réid-éoil do réas-ad is a cuir-ead 'un báis,

Ó Muíseó Tré Pilib Ó Ó Dálaíche

A Dán

peac-atig 's ó páis, - Réid-tig na Saeðil Boct, LS RIAR Pdóib a scás.

A Úna slégil na féile
'S a déair na ngráis,
le do réid-éoil do céasatú
Is a cuireadó éum báis,

A Dán muíseó do sáor sinn
Ó peacaróib 's ó páis,
Réid-tig na Saeðil Boct'
Is riár doib a scás.

Dánta Searra

"RÉANT NA MARA"

87 & 88

Ó na daoine i gConnaic
TRÉ PHILIB Ó BALDRAÍTE.

Mile molad leat feasta, a Ót-AIR 's a Uain, Mile oll-glóir-e
Seán-amail do Mac Óe na mbuaird, Mile ón-óir glórír molad le Sgoé-Torad na

ndúl, an t-Ágair, Mac, san Naomh Spioraid so liat-lá an Luain. A - - - men

D.C. deireadh

ndúl, an t-Ágair, Mac, san Naomh Spioraid so liat-lá an Luain. A - - - men

ROIMH AN EPISTEL.*

Mile molad leat feasta
A Átair 's a Uain,
Mile oll-glóire Seánamail
Do Mac Óe na mbuaird ;
Mile onóir, glóir, is molad
Le Sgoé-Torad na nDúil,(a)
An t-Ágair, Mac, is Naomh Spioraid,
So liat-lá an Luain.

(AS AN SOISSEÁL). *

A Óe na trócaire, níor leor óuit
ár oteagasc tréo' fáinté,
Ná tré O'espalaib naomha
Óa tilse a ngrád,
Súr labrais linn tré fosa,
Tré o'lon-Mac na ngrás,
A gheimeadh ó Muire Óig
's a o'fhuiling an pháis.
A mair i n-ár ngrád,
's a céasadh 'r an gerann,
Le n-ár saoradh ó phiantais
Coir' Éab' agus Áthair.

* No : An Céad Soisseáil.
(a) i. Ioncoitne agus Daonnaict Ériost.

* 1.1 moíaró an Céad, no roimh an Dara Soisseáil.

Dánra Gearra

an Réalt

89

Ceol na nuaointe
Ó Pétri

d-80 PΔ íos-Δ, slan mo érōde se go slé-šlan sac la, PΔ íos-Δ, cuir
 m'inn-tunn Faoi léir-smáct Óo grád'; Déanmo smaointe go fior-šlan, ls
 briaē-ra mo béal, A'sa Tísear-na, Dé til-is, Stiúrais cóna-cé mo shaoğal.

("mundā cor meum.")

a lósa, slan mo érōde-se

Déan mo smaointe go fior-šlan

go slé-šlan sac la,

Agus briaēs mo béal,

a lósa, cuir m'inn-tunn

A's a Tísearna, 'Dé tilis

Faoi léir-smáct Óo grád':

Stiúrais érōde mo shaoğal.

DÁINTÉ SEARRA

"Séan Ó Duibhir an Gleanna

90

Séan-éad na nuaointe, "An Clairseach"

o-48 Creidim i n-^o dia an-t-áir, crú-^ois neamh-sa-lam'-sin-lóis - a Críost a Mac-sa-n, p a

Rugadh ó líme-^ois; a d'É-^oins páis is peann-aid faoi Point-eas Pid-áid seal - ad, do

céas - ad a's do t-read - ad ar Ard-croisan só. Fuairbás de bárr an peac-áro do

Rinn-e Éab' a's Ádam; Cuid faoi déan na n-ian man go hif - R-ionn na Pmbrón, Ar

teacht don taimpeid mold - in déia is tréan gl talam', a's tá n-a suide so dear p a deaslaín óigeachán

AN ČRÉ.

Criom i nDíla an tAchair
 A cruthaig neamh a's talam,
 'S i n-Isca Criost a Mac-san
 A rugadh ó Muire Óis;
 A d'fhuilteag páis a's peannadh
 Faoi pointias phiotóir sealad,
 Do céasadh, as do greadadh
 Ar áru-éros san sò;

Fuaradhás ve bárr an peacardó
 Do rimne Éab' a's Ádam
 Cuairt faoi téin na n-anam
 So h-íprionn na mbrón;
 Ar ceádt do'n triomadh marom
 D'éiris tréan ó talam,
 A's tá n-a shúr go dearbh
 Ar beas-lamh Dé na scómáet.

Beannais Sinn, a Achair

91

jonn Benite

d. 92 beann - ais sinn Achair, is beannais sinn 30

criost - - - 50 scum sib ár n-anam 30

D.C.

(a) Beannais sinn, a Achair, is beannais sinn, a Criost,
 So scúntais sib ár n-anma go dtige sinn
 arist;

Beannacht leat a Tíos Dé, is beannacht
 Dé 'n-ár dtiméall,
 Nár sgáraitó uamh-ne grásta Dé go bpíllimio
 cum a Teamhaill.

(a) Nò : Beannacht leat a Muire,
 beannacht leat, a Criost.

Aonghus Fionn Ó Dálaig, ob : 1570.

MOLADÓ FIOSA.

A fosa, an éistoir mó thán ?
 Fioč ar Do bréicir ná bior ;
 Ag seo an tí pá bpuite fuar,
 A Uamh Muire, a Rí na Rioğ.

Tú an tréan-Rí ar a mbí gáe buairó
 Do gni gáe ém-niò do b'áil,
 *[Cum] an tuime ar Do theilb fém,
 Doct feróm nérot tuile is tráig.

Tú cumas gáe níò pá neamh,
 A Rí dá dtugás mo ton,
 Cum an t-éan, 's an t-eo 'san muir,
 A Tuir tréan gan éeo gan coir.

Do gheabta i ngocháib na n-éan
 Moladó gáe éan-lá a's iar; (a)
 Iomha file liom dá luadó
 Stuadófiom as gile 'ná an grian.

Moladó an gaoct Rí na reann, (b)
 Moladó gáe sion 'n a(c) sáor liom ;
 Do gni ealba is foighinn conn,
 Moladó do'n Donn feardha fionn.

Moladó na h-éiss 'san muir móir,
 Moladó gual is éassa is úr,
 A céabar cia leis nád áil ?
 Moladó gáe páir Ó dia na ndúl.

Moladó fairrge is tráig tirim,
 Moladó atáine, ní dánl doirb ;
 Molparáid leis gáe mém mbailb
 Áinn an féil so-éaraidh soirb.

Stuadó fionn-géal nád obann aon,
 Foighin na limteadaó dá luadó ;
 Gáe meannna ag moladó mo Rioğ ;
 (d) Moladó foighin seanna suad.

(a) iar = deireadó an lae, tráchtóna. (b) MS. eile : Rí na rann.
 (c) MS. eile : ní saor liom. (d) MS. eile : bior ; aét fágann sin siolla ar easbaró. *(Cum) = cumair.

Aonghus Ó Dálaig, ob : 1570.

Mairt mo comhairce ar cóir nDé,
 Céig cnéroe ar a bpuil finne :
 Bím ar siov na scóis gneadhéad,
 Móro an Rioğ dá réirteigear. (a)

Is É fém freamh an emig
 As is mó mo mumeigim,
 An Ciog le saorparáid sínn
 Taobh-éaróde an Rioğ dá roicinn.

Omead as airde 'ná neamh
 Cara i gneadhéad an Comhdead ;
 Mó Croíde Dé 'ná an toimín,
 Gríobh é oile a orthoig.

Ní fuil ann tion is daingne,
 Air éuirim mo comairge ;
 Croíde déarcáid Dé níme,
 Créacáid É tem'(b) oirbire.

Croíde nár loc ghabál gaoil,
 Dul 'n a leit dáninn ní tiomadom ;
 'n a éasóib is teirce ár ntiomadá,
 Céine taoibe an Tígiorna.

Raom deargá na scóis gneadhéad
 Lór liom mar luac impreoé ;
 Na gona domhain-sé dár nónion,
 Oirneise pola an Áiro-Rioğ.

(a) " is nérot[eire] " : an tA. L. Mac Cionnaith.) (b) No : téar n-oirbire.

Aonghus Fionn Ó Dálaigh, ob : 1570.

Fóir ar m' amgairt, a Dé b'i,
Ar a sírim síte mo locht,
Uait ná leig m'anam i bpéim
(a) Ar nrobla [’san] gcré uom corp.

Sé do tuitteas m' fhuagra uait
Tré a neartnas d'uall is d'ole,
Cumannis Do grása is Do gáot,
A mheal muire nár fáom locht.

A lumb éabhrá na sé slós
Lé'r scarteadh a mbroin do cás,
Is mó Do grása 'ná m'ole
Ná leig m'anam bocht do crád.

O'éis gon Do cinn is Do eos,
Gum Do dá bos is Do céib,
Sé ciomhacé mé le Do báis
Raigaird me ar sgáit Do sgéit.

Ná cùis (b) crorðe sin san ceit
Do sgoilt na trí deilg 's an tsleas,
Leig mé, a Rí nemhne 'sna naomh,
Fá dhion Do créaet' is Do cnead.

Ná srota léir saoradh cás
Do tourteadh fá láir uot ful
Tríom sé do éuadais i bpéim
—Ué is mise an té do gail.

Peacaé mé ag déanam ort,
Oram-sa ná nocht an cóir!
Sé do tuitteas pears is fioch
Féach oram, a Criosó, is fioch.

(a) MS. eile : iar nrobl.

(b) Ná cùis crorðe=crorðe an céib,
crorðe an dá dearná, crorðe an dá crois.

Sofrais Fionn Ó Dálaigh,

ob : 1387.

Cionnos diolfaidh mo luac leigis? (a)
An Liasg neamhda is É ro-m-fóir;
Racardh sunn do dhion [ár n] vocra, (b)
Dá dhíol do rinn molta móir.

Fóir, a Liasg cab'ra na crumme,
An corp fuar-sa ar a bpuit sgáis;
A Saoi leaga an leigis amhrá
Leigis cneada m'annam arís.

Ós é síre mar luac leigis
Ní leigis liom-sa cur Do céib,
A Liasg mo crorðe, is cóir O'ádhra,
Slóir nimh is talman Tá.

1 mbroinn Óige is Tá cámig,
Tá do éamhais cás leu' crú,
Tá an taicneamh as sia soillse,
Dia ar naé faijcear toisce Tá.

Tá míniúgeas an muir n-anfaradh
Is árduin geas an muir min,
A Liasg do teilg ful oícta
Mi [b]puit ceird is vocra díb.

Tá an Dia san deireadh san túis
Tá an Ceardó érucais gáé nrobl,
A Rí na n-uite is na n-amgeal
Do gurde is i as daingean túimh.

(a) ro-m-fóir : fóir orm.

(b) [ár n] : b'i an líne ró-searr.

DUAN 1 N-AM TINNIS.

Urra ár léigis Dia na ngráis,
 Liaig maidt fóireas gáé uathás;
 (a) Díom slán 'ná Óir is deimh,
 Liaig iér b ál(b) ár bpríriúim.

Is usaroe réitóteac leis,
 Liaig nac iarrann luac léigis;
 Cón Rí na ngráis do gurde,
 Ás é a hás ár mbeataidh-ne.

An teoc séard le'r fóir Sé mé,
 Liaig léigis ár n-intinne,
 Níor tuig Sé níod te tam-sa
 (c) Nár ib mo Rí róm-sa.

Do leig cuiskeanna a Chuirp péim,
 —Gió móir vo gním tā míreir,—
 Mac Dé vo leigios ár loict;
 —Ni mé a cénfios a comáct.

(a) Díom=béróimro. (b) ál=án. (c) MS.
 Nár ib mo Rí é róm-sa. (d) =colamh.

A Liaig léigis na n-unle
 'S a Mic oéta Óig Muire;
 Cumha an colann(d) créat a vail
 Fead an t-anam go h-easlán.

Giot maidt liom léigear mo chuirp,
 A Mic Dé is uaiste iobairt,
 Ni h-e unle t'íarrann ort,
 Triallam dor' gurde ó'm ghuasoét.

A Ghníos grianada séimh soilbhí,
 Iarrann ort mar atáumhge
 —A lúis cab'rea, 'cenios m'ole,—
 Leigios m'anma mar fortáet.

A Rae lán is lia soillse,
 Fóir, a fosa, ár n-á-tuirsé;
 Sgaoil, a Dé, ciasg mo cróirde,
 A Liaig na sé socairde.

97.

Eist lem' faoisíom, a fosa,
 A n-áireamh is aibseac liom,
 Mo peacair i gceann a céile,
 Deacair pá a gcionn réitde riom.

Féad oram*-sa, a Atair grádai,
 Sab m'faoisíom go móir mion;
 A mic Dé is deacair mo leigearas,
 Peacaidh mé 'cenfeas a cion.

Absolóir, a Atair neamhúda,
 Is neamh(a) leis atáinígim ort,
 Do lám ós mo ciomh tā scuire (b)
 Dáv slán soinn (c) ó'n unle ocl.

Tú péim vo cum a's vo crutáig
 'S vo éannraig mé,—maing nac utuis,—
 Ná vúilt mé, gró créat mo ceana (d)
 A Dé, 's méad mo theala (e) vuir.

(f) T'óglaoe vútcasa ní vlige
 Vo vúltar, a Rí na riog,
 —Re neamh a-dearamh ár n'vúltáig,
 Ná dean m'fearann vútcas viom.

Do neamh ar tús támic mise
 Ameassg bréige an beata cé, (g)
 Utúim síul te naomh-úrúig nime,
 Ni gaoilmar vúmn slíge acht é.

(a) MS. eile : 's neamh ré cois.

(b) = gcuiread.

(c) = Sm : = mé.

(d) MS. eile : acht crero mo ceana.

(e) MS. eile : mo ghealladh.

(f) = Óglaoe.

(g) MS. eile : cé.

* MS. orm.

Naomha an obair iomráidh Dé,
Ré lán dár las an duibh-re,
Lám saoráid an éogaró ar éac,
Naomha an obair a iomráidh.

Cóirnáid nemhí na naoi ngráidh,
Tig Sé eatorann re a iomráidh;
Dár bpairé ní leasgar (a) leis
An baile i teagair tairis.

Iomráidh É le h-ionad gráidh,
Suir omisim d'éis a iomráidh
Do bráthair tré suirte sláin,
Snaidais, a dhúine, a dhéanamh.

Rí grásmail na glóire,
Don-mhac buriú na ban-Óige,
Ár gComhde ar tótaidh dár tuismitheadh,
Comhde na seacht soluis-neamh.

Tús is teireadh an domhan,
Ár-Rí suíam siocaimail,
Ceann glór-nimhe an Tíse tall,
Slíge póríthe ár n-annamh.

(a) Leasgar=leigsear.

Donnéas mó Mór Ó Dáluis, ob : 1244.

DUAN FOSA CRÍOST.

Uathá fém do fás fosa,
An Ti van gnáit na grása,
Fuadaró caitigh fá amm fosa,
Saírm fosa is cair(a) 'sa éas-as.

Do gráis cleasraidh an Comhao,(b)
Bláit is [teasraidh]* an calman,

Do gráis Dé vion a foigheadh,
Síol ró-glan é gan aobhar.

Do gráis an sneachá ag smurtoe,**

† (Tráig) is teadta na tunle,
Lionmhar a reic ré'r uile

Sníomháid uile Meic Muire.

Fás na n-eas 'as na n-imbeair,

Bláit na horesas is na nuaingeaodh,
Do gráis an Ti fuair fangseaodh

Ó gáinmeadó ériuair trí dCairneadh.

Tar leo gráis im clí, im cróide,

A Ri ó'r fás an uile,

Dá mba piú dheit(c) inn d'fáire

T'aire rinn, a Meic Muire.

Ar bprí-Dia ó'r h-airgeadó ipreann,

Mo Ri-Tríat cardeas(d) com-ceann,

Mo gráin, mo Ré óir, m'airpreann,

Slóir aitsearr É gan pórceann.

Via iobair, m'atáir téavola,
Mo Spioraidh arsaíodh(e) aonra,
lúl na theoigdán(f) do véana,
Réalta eoil na nuaonta.

Ri-tearbh tarbh éigim umha,
Fir-dearo déimhín gáid dealbh,
Ri tarb òaoneire i gclí ar gcomhá,
Ri trombhá, naotóe neamhba.

Don-mhac ionánum na h-Óige,
Saor-éslat do'n fiobharbh píre,

Ri as uille 's is péile,

Ri gréime, tumme, tire.

Ri-Tríat is dile díorgsa

ar bprí-Dia nimhe naomha,

Ri ag nae bi aet iris ógsa,

Ri glórda milis maorada.

Liais ar gneadh atáid uile,

Ar n-áctair, ar bpear fine,

Pear ar saoráid ón via luighe,

Dhúine is Dia naomha nimhe.

Leanbh réas-glan na sé líne

Nar tréasgaodh d'éis na h-uaise;

So bprágaodh siot Dé vúinne

S go dtuithe ar ngiomh é maróe.

* MS. eile : An bláit-sa is teadta an calman ;

** = smirde.

† MS. eile : Dul agus teadta, je.

DO'N TRIONÓID NAOMHÁ.

AÉAIR, MAC, IS SPIORAID NAOMH, ÁRN-TOMAD,
ÁR N-TÚL,
MO MIAN BURODÉIM, (a) MO GHRIAN, MO GRÁDÓ,
GÁD TRIAN DE'N TRIÚR.
AN T-ÁON A ÓPAIL AN TRIÚR SEO GNÁT, MO
MIAN A LUADÓ,
AN TRIONÓID TRÉAN, É FÉM, (b) É FÉM, MO
CÉIM TAR CUAN.

MO CÉIMI TAR CUAN, DUL IN A TEASG, O'N TSAOGLA
TSEARÓB,
LE'R MAGLADÓ MUIRN, LE'R CLAONADÓ CUIRM,
LE'R TAORADÓ TEALBÓ.
DO DEALBÁDÓ DÚINN, TEALÉ NMHE NUADÓ,—NAÉ
AMHLAIDÓ ACÁ?—
TEALÉ NMHE NUADÓ (c) IS GILE SNUADÓ, MO SHÍGE
TRÁT;

MO SHÍGE TRÁT DUL IN SAN TEASG, A TÉRÓ GÁD
N-AON,
A SEADÓ NA SLÓG, SAN BÉAD SAN BRÓN, SAN ÉAD
SAN AOR!
OIRPHRI ANN SAN EASS DO CEOL, TRÉ BÍTI
SÍOR,
GÁD BLAS A MBEOL SAN CLAS AR GRÁDÓ, EASS
AR GÁD GNÍOMH.

GNÍOMH MÓR DO ÉACÉ NAÉ NOEARNA TOIL AN
TI TÁ TUAS,
TÁ CLEIT AR ÉAS, TÁ ÓIREIC G BÁS, TÁ LEIT
AR LUAS.
LUAITIGEAR LINN DUL AN A ÓÁIL, MAR ULEASCTAR
DÍNN,
SAN MEADÓAR MÓIR, SAN UASBAU DÉIM, UASGUÍL
RÉ'R OTÍR.

TÍR NAÉ TÍR DÚINN, AN TÍR-SE ATÁIM, NAÉ
MBINN-SE BUAN,
—TÍR NA MBEO, AN TÍR A MBIAM TEO, SAN
CEO'N A CUAN.
CUAN ANPAÍT' ÁRÓ AN SAOGAL SAOBH, NAÉ CHÚIM
DO ÉACÉ,
A MBIA FÁ BRUADE GO TÍR SAN DÍT, NI BIA
GO BRÁT;

GO BRÁT NÁ BIOM AR BREIT ÁR SCORP, SAN
BETÉ FÁ REACT;
GABAM GÁD SMAÉT, FANAM(?) V'ÁR N-OLC,
CARAM AN CEART;
CARAM AN CEART OS É IS BREIT FÁ ÓEOIG DO
ÉACÉ;
DEALASGAM (?) FUAT; NÁ DÉANAM DÍT;
FÉADAM AN FÁT.

(a) BURODÉIM : Seanfhóram, = Féin.

(b) MS. EITE : É Féim amhlám.

(c) MS. EITE : A ngile gngé.

101.

TENNNAÉT OCUS ÉTROÉTA,
CENA, ALTUSURO BUROE,
A MÓRNERT IS CUMAÉTA
'CON RÍG CONIC NA HUILE.

SIÓIR IS CÁTA IS CAENTÓUÉRAÍT.
MOLADÓ, AIRPHITIURO ÁTBAL,
ROGRÁDÓ ÓN UILE ÉRROE
DO RÍG NMHE OCUS TALMAN.

FORSIM TRÍONÓID TOGARDÉ
RÉ ÉACÉ, IAR ÉACÉ, DO ELLAC[h]T
TENNNAÉT OCUS BÍTBENNNAÉT,
BÍTBENNNAÉT OCUS BENNAÉT.

BENNAÉT.

UÍSDAR NA NDUAINI, AGUS A MBUNÚS.

(A.S.=Acadair Íseodheatac. O.S.A.=Duine gan amhr. LS.=Léinn-scribhinn. O.O.C.C.=Dánta Tiota Cúige Connacht. M:=Meatadarach. Lé=Léathanach. Cae=Conrae. C.1.=Cumann fósa. Nm=Naoimh.)

UIMIREACÁ.

1. O.S.A. do éum. B' é an Craobhín do chuir éigiam é ; fuair sé i LS. Ultac é. Tá rann eile de'n duan so i mbéalaitb na nuaomne fós i Muirgeo. (Féad Uimh: 89.)
2. O.S.A. As LS. atá i seilb an Craobhín, do chug sé ar iasaet vam. Tá an meatadarach truaillige mi-éotrom ann, aét tá rian na sean-meatadaracha air.
3. O.S.A. As LS. 'san A.S. M : sgoailte.
4. O.S.A. As LS. 'san A.S. M : sgoailte.
5. O.S.A. As LS. 'san A.S. M : sgoailte. An 18aois Aois (?)
6. O.S.A. As LS. 'san A.S. M : sgoailte. An 18aois Aois (?)
7. Tá rann as "Dánta Tiota Cúige Connacht," an leabhar mórluascámar do chuir an Craobhín Aoibhinn i dtoll a céile ; i Muirgeo do fuair sé iad seo.
8. O.S.A. As LS. 'san A.S. M : sgoailte.
9. Ceitre ranna as ván do éum Catail Úrbhe Mac Giolla Shúna, file Ultac, (F 1755.) Tá ceitre ranna eile de'n ván céadna so,—ar a dtugtar "Aithrigé Catail Úrbhe,"—le páigil i n-Uimh: 48 ms an leabhar-sa.
As LSS. 'san A.S. agus as "Céad ve Cheoltair Uladh," h. ó muirgeasa.
10. O.S.A. As LS. i seilb an Craobhín.
11. Do réir LSS. 'san A.S. cuirtear an duan so i leit trír, mar atá : (1) Eochair ó neogasa, (F 1630), a bímear priosún-pile do réir vúicéais do Chláinn Meig Uírón, Fear Monac ; do éum sé "Markna Aoibh Óig Uírón" agus a lán sár-ván eile. (2) Aoibh Óg Mac Cruitín, file do vam leis an vTuaomháin, agus do mair 'san 18aois Aois. (3) Aoibh Mac Cruitín, (F 1755), file léigeartha ó Cae an Cláir ; do foilsígeadh curio ván obair i bpáis agus i lobán. Saor-aistriúigh ar lomainn an "Complétórium," "Te lucis ante terminum" atá 'san duan seo. M : Rannuirgeacht Mór.
12. O.S.A. As LS. 'san A.S. Ceann de vántair na nuaomne 'san 18aois aois no 'san 18aois Aois atá ann, is vóca. M : sgoailte.
13. As O.O.C.C. Ó béal-aistris na nuaomne. M : sgoailte.

14. B' é Seán de h-Óra, († 1780,) do éum an t-dán so. Saibh a b' ann a raibh cónmaráde air i gCluainín i gCae an Chláir; tá tanta viaibh, marbhais, tc, curca 'n-a leit. B' é mo éara Séamus Ó Cianndoláin do éug dám-sa é. Do clóbuail Seán O Tálaig é san mbli. 1868. M : sgaoilte.
15. Sliocét o "Aitrigé an tSeoige," (O.O.C.C.) do éum peadar Seoige ó Baile an Róibh, i Muineog. Deirtear gur éait sé deireadh a shaogair 'n a dtíreachaí ar Sláibh Phárraige. I dtosach na h-18aodh Aoise, is dóis, do cumadó an "Aitrigé" seo. M : sgaoilte.
16. Do réir LS. 23 Q, le 21., an t-aois LS. amháin 'san A.S. 'na bpúil an t-dán seo le páigéar, is é Taibh ó Neachtan, († 1742) do éum é. Do mair sé i gComhaontaibh agus 'san Mhírde. Scribhneoir agus scoláire léigeartha do b'eadó é, agus file bheag brioghsíar, mar is pollus ón t-dán seo. Níl annseo aet eudo te ón fada, a bpúil "Aitrigé agus Brón Danba" mar teideal air, agus a cosnúigheas mar seo : "Misi Danba an bean bocht. fá slat sgúirseac na náimot." Ní bhfuair eascán é aon éop eile de'n duan.
- Bí Clanna Gaedheal ag éigeanadh pá leactrom agus pá an smaointe na n-Úigíse bheanaroeaí 'san am 'n ar cumadó an "Aitrigé" seo. Aet oireann sé do gáé am mar gheall ar a áilneacht agus mar gheall ar na smaointe domhine viaibhanta atá ann. (Bád éoir an tairne eudo te a chonghbáilt le h-agaird aimsire trioblóidí móire.) M : Deiribh sgaoilte.
17. Bláthaire o "Aireamh Eacraí an Gháilair," le Seán Ó Murcaoda na Ráitíneac (1700—1762), an duan so. Do éum sé é agus é ag téarnamh ó chinnéas 'san mbliana 1745. Bí sé 'n a Uaictarán ar Oireáctas na mbáro do tionólao 'san mbliárnam, 1738. Máigistir scoile do b' ann, agus treorúigtheoir fileadh na Mumhan do b'eadó é. M : sgaoilte.
18. Duan ó na daoimh i Muineo agus i dtír-Chonaill is ea é seo. Fuaireas an éadaí rann ón gCraobhín, (fíeac O.O.C.C.) agus ó Antoine Ó Dochartaigh O.S., Pátl-Carrach, i dtír-Chonaill; fuair Antoine an éadaí rann agus an tóra rann ó n-a mácair i n-Oileán na Cruite, Tir-Chonaill. M : sgaoilte.
19. As LS. 'san A.S. Seán Mac Connara do éap an duan seo go moé 'san 19aodh Aois. As Connáontaibh thí, do réir mar adeir an LS., aet tá rian na Mumhan ar corr-focal (m.s. éigsev.) M : sgaoilte.
20. Seán Mac Connara do éum ; (fíeac 19.) As LS. 'san A.S. M : sgaoilte.
21. Duine gan ainm do éum an duan so i Laitom, 'san 18aodh aois. An Craobhín do éuir an leagan Gaeilge air 'san mbliana 1920.
22. B' é Aodh Mac Caemaoil, nó Mac Amguit, (1572—1626,) Priomh-Asbhos Éireann, do éum an carball atlúinn seo. Rugadh 'san Dún é, (beir sé "bráthair docht ón Dún" air féin i rann 26); éuair sé isteach i n-Órd na bpriomhstaiscánach, agus do tuill sé cail mór mar gheall ar a léigearann. Do rinne sé stuidéar i Salamanca tc; agus bí sé ar an duine baibh mó oibrithe le Coláiste Ilm Antoine a éur ar bun i lobáin. Rinneadh Priomh-Asbos ar Éirinn de i n-oibreád a

saoráil. “ Fear diaóanta téigéanta sár-umhl a bí ann.” (Péac J. Stuart's Memoir of Armagh, 1819.) Órág sé i gCácair na Rónne, agus do h-adlaeád i Seipéal Nm Isotóir é.

Slacas an leagan-sa as LS. 23 A 8, té 171, 'san A. S., (do scriobh Seán Mac-an-tSaoir, Árd-Uasbog Acla Chiat, 1746); agus as N. 5. 13. i leabharlann Coláiste na Trionóide, Ácl-Chiat, (do scriobh S. Ó Gabhsáin, timcheall 1700.) Ó'fhoilsigh an t-Ollamh Tomás P. Ó Rachtail, Col : na Trionóide, 'san “ gClarbhéarín Soluis,” I.I.16, an dara leagan thíobh sm, agus do éadaig sé óam go pláitseamait, romnt d'á eáid nótáí a luath annso. Do éireas-sa an tá leagan le céile, aét níl annso aét na ranna is so-léigte, soláire, do réir mar a measaí fém iad. Ranna I, 2, 3, 4, 7, 10, II, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 20, 21, 27, atá annso. M : Óglacás Rannugéacta Móire.

23. Aonghus Ó Dálaig Fiann,—no Aonghus na Diaobacta,—(T 1570,) do éum. File mór diaidh a bí ann, de Mumintir na nDálae sin a raibh péit agus eáil na filidheacta orra ariam. Do siolair seisean ón gcearaíobh thíobh do chuir fúta i nDeas-mhumhan agus a bí mar bártóidh do Clann Cárraigh Tuath-Mhumhan. Aét b'e an Dálae so, priomh-fear a munintire fém. Bí “ taltai agus fearann ” aige i nDútaig-Calla, i gCae Corcaché, agus tá sé aðlaeata ag Mamistir Cille-ére. As LS. 'san A. S. do slacas an leagan seo. Tá a lán d'á dhántaibh diaobh agus eile ar fágair fós, agus tá 55 thíobh foilsigthe ag an Aclair Lorcán Mac Cionnaid, C.1., i n-a leabar “ Aonghus Ó Dálaig;” (as an leabar sin is eaú do tóigas bunaithe na nótáí seo.) M : Deibríde.
24. As LS. 'san A. S. T.S.A. do éum. M : sgaoilte.
25. T.S.A. As LS. 'san A. S. M : sgaoilte.
26. T.S.A. As LS. 23 U 4 'san A. S. Is dóig sur cumaó 'san 17aibh dois é. M : Deibríde.
27. T.S.A. As LS. 'san A. S. M : sgaoilte.
28. Eoin Caomhánaí do éum, 1815. As LS. 'san A. S. M : sgaoilte.
29. As LS. 'san A. S. Siolla-Pádraig Óg Mac a' Úairí do éum. Is dóig sur tuime ve Mumintir Mic a' Úairí é, a bí mar filidéibh tuadhaiséada do Clann Dómhnall Tire-Connall, ó 1173 go dtí 1609 no mar sin. M : Deibríde.
- (Péac “ Annála na gCeithre Máigistir ” 1507. “ Mac an Úairí Airgíall, [ie] Siolla Pádraice Mac Aodha, do marbád,” tc.)
30. As LS. 'san A. S. T.S.A do éum ; is dóig sur cumaó é seo 'san 18aibh dois. M : sgaoilte.
31. As LS. 'san A. S. Siolla-Úrigde (no Maol-Úrigde) ó h-Eogasa, (T 1614,) as Tir-Connall, do éum. Cuairt sé isteach i nDro San Pármhaisis sur tuigead “ Dóna-bentúra ” air. Do cónmais sé ag Douai tamall, agus 'na Úairí sin bí 'n a Áro-Ollamh i gColáiste Lóráin 1607–1614. Bí sé ar na sgoláinibh Saedhilge ba mó téigéann d'á raibh ann te n-a linn. M : Deibríde.

32. As LS. 'san A.S. Deir an LS. gurb é " Eóin Mac Dhomhána Maoil Mac Craic " (F1240), do éan : aict tá Sædilg an tána seo a bhfar níos nuath-amhsirige 'ná Sædilg na h-aoise sm. M : Veibhre.
33. Curo de thuan do cum Táis Sædealaic Ó Siúileabáim, (F 1795) ; priomh-fhile thuaða na Mumhan 'san 18aois do b'eadh é. Bí téigéann aige, cró go raibh sé bocht, agus b'adh dhúime thiatanta, cráibhtheac, umhal é. Do éairt sé fúrmór do a saoghal i gCeanntar Portlárge agus i n-ontear Corcaighe ; agus fuair sé, do réir a gurúde féin : " báis naomhá, ar lá naomhá, i n-áit naomhá," agus é ar a thá glúim i n-Árdo-Teampal Portlárge. Tá a éirí tháonta thuaða le fágail agus le clos go coitciantha fós ameasg Sædealaic na Mumhan, agus iad tá ngabáil leis an sean-éacol a bain leo riám.
- As " Táonta Tarús Sædealaic," do réir mar a u'fóillis an t-Áctair Pádraig ó Dummhní iad, is eadh do b'adh mé an thuan smi tuas, agus an éirí eile de thuantaith Tarús atá san leabar seo. M : sgaoilte.
34. O.S.A. do cum. As O.O.C.C. M : sgaoilte.
35. As LS. 'san A.S. Céigcríce Ó Cleirig, (F 1664)—vuime de na "Ceitire Máigstríb,— do cum. File agus Seanáirde do Clann Ó Domhnaill Tire-Connait do b'eadh é. Níl annso aict ceitire raimh de thán fada, 'n a dtugann sé cónmairle a leasa do a Taoiseach ós, mac Caébhárr Uí Ó Domhnaill ; tosuigéann an thán smi : " Mo mallaet ort-sa, a saochnál." M : Veibhre.
36. Thuan Caomhne na páise ó béal-aiteiris na ndaoine é seo. B'é mo cara Antome Ó Dochartaigh, O.S., as Oileán na Cruite, Tir-Connait, a chug tamh-sa é. Táimic an thuan éige, roir focláib agus ceol, ó n-a mágair, agus deir sé go bhfuilid an-ársa. Mé féin do éctao-scriobh síos an fonn seo uair, (agus fonn 37 leis,) agus eisean do a ngabáil dom ar taobh chnuic, roinnt bliadán ósúm. M : sgaoilte.
37. Caomhneadh eile ar Pháis Ériost atá 'san thuan seo. An Chéad Leagan : do b'i Róis ni Ogáin, Cae Antonroma, do scriobh síos é ó béal-aiteiris sean-Sædil ó Cae Ástromaca, agus b'ise do éuir éigiam é. An Tára Leagan : b'é Antome Ó Dochartaigh a chug tamh é ; bí an Caomhneadh seo, roir ceol agus focláib, aige-sim ó n-a mágair. (Péac Nóta 36, tuas.) Uair-sean do scriobhas síos an fonn-so te'n éctao uair, freisin. M : sgaoilte.
38. Caomhneadh na páise as Connachtaitb, (Leagan gearr.) B'é mo cara Pádraig Mac Piarsais, (F 1916)—go ndéanard Via Grásta air,—do scriobh síos é. Tá leagan níos furioe i nO.O.C.C. M : sgaoilte.
39. As LS. 'san A.S. O.S.A. do ceap é. M : sgaoilte.
40. As LS. 'san A.S. O.S.A. do cum. M : sgaoilte.
41. " Tóarna," i. Táis Ó Dhomhána, Ollamh Sædilge i gColáiste Corcaighe o'Ullscorl na h-Eireann, file agus scoláire, do cum. As " Raimh Amhrán," le cead an Áctar Pádraig Dreatnach agus Comhlucht Órlaideais na h-Eireann, agus le cead " Tóarna " féin. M : sgaoilte.

42. Saor-leagan Gaeilge ó béalait na nuaime ar " O filii et filiae," (duan Larone,) do éum Seán Tisserant, (F 1494.) B'i Áine ni Raighealais ó Mágéromta do éuir an duan seo go n-a éantam ársa féin éugam. Ceol an-sean atá ann, is dóis. Fuaireas leagan eile na bpocail ó Phádraig Mac Suibhne, Corcais ; tá dífrigeacht beag roin an dá leagan, aict rimeas iad a éur le céile annso. M : sgaointe.
43. Ás 188. 'san A.S. Cúrt de bhán a éuirtear i leith Táirg Óig Uí Uiginn, (F 1448), do réir na 188. file do Cláinn Néill do b'eadh é ; Connacatach a b'ann, agus dubradh gurb " Árd-Ollamh Éigse Éireann agus Albain é" te n-a linn. M : Deibidre.
44. Ás 188. 'san A.S. Maot-Ísú ó Broileám Doire Colmcille, (F 1086) do éan. Scoltair Gaeilge agus Larone do b'eadh é. Tá roinnt d'á dhúantair ar fágair fós, mar atá :
1. " Deus meus adiuva me ; (i nGaeilge agus i Larom.)
 2. " A Angel : beir a Míle mórfercraig."
 3. " Duaró crábaig." 4. " A Comhde báid. 5. " A Comhde nom comét." (péac Best's " Bibliography.")
45. Ás T.O.C.C. ó S. ó Maolmhuarðe, Óruim Óreibim, i Cae na Gaillimhe, do fuaire an Craobhín é. Munab iad na nuaime féin do éum an duan seo, ní fulair no b'is sé n-a mbéal aca leis na ciantaib. Is fiú suandaos a cabairt do'n meatharach sonráthach iongantaib 'tá ann : eriochnuigeann gac líne le briatár gníomhaí trí-stollaí, agus b'fim an gúta ar an éadaí stollaí i ngsaé briatár aca-san.
- Rimeas acharraighsád beag ar na stollaib i gcuirt de na Lintib, (le h-aontusgád an Craobhín,) aict gán don acharraighsád a éur ar spioradó an dán breáis seo. Béaró sé feiteamhach, is dóis, te canadh te linn Óirinníúcam no Tul-pá-láin-Casbuig a b'ait ar siúbal. M : sgaointe.
46. Ás LS. 'san A.S. Liam Ó Marnáin, file seaacránaí, do éum, go moé 'san 19aú aois. M : sgaointe.
47. Ás LS. 'san A.S. T.G.A. do éum. M : sgaointe.
48. Péac Nota a naoi (9). M : sgaointe.
49. Ás LS. 'san A.S. Baoghaíl Mór Mac Aodhagáin Dúna Daigre, (i nGaeillim) do éum, 'san 16aú aois. Duine d'úsádarai an Leabar Óric do b'eadh é. Doir Éléanóra Hull gurb " cumadó an éudo ba mó de'n leabar mór sm roinnt 1544. Breitheamham do Siol gConchubair, Éméis Fiáeraig, do Cláinn Carrraig Mhór, agus do triatáil eile, a b'isna h-Aodhagánaib seo ; agus b'is Scóileanna Ulige na nGaeideal fá na gceáram." M : Ae frestlige.
50. B'é An Craobhín do éuir an Leagan Gaeilge seo ar an Larom bunúsais do támie anuas éugamh ó'n 7aú aois, do réir mar a ceaptar ainois,—crua go bpuil sé ráitse i sean-séasal gurb é Seánall Naomhá, mac Dearbháilire Phádraig Naomhá, do scriobh síos é, i nuaíaró iad ar aon é a éaloisteáil d'á canadh ag amgealaib te linn

Coisreácta an Áráim ḡ an Fíona i uTeampall Seáchnaill, mar a ntearnadh réréteac
trúr an deireadh naomí taréis easaontais éigin a bhí eacorta. Biodh an duan seo mar
Duan Comaoineac i gceónnúidé ag na Saeðealaib, annus go dtí an 16aib aois ar a
langead ; agus biodh sé ḡá éanach “ am ar bith a mbidh Corp Chríost ḡá glacadh.”

51. As LS. ’san A.Ś. Aonghus Óginn Ó Dálaig (F. 1570) do éum. (Péac Nóta a 23).
M : Séadna.
52. As U.O.C.C. Tá an duan seo i mbéalaib na nuaime i Muigéad fós. M : Séadna
a bhi ann i urosaé, do réir dealraimí, aict tá acharraighd tagtha air ó sain
a rann a thá agus i rann a tri.
53. Taobh Saeðealaec ó Súilleabáin (F. 1775) do éum. (Péac Nóta a 33.) Is téacs
go bhfuil an duan seo ar an nouan is áilne o’ar éum sé. Is breáis go deo an pionn
ata leis,—sár-sompla de éol binn ársaíodh na nDéiseac is eaod é. B’i Maigréad
ni Annagáim a tuis dám go pláiteamhail é. M : sgaoilte.
54. As LS. ’san A.Ś. Aonghus Óginn Ó Dálaig (F. 1570) do éum. (Péac n : 23.).
M : Teibhre.
55. “ Tóirna,” i. Taobh Ó Donnchada, Ollamh, do éum. (Péac n. 41.) M : sgaoilte.
56. Pádraic Naomha Mac Calpuirn, Abstal Éireann, (F. 461 ?) do éum timcheall a
432, A.D. Duan mór molta na Trionóide do bi ’san duan seo do Saeðealaib
Cireann i gceónnúidé riám. Do rinne an Craobhín an leagan crumh Nuad-
Saeðilge seo do éur air. O’fearfar é a éanach le linn Misíum fós. M :
sgaoilte.
57. As “ Duanta agus Dánta Árda na h-Alban,” le ceathair ó Laelann Mac Deacáin,
uigdar, agus ó Aonghus MacAodáin, Scrúibhl., (=Stirling,) foilsísteoir. B’ē
“ Connall Cearnae ” do éuir Saeðilge na h-Eireann air. M : sgaoilte.
58. Taobh Saeðealaec ó Súilleabáin do éum. (Péac n. 33.) As duan fada, a tósnúigeas :
“ Is fior sur cóimhle tar cóimhle,” do baineas na ranna seo. “ Duan an
domáin ” is ann tó ; cireann an tseiréal sin i n-áil dúinn sur gur guthé ar son
an domáin móir pré céile, agus ní ar son na h-Eireann amáin, atá ann. M :
sgaoilte.
59. Taobh Saeðealaec ó Súilleabáin do éum. (Péac n. 33). Ó ráinn as “ Duan
Chríost ” is eaod iad-san. M : sgaoilte.
60. U.G.A. do éum. As LS. ’san A.Ś. M : sgaoilte.
61. As LS. ’san A.Ś. Feartoorda ó Maoláin, Cúige Uladh, do éum. Duan teorairdeacá
is eaod an duan so, an t-am ’n ar vibreadh an file féin maraon le n-a lán Saeðeal
eile go Connachtair—le linn Crombéal, is téacs. Tá dán eile curtha i n-a leit,
a tráchtas ar ionarbaid na h-Saeðeal, ’n a sglábaróib, go dtí na h-Inniachaí Tiar,
rua atárla ’san ré céadna. O’feilfeadh an duan so do ñaoimh abéad ag imcheáct ó
Eirinn bain “ tar droméla na vileann ” go tir iasaetá. M : Rannnúigeacáit Mór.
- 1 LS. atá ’san A.Ś., léigtear an taguisín cumhaid seo :
“ A Via tá fial, a Triatl na beannacha,
Péac na Saeðil go léir gan baranta !

Má tamaoř ag triall siar go Connacht
Fásmaoř ar nuař go tian na maiteasa."

62. Ú'i Cait ni Donnéadá, Corcais, do chuir éugam an tán so ; agus fuaireas círeanna eile de i LSS. 'san A.S. Tá sé ráróte gurb é Colmcille Naomha do éum é, 'san mbliadhaim 549 A.D.; aét ní péitor é sin, do réir an leagam atá anois agamh. Is eimte, am, go bpul sé ársa go maic, eis go dtáinig acharraúgád ar na pochtáib te h-innteacht na h-aimsire ó cumad é. Níor misde, bpéitor, "lúireach Colmcille" a cabairt air. Do baineas na sé ranna seo as tán mór fada. M : Leat-Rannuigeacéit Mór.

Nóta do líne 4 5 : Cuir=burðean ; (Féad Ghuais Uí Cleirigh, 1643.)

63. Cuirtear an tán so i leit Colmcille freisin ; (Féad n. 62.) "Tiomma Colmcille" a tuigtar air, ins na LSS. agus eile ; Nuad-Íseult ar fad, amhácl, atá 'sna pochtáib 'tá anois agamh. M : Rannuigeacéit Úeag.

64. O.S.A. do éum. Fuaireas ó caraoř é. M : sgaolte.

65. Maigréad ní Annagáim ó na Déiseib, is i do chuir an duan áluinn seo éugam, roir éot agus pochtáib. Duan na nuaome is ead é. M : sgaolte.

66. As LSS. 'san A.S. Cuirtear i leit Colmcille é, (ar nós Uin 62 agus 63), aét níl anois ann aét Nuad-Íseult amháin. Sompla mairt ar duantáib na Seachtainne is ead é ; aét tá an M : tré na céile, truaillige go mór.

67. O.S.A. do éum. As LSS. 'san A.S. M : Deibrde.

68. As LSS. 'san A.S. Cuirtear i leit beirte é, mar atá : Donnéad Mór ó Dálaig, # 1244, (Féad Nóta 69), agus Aonghus ó Dálaig na Díobácta, (Féad n. 23). Aét is cosáinil, do réir na bpocal, munab amhlaidh do cuiread croí muath orca ó soim, gurb é Aonghus, (# 1570), do éum é. Tá sé ar na duantáib is áilne agus is ceolmáire ag moladh Oibreacá Dó o'á bpul agamh. M : Deibrde.

69. As LSS. 'san A.S. Dónnéad Mór ó Dálaig (#1244) do éum. Bí sé ar na filib diaibh do b'fearr tás ráib i n-Eirinn, mar bád dual agus bád vúcteas 'bó a bheit, agus rug sé dual na h-eigse leis. Bí sé 'n a abh ar Mainistir na Búille,— do réir mar a deirtear,—aét ní eimte sin. Bí cail mór air ar furo na h-Eireann, mar gheall ar bimneas agus ar áilneacéit a bánta, agus a bheadáct a éum sé a chuid oibreacáimóra 'san Dán-deacrach Díreac. Tu bainead é seo as tán a bpul 31 ranna ann, agus a chosnuigeas mar seo : "Aicriodh sun duro a Dó." M : Rannuigeacéit Mór.

70. B'é An Craobhín Aoibhinn do éum, 'san mbliadhaim 1924, i scóthair an leabhair seo cum pocta oireamhnaidh do solátar don éolt. M : sgaolte.

71. As LSS. 'san A.S. Seán MacConmara do éum ; (Féad Nótai 19, 20.) M : sgaolte.

72. Curo de tán fada ó héal-airteis na nuaome ; "Stair iondólnuigáda agus héataid Ériost" a tuigtar air. B'é Antome Ó Dochartaigh, O.S. as Oileán na Cruite, Tir Conaill, do éig tám é, go n-a Sean-éantain pér. Cosnuigeas an tán le h-Agallamh ar Neamh roir an Aéair Siorrártó agus an Mac, agus bád

éearc go scrioënócad sé leis an nDeasgábait. Aict is amhrád a bí suas le deich mbliana agus ceitíre fiadro ag mácair Antoine, (=a raibh stór luacmar de Sean-eolas, an Amhrám, agus de éol sean-nósach na nGaeilge 'na ceann aici—) nuair do scriobh sé an duan seo sios uaití; agus níor féarto si cumháneamh ar curio de. Tá cùmád agus simplírtheacht alainn ag hantú leis. M : sgaointe.

73. As "Raintt Amhrán," agus as an A.G. Liam Ó Marnain do cum, 1814. (Féad n. 46.) Giota as dán a bhpil 14 ranna ann, do réir mar clóbuailteadh i gCnuasaet an Dálaig é, ("Miscellany" 1876.) M : sgaointe. Agus féad U.D.C.C. I. —l. 312.
74. U.G.A. do cum. As LS. 'san A.G. Tuir sean-meatharach agus M : sgaointe.
75. As LS. 'san A.G. Micheál Ó Longáin do cum. Scribhneoirí leigseanta ionráróiteaca do b'eadh é fén agus a stáir, (Micheál Ó Longáin.) Do mairireadar 'san 18a dhaois, agus bí Micheál Óg ag scriobhadh i dtosach na 19a dhaoise freisin. Rinnearadh Cnuasaetá móra de dhántaibh diaibh agus eile. M : sgaointe.
76. Giota as dán a bhpil ocht ranna ann, le Taibh Gaeilgealaclach Ó Siúilleabáin; (Féad n. a 33.) M : sgaointe.
77. As LS. 'san A.G. U.G.A. do cum, 'san 18a dhaois, is uaidh. M : sgaointe.
78. U.G.A. do cum. As LS. 'san A.G. Do foilsígeadh é i n-irisleabhar na Gaeilge, lml. V., l. 94, 1894. Do cuir ú ní Ó. Nuadh-Gaeilge air. M : Cumass tuir Casbairne agus Leat-Rannuigeacht Mór.
79. U.G.A. do cum. foilsígeadh é le Máire ñ Úrom i n-Eriú, lml. II. Rn. 2. Ó'n meatharán-daois táimic sé anuas éigiamh. B'i ú. ní Ó do cuir nuadh-Gaeilge air. Níl an duan-so "nios déirdeannaisge 'ná an 10a dhaois," deir scribhneoir leigseantá. M : Rinnaird beag.
80. As LS. 'san A.G. Riobárd de Buitléir do cum, 'san 17a dhaois nó go moch 'san 18a dhaois; aict amhrán an rann deireannach, do ceap Taibh Ó Neachtain, (F. 1742.) (Féad n. 16). M : Rinnaird.
81. As "Raintt Amhrán," le cead an A.G. : pádraig breacnach. U.G.A. do cum. M : sgaointe.
82. As "Raintt Amhrán," (Féad n. 81.) pádraig Denn, (F. 1815), file viaðanta ó Portláirge, do cum. Uoirfeadh an duan-so do Cumann Caillini. M : sgaointe.
83. Siolla-Brigde Ó h-Éogasa, (Bonaventura,) F. 1614, do cum. (Féad N. 31.) Ónameas an leagan fileata da seo de'n phater as a dán fada "Atáid trí d'oirise," atá le fágairt i n-a lán LS. 'san A.G. agus do clóbuailteadh leis an Usgaist fén 'n a "Teagasc Criostardóe" i lóibhim, 'san mblianaid 1608, agus i n-Ántwerp, (1611.) As an dara eagrán do clóbuailteadh 'san Róimh, (1707) is ead do téig an leagan seo. M : Rannuigeacht beag.
84. As LS. 'san A.G. Tá sé curta i teit Aongusa Úi Dálaig na Diaidéata F. 1570. (Féad N. 23.) Giota as dán fada é seo. M : Rannuigeacht Mór.
85. As LS. 'san A.G. Deirtear gurú é Donnchadh Mór Ó Dálaig (F. 1244) do ceap é. curio de dán fada na rainn-so. M : Measgá.

86—90. Philib ó Ó hUalláiné, Óruimhán, Muigheán, dea-éara tam, is e do éuir éigean
na cùis ranna tairb seo go n-a scuio ceoil, as leabhar luacáin de urchuigib
na nuaime do tiomsaigh sé 'san lárcair. Is phí sonnruigéad párteach do éur ms
na nuaontaib seo, mar go maireann siad fós i mbéal na nuaime agus go mbid o'á
ráib ag an bpobal ós iséal le linn an Aipriann. Deir Philib liom : " Fuaireas
na h-ainmráin úd ó nuaime naé raiib móran Déarla aca ; aét bí sean-phatoreáda a
smisear aca agus na tanta út, agus bí tainn no ainmrán beag mar sin aca le
n-agair 'é uile páint de'n Aipriann. B'isim é a éuir in mo éamain gunt Aipriann
" Cantata " a bhiod ag munintir na Sean-Cireann. Évalas na nuaime gá ngachair
ar nás crónam. Táimic siad annas ó glúim go glúim ; nil fios cé cum éat, ná
cé ceap an ceol dóibh." Deir sé gur évala sé iad i n-a pháistíte péim. M :
sgaoilte.

91. Parair le ráib ag fágáint teag-an-pobail do nuaimeib ; as U.O.C.C. Deir An
Craobhín go bhfuair sé an éada rann ó Clár-Clomhne-Muiris, agus an tara rann i
nGallimh. M : sgaoilte.

92. As LSS. 'san A.S. Aonghus ó Dálais Fionn, († 1570), do éum. (Péac N. 23.)
Siota as tain a bpuil 15 ranna ann. M : Rannuigeáet Mór.

93. As LSS. A.S. Aonghus ó Dálais Fionn do éum. (Péac N. 92.) M : Deibróe.

94. As LSS. 'san A.S. Aonghus ó Dálais Fionn do éum. (Péac N. 92.)

95. As LSS. 'san A.S. Deirtear gurb é Sofraig Fionn ó Dálais, († 1387) " priomh-
phile na Muham " le n-a linn, do éum an tain seo. Aét do réir LS. III. 84, b'e
Donnchadh Mór do éum é. As tain a bpuil 13 ranna ann is eaib do báineas iad seo.
M : Séadna.

96. As LS. 'san A.S. Donnchadh Mór ó Dálais, († 1244), do éum. (Péac N. 68.)
M : Deibróe.

97. As LS. 'san A.S. Nil eolus crúinn agaim ar éia cum an tain so ; bpríotair gurb é
Aonghus ó Dálais na Tríochaeta, († 1570.) (Péac N. 23.) M : Séadna.

98. As LSS. 'san A.S. Curta i leit Matgáinna Uí Uiginn, pite do bain te Siot
mBrom Gleanna Maolugra, i gCillmantain. Bí sé ag moladh Ferdiúine, mic
Pháida Mic Aodha Uí Brom, an taoiseach mór o'ág 'san mblianaibh 1595. Siota
gearr é seo as tain fada a bpuil 176 ranna ann. M : Deibróe.

99. As LSS. 'san A.S. Cuireann an éuro is mó te na LSS. i leit Donnchadh Mór Uí
Dálais é, († 1244). (Péac N. 68.) Báineas an méad so as tain álainn ar
Obreachaibh Dé, a bpuil 16 ranna ann.

100. As LSS. 'san A.S. Oigseach é cum. M : Cró cummaisg roir Rannuigeáet Mór
agus Sruth ri aill. 'San meadaracht neamh-coicíonta sin, tá fuaim ceoltar
uaigheád, cosáin le glór sruthaibh ag teat agus ag imteastéit le gaoit, agus é
ag tuitim de Óruimh páille.

101. O.S.A. do éum. As h I, II, i leabharlann Coláiste na Trionóide. O'follais
R. 1. Úst i n-Ériú IV., 120 c. Tug sé an leagan seo Óam-sa i gceart-leitriúgaibh
na Meandon-Doise, aét gan aon acharraigéad eile bheit air. M : De prestige.

CLÁR NA LÍNE TOSAIS.

A Óra uile-éamhaéatais	2	Aitíle fosa 'ná an érinnne,	118
A Rí na glóire is móir daonnaéat.	4	A éantíni óga dílóná.	121
A fosa mílis, a Mágistir 's a Óra.	5	Alumín Dámh Mhic Muire.	125
A Rí na scárau a déair an tSlánúis- teoir'.	8	A Óra gileog na péile.	127
A Rí na ngráis éug slán mé o'n oróche aréir.	9	A Dé na trócaire, níor leór d'úic.	128
A domhíic na h-Óige a Stoir' 's a sgíath na mbocht.	10	A fosa, glan mo éróitóise.	129
A Dé do ñealbhais gaé ní.	12	A fosa an éistír mo tám.	132
A Rí na hálomé do sín do gheas' ar an serois.	14	Déair, Mac, is Spioradó Naomh, ár n-ionadó, ár n-íul.	136
A Mhic Muire na ngráis do cuireadh 'un báis.	15		
A Rí tá ár neamh ná hagair m'uall.	17	Bí a fosa im' éróitóise i scumáine	1
'Atair na bpearc, oé, glac mé arís duit fém.	23	gaé hair.	
A Rí Shil glan aonáinn na ngráis.	25	Beannais sinn, a Déair, is beannais	131
A Criost Shil, a Éamh-Mhic Seanmhair na h-Óig'.	27	sinn, a Criost.	
A solus-Mhic phair crocháid ar éris an éramh-éasta.	33	Bíot, a Dé, a Déair neamhda.	122
Amic mé, a Mhic ár seartar.	40	Bíot amgeal an Rioch 'na shúroe ar	13
Amén, a fosa, tom' tion is dom' shárda.	42	mo gualam deis.	
A fosa mílis a tufulans an páis.	45	Buróideas duit, a Rí na nruáil.	
"A peadar, a Asbail, an bpacá tu mo gráu seal ? "	50		
A Rí na crumme do ceannais sinn go daor.	51	Cáirde tamall ó ceathair dom Rí	21
An Spioradó umainn, ionainn agus agamn.	57	na naomh.	
62 A fosa, a naomh-Spioradó, a Déair an Uain.		Céad glórleis an Déair.	105
A Déair nua neamhda-sa.	63	Cionnos tioltáin mo luan leigis ?	95
A Óra beo ! a Rí na sléig !	78	Cóimhneis a Criost im' éróitóise.	87
A Óra Shlórmhair cónmáctaísh naomhá.	79	Creidimh Duit a Dé nime.	69
A fosa 'Mhic Muire.	82	Creidimh duit-se mar gaé nruáil.	97
A Rí nime do bí romne, béis agus tá.	83	Creidimh i nDá an t-Déair.	131
Ángil Dé dom' tion.	85	Cumháis ar an serois gaé lá.	43
Ág an bpósaodh bí i gCána bí Rí na ngráis ann i bpearasam.	90	Cumháis, a Óra, sur trí u'éoiréib	52
Álumín fairrse spéire-glas.	100	ceasaí Criost.	
A Rí cónmactais a Rí glórmaír, a Rí móir na tréime.	102		
		Do bua mian do m'annmain-se.	114
		Óra na nruigheas Óra na nruáil.	19
		Óde do beáta, a Rí an Dómhnach.	91
		Óra do beáta, a Óra do naomh !	29
		Óra do beáta a Mhic Muire !	31
		Óra do beáta, a Óra do anuáit.	34
		Óra do beáta ioir asal is dám gan riár.	35
		Óra an t-Déair do sealbhais Plaiteas Ónaomhá.	61
		Óra do beáta, a Cúrp Criosta.	67
		Deid mblianaóna a's fiú d'aois bí fosa.	103
		Tennaíte ocus étrocta.	136

ÉIRÍSHIM MHOI.	(LÚINNEAD PHÁORMAIS).	76	MOLGARÓ MUISE RÍ NA NUÍ.	92
CÉIST TE M'FHAOIDHION A FOSA.		134	MÓ GRÁD-SA MO ÓNA.	110
FÓIR AR M'AMHÁR,	A DÉ BÍ.	94	MÍLE MOLGARÓ LEAT FEASTA.	128
FÁINTE RÓT,	A RÍ NA N-AMGEAT.	66		
FÍL,	A PHACAILÍS,	38	NUAOÍTHA CEARTA MÍC MUIRE.	95
SIN FÚT.	NÁ LEAN AN RÉIM		NUAOÍTHA AN OBAIR IOMRÁD DÉ.	135
STÓIR IS MOLGARÓ UNT A DÉ!		37	O ÁITE DOMHNE, DÉIC MÉ.	39
SEALA-GRÁSTA AN SPHORADÓ NUAOÍTHA SO		58	O TIGRÓ A PHÍREANA.	28
NGABHAINDO.			O A FOSA BÁIN, TO' LÁTCAIR GEORADA.	70
FÍLÉ MO ÉRÓIDÉ DO ÉRÓIDÉ-SE,	A	68	O A FOSA A MÍC GRÁD-VÍS,	
STÁNAISGEONR.			AN TRUAIS	113
SABAM MOLTA BRÍGDE,	IONRÚINN I TE	89	LEAT MO ÉAS.	
H-GRINN.				
SURAB TÚ MO NUITE,	A CHOMHÓI ÉRÓIDÉ.	116		
IS BHM TEM' CÚNHNE T'AMM ÁN.		119	PARTOIR MÍLIS TRÓCAIRE.	II
IS PEACAIL BOÉT MÉ PÉ NUATAE TROM.		22	RÍ NA NUAOÍ THÁR NUÍON SÁE LÁE.	7
IS THM' S IS CLÁT DO BÍS AR LÁR.		53	RÍ NA GEOMAÉT THÁR NUÍON SÁE LÓ.	6
1 N-AMM AN ÁETAR SO MBUAIRO.		84		
LE CROIDÉ SOILBIR SEMINNÚIR FÁINTE.		32	STÁN IAR MARBHÉA MAC DÉ.	56
MATÍS MO ÉOIMIREE AR CÓIR N-DÉ.		132	'S I SEO AN DOME CHURSEAÉ BRÓNAC.	47
MAR TRÉORAISS ÓNA A SCIAN NA NGÍSTE		36	TÁMHS FOSA TRÉ AR SCIOR.	44
ANOCÉT.			TIGRÓ A PHÍREANA, A'S CORP CRÍOSTA	65
MOLAMHIS SO LÉIR AN T-ADON-MAC CRÍOST.		59	SLACAILGRÓ.	
MÍLE BAODÓCÁS LEAT-SA,	A PHÍR-SPHORADÓ	58	TÁN PHÓSÍMAR-SO SO H-AORAÉ, CÉADÓ	108
NUAOÍTHA.			BAODÓCÁS TE H-FOSA.	
			TÚS NA H-EAGNA UAMHAN DÉ.	124
			URRA AR LEIGIS, ÓNA NA NGRÁS.	134
			UADÓA FÉIM DO FÁS FOSA.	135

